

İLKÖĞRETİM MÜZİK

4-5

Öğretmen Kılavuz Kitabı

Yazarlar

Neşem YAŞAR

Metin ÇELİK

Barış Arda ŞENDAĞ

DEVLET KİTAPLARI

BEŞİNCİ BASKI

....., 2016

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI: 5739
YARDIMCI VE KAYNAK KİTAPLAR DİZİSİ: 413

16.?.Y.0002.4238

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

EDİTÖR

Yrd. Doç. Dr. Mehmet AKPINAR

PROGRAM GELİŞTİRME UZMANI

Melek AY DUMLUPINAR

DİL UZMANI

Serdar ARHAN

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME UZMANI

Özge ARICI

GÖRSEL TASARIM UZMANI

Osman YILDIRIM

Nuran BOZTAŞ

REHBERLİK UZMANI

Ömer Uğur AKSOY

ISBN 978-975-11-3646-6

Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulunun 26.03.2012 gün ve 1841 sayılı yazısı ile eğitim aracı olarak kabul edilmiş, Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 17.05.2016 gün ve 5526273 sayılı yazısı ile beşinci defa 46.915 adet basılmıştır.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

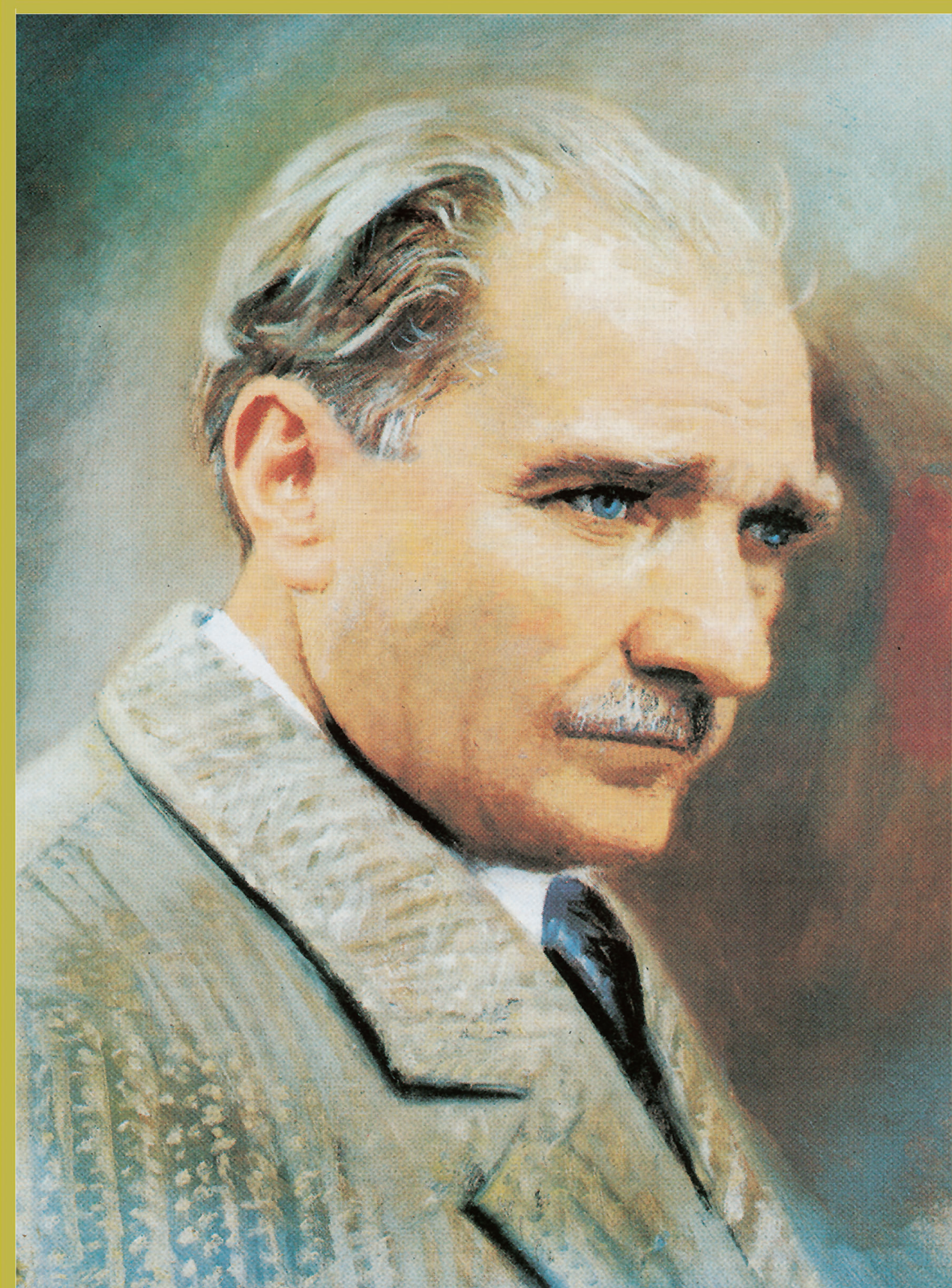
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namûsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI HAKKINDA	9
KURAMLAR VE YÖNTEMLER.....	14
YAPILANDIRMACI EĞİTİM-ÖĞRETİM SÜRECİNDE ÖĞRETMEN ROLLERİ	20
MÜZİK DERSİ İŞLENİŞİNDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN TEMEL İLKELER.....	22
MÜZİK DERSİNDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	22
KİTABIMIZI TANIYALIM.....	28
4. SINIF ÖĞRETMEN KILAVUZ KİTABI.....	29
Yıllık Plan	30
4. Sınıf Öğretmen Kılavuz Kitabı “İçindeki Şarkılar” Dizini.....	33
İstiklâl Marşı’mızı Doğru Söyleyelim	34
Sesleri Grafikle Gösterelim.....	37
Temel Müzik Yazı ve Ögelerini Öğrenelim	39
Sesler ve Temel Özellikleri	45
Ritim ve Ezgi Oluşturalım	51
Farklı Ritmik Yapılar	53
Dans Edelim.....	56
Müziklerde Hız Değişiklikleri	58
Müzikte Gürlük Değişiklikleri.....	60
Belirli Gün ve Haftalarımız	62
Farklı Müzik Türleri.....	65
Atatürk ve Müzik	68
4. Sınıf Öğretmen Kılavuz Kitabında Yer Alan Şarkıların Notaları	71
5. SINIF ÖĞRETMEN KILAVUZ KİTABI	89
Yıllık Plan	90
5. Sınıf Öğretmen Kılavuz Kitabı “İçindeki Şarkılar” Dizini.....	94
İstiklâl Marşı	95
Ses Nasıl Oluşur?.....	97
Müzikte Yeni Sesler, Yeni Notalar Öğreniyorum.....	99
Ezgiler Çalıyorum.....	101
Belirli Gün ve Haftalar.....	103
Farklı Ritimler, Farklı Ezgiler.....	107
Müziklerde Hız ve Gürlük	110

Ritim Oluşturalım	112
Farklı Müziklerin Türlerini Tanıyalım	114
Atatürk ve Müzik	116
Ezgiler Yazıyorum.....	118
Şarkılarda Bölümler	120
Müzik Arşivi Oluşturalım	122
5. Sınıf Öğretmen Kılavuz Kitabında Yer Alan Şarkıların Notaları	125
ŞARKI DAĞARCIĞI	141
SÖZLÜK.....	149
KAYNAKÇA	153

1.1. GİRİŞ

İçinde bulunduğumuz yüzyılda bilgi ve teknolojiye yaşanan hızlı değişimler toplumların yaşam standartlarını yükseltmiş, iletişimi hızlandırarak ülkeler arası ve kültürler arası mesafeleri yakınlaştırmış, küreselleşme sürecini hızlandırmış, insan hayatını çok boyutlu etkileyerek bireylerin ve toplumların yapı ve ihtiyaçlarını değiştirmiştir. Bireylerde değişim gösteren bu ihtiyaç ve istekleri karşılama yönünde verilen çaba, ülkelerin eğitim politikalarına da yansarak son yıllarda köklü değişimlerin yapılmasını zorunlu kılmıştır. Değişimlerin ihtiyaçlara cevap vermesi amacıyla özellikle son yıllarda önem kazanan eğitimdeki modern yaklaşımlar incelemeye alınmış ve eğitim sektöründe sıklıkla kullanılan “eğitim, öğrenme ve öğretme, bilgi, yöntem gibi” kavramlar tekrar yorumlanmıştır. Teknolojinin gelişmesi ile artan bilgi birikimi ve bilgiye her an bireylere doğrudan verilerek istendiğinde tekrar alınması yönündeki becerilerin kazandırılmasını savunan davranışçı yaklaşımın aksine, bilgiye ihtiyaç duyduğu anda ulaşma becerisini kazanmış, edindiği bilgiler ihtiyacına uygun kullanılabilen ve hatta üretebilen, öğrenme sürecinde aktif ve yaşam boyu öğrenmeyi ilke edinen bireylerin yetiştirilmesine önem veren modern eğitim yaklaşımları önem kazanmıştır. Programın oluşturulması sürecinde modern yöntemler birey ve toplumun ihtiyaçlarına uygun olarak analiz edilmiş, Öğrenci merkezli öğrenmeyi dikkate alan Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı ilköğretim müzik programları ve program çerçevesinde hazırlanan Öğretmen Kılavuz ve Öğrenci Çalışma Kitaplarına kaynaklık etmiştir.

1.2. PROGRAMIN VİZYONU

“İlköğretim Müzik Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı”nın vizyonu, öğrencilerin müziği etkinlikler aracılığıyla yaşayarak hayatlarını ayrılmaz bir parçası hâline getirmek ve müzik yoluyla;

- Kendisi ve çevresiyle barışık,
- Ulusal ve uluslararası kültürleri tanıyan,
- Vatan ve millet sevgisine sahip,
- Çevresindeki olaylara, değişim ve gelişmelere duyarlı,
- Güzel sanatların her türüne açık,
- Mutlu, kişilikli ve öz güveni olan bireyler olarak yetişmelerini sağlamaya yöneliktir.

1.3. PROGRAMIN TEMEL YAKLAŞIMI

Yapılandırmacı anlayış, öğrenci merkezli bir anlayışa dayanmakla birlikte, öğrencinin yeni bir bilgiyi ve beceriyi, daha önce edindiği bilgi ve beceriler ile birleştirmesi, yorumlaması ve yaşamına katması ilkesine dayanır.

Yapılandırmacı kurama göre;

- Her birey, daha önce sahip olduğu ön bilgi ve inançlarla öğrenme ortamına gelir.
- Öğrenme, toplumsal bir sürecin parçasıdır.
- Kalıcı izli esas öğrenme, etkinlikler aracılığıyla olur.
- Öğrenme pasif bir süreç değil öğrencinin içerisinde bizzat yer aldığı, sürekli ve dinamik bir işlemdir.
- Kazanılan bilgi, her birey tarafından hem kişisel hem de sosyal anlamda yeniden yapılandırılır.

Yukarıda ifade edilen temel prensiplere uygun bir öğretim sürecini gerçekleştirebilmek için kısmen öğretmenin de kendi öğretim stratejisini oluşturmasına izin verilmelidir. Teknoloji, etkin, özgün, amaçlı sınayabilecekleri çeşitli öğrenme yaşantıları da sunulmalıdır.

Özetle, müzik eğitiminde yapılandırıcı anlayış;

- Öğretmeye değil öğrenmeye önem verir.

- Bireylerin farklılığını kabul eder.
- Öğrencilerin araştırma yapmasını özendirir.
- Öğrenme sürecinde daha önceki yaşantılara önem verir.
- Öğrencinin nasıl öğrendiğini dikkate alır.
- Öğrencinin sosyal bir çevre içerisinde öğrenmesi anlayışını benimser.
- Öğretimde gerçekçilik ve işlevselliği destekler.
- Öğrencilere bilgi oluşturma ve deneyimlerinden sonuç çıkarma fırsatı verir.

1.4. MÜZİK DERSİ (1-8. SINIFLAR) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAPISI

İlköğretim Müzik Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı, genel amaçlar, temel beceriler, öğrenme alanları, kazanımlar, etkinlikler, açıklamalar, öğrenme-öğretme süreçleri ve ölçme değerlendirme boyutlarından oluşmaktadır.

1.4.1. Genel Amaçlar

Müzik öğretiminin amacı, Türk Millî Eğitiminin genel amaçları ve temel ilkelerine uygun olarak öğrencilerin ;

- Müzik yoluyla estetik yönünü geliştirmek,
- Duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmelerine imkân sağlamak,
- Yaratıcılık ve yeteneğini müzik üretme yoluyla geliştirmek,
- Yerel, bölgesel, ulusal, uluslararası müzik kültürlerini tanımak,
- Kişilik ve öz güven gelişimlerine katkı sağlamak,
- Müzik aracılığıyla zihinsel becerilerinin gelişimini sağlamak,
- Müzik yoluyla bireysel ve toplumsal ilişkilerini geliştirmek,
- Bireysel ve toplu olarak, nitelikli değişik türlerde şarkı dinleme, söyleme ve çalma etkinliklerine katılımlarını sağlamak,
- Müziksel algı ve bilgilerini geliştirmek,
- Türkçeyi doğru ve etkili kullanmalarını sağlamak,
- İstiklâl Marşı başta olmak üzere millî marşlarımızı özüne uygun olarak seslendirmelerini sağlamak,
- Müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını geliştirmek,
- Millî birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip olmalarını sağlamak,
- Atatürk'ün Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşlerini kavramak ve Atatürk ilke ve inkılaplarına gönülden bağlı, kültürlü bireyler olarak yetişmelerini sağlamaktır.

1.4.2. Temel Beceriler ve Değerler

“İlköğretim Müzik Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı”, içerdiği öğrenme alanları ve kazanımlarla öğrencilerde aşağıdaki temel becerilerin ve değerlerin gelişmesini sağlayacaktır. Bu programla ulaşılması beklenen;

Temel Beceriler;

- Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, iletişim kurma, problem çözme, araştırma, bilgi teknolojilerini kullanma, girişimcilik, müziksel algılama ve bilgilenme, kişisel ve sosyal değerlere önem verme, müzik okur-yazarlığı edinebilme, estetik duyarlığa sahip olma.

Değerler;

- Paylaşım, hoşgörü, sorumluluk olarak belirlenmiştir.

1.4.3. Öğrenme Alanları

“İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı”, “Dinleme-Söyleme-Çalma”, “Müziksel Algı ve Bilgilenme”, “Müziksel Yaratıcılık” ve “Müzik Kültürü” adı altında dört temel öğrenme alanı üzerine oturtulmuştur. Bu öğrenme alanları, içerikleri bakımından birbirleriyle tamamen kenetli olup sadece gerekli hâllerde ayrılabilirler.

1.4.4. Kazanımlar

Kazanımlar, öğrenme-öğretme süreci içerisinde planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar aracılığı ile öğrencilerde görülmesi beklenen bilgi, beceri, tutum ve değerlerdir. Kazanımlar, öğrencilerin gelişim düzeyi göz önünde bulundurularak birinci sınıftan sekizinci sınıfa kadar programda sunulmuştur.

1.4.5. Etkinlikler

“İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı”nda verilen etkinlikler sadece örnek niteliğinde olup; öğretmen bu etkinlikleri aynen kullanabilir veya değişiklikler yapabilir. Etkinliklerin, öğrenme-öğretme sürecinde öğrencinin etkin rol almasını sağlayacak biçimde düzenlenmesine; çevresel özellikler ile öğrencilerin ilgi, ihtiyaçları ve var olan bilgileri göz önünde bulundurularak öğrenci merkezli ve yapılandırmacı yaklaşıma uygun planlanmasına dikkat edilmelidir.

1.4.6. Açıklamalar

“İlköğretim Müzik Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programında yer alan semboller ve anlamları aşağıdaki tabloda açıklanmıştır.

 Sınıf-Okul İçi Etkinlik: Bu sembol, ilgili etkinliklerin (çalışma kağıdı doldurma, görsel materyal okuma, grup çalışması, sanal alan gezileri, yaratıcı drama vb.) sınıf içinde yapılacağını gösterir.

 Okul Dışı Etkinlik: Bu sembol, ilgili etkinliklerin tümünün, bir kısmının ya da bazı aşamalarının ev, kütüphane, konuyla ilgili kurum ve kuruluşlarda yapılabileceğini, kaynak kişilerle yapılacak görüşmeleri kapsar.

 Uyarı: Bu sembol, ilgili üniteye verilecek beceri ve değer ifadelerini, işlenecek konuların sınırlarını, kullanması önerilen araç ve gerece dikkat edilmesi gereken noktaları ifade eder.

 Diğer Derslerle İlişkilendirme: Bu sembol, ilgili kazanımla ilişkilendirilebilecek diğer dersleri gösterir.

 Ölçme ve Değerlendirme: Bu sembol, eğitim öğretim sürecinde yapılabilecek değerlendirme etkinliklerini gösterir. Burada yazılan değerlendirme etkinliği bir öneridir. Öğrencilerin başarısını en iyi ölçebileceği düşünülen başka etkinlik ve yöntemler de uygulanabilir.

Ara Disiplinlerle İlişkilendirme: Bu sembol, eğitim öğretim sürecinde verilmek istenen kazanımların diğer kazanımlarla ilişkilendirilmesi gerektiğini gösterir.

 Ders İçi İlişkilendirme: Bu sembol müzik dersinin içerisinde yer alan kazanımların diğer ilgili kazanımlarla ilişkilendirilmesi gerektiğini gösterir.

→ **Sıralı Kazanımların İşleniş Sırası:** Bu sembol, sıralı kazanımların işleniş sırasını göstermektedir.

1.4.7. Müzik Dersi Öğrenme-Öğretme Süreci

İlköğretim müzik dersinin öğrenme ve öğretme sürecinde öğrenci merkezli eğitim anlayışı ile paralellik gösteren müzik dersine yönelik aktif öğrenme yöntemleri (Dalcroze, Orff, Kodaly vb.) ile birlikte, genel öğretim yöntemlerine de yer verilmiştir (bk. s. 21).

Müzik eğitiminde kazanımlara uygun olarak “oyun, dans, devinim” ekseninde ilgili yöntemlerden yararlanılması, dersin işlenişinde ayrı bir önem taşımaktadır.

Genel müzik eğitiminde nota öğretiminin amaç değil araç olduğu ilkesinden hareketle, programda nota öğretimi 4. sınıftan başlatılmıştır. Kulaktan şarkı öğretim yöntemi ise 4. sınıf düzeyine kadar aktif olarak uygulanmakla birlikte, nota öğretiminin yanında ilköğretim süreci boyunca her düzeyde mutlaka kullanılmalıdır. Ayrıca, 7-8. sınıflarda, öğrencilerin ergenlik dönemine ilişkin ses yapılarındaki değişim sebebiyle, bu dönem çocuklarında şarkı söyleme etkinliğinden çok; dinleme, çalma ve yaratıcılık eğitimlerine ağırlık verilmesi uygun olacaktır.

İlköğretim Müzik Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı'nda ifade edilen kazanımlardan bazıları, eğitim-öğretim yılı içerisinde, müzik eğitiminin basitten karmaşığa doğru işlenmesini sağlamak ve hangi kazanımın hangi kazanımdan önce mutlaka işleneceğine işaret etmek amacıyla “→” sembolü ile gösterilen “sıralı kazanımlar” kazanım tablosunun açıklamalar bölümünde belirtilmiştir (Açıklamalar bölümündeki sıralı kazanımlarda belirtilen “→”sembolü, kazanımın hangi kazanımdan verilmesi gerektiğini ifade etmektedir.). Sıralı kazanımların işlenmesinde belirtilen öncelik sonralık sırasına uyulması önemlidir. Sıralı kazanımların ne zaman verileceği ise müzik öğretiminin etkililiği, öğrencilerin öğrenme ihtiyaçları, bireysel farklılıkları ve çevre özellikleri göz önünde bulundurularak düzenlenmeli ve yıllık planda eğitim-öğretim yılına yayılarak verilmelidir. **Özetle sıralı kazanımlardan anlaşılması gereken, kazanımların birbirini takip eden haftalarda işlenmesi zorunluluğu değil sadece etkili müzik eğitimi için, kendi içlerinde belirtilen öncelik sonralık sırasına uyulmasına dikkat edilerek işlenmesidir.** Ayrıca kazanımlar başka ders işleniş süreçlerinde, farklı kazanımlarla ders içi ilişkilendirme yapılarak tekrar verilebilir.

Sıralı olan kazanımların dışındaki diğer kazanımlar ise yukarıda belirtilen eğitim-öğretim süreçlerinin planlanmasında dikkat edilmesi gereken hususlar gözetilerek, yıl içinde farklı zamanlarda tekrar ederek kullanılabilir. Ayrıca bu kazanımlar farklı kazanımlarla ders içi ilişkilendirme yapılarak da verilebilir. Belirtilen sıralı kazanımların öncelik sonralık sırasına uymak kaydıyla, birbirlerini tamamlayan, birbiriyle ilişkili birden fazla kazanım, öğrenme ve öğretme süreçlerinin planlanmasında aynı ders işleniş süreçlerinde ele alınabilir.

Programda sınıf düzeylerine göre verilmiş olan kazanımlar, müzik eğitiminin diğer öğrenme alanlarıyla ve özellikle “Dinleme-Söyleme-Çalma” alanında uygun görülen kazanımlarla, öğrenme-öğretme süreçlerinin her aşamasında ilişkilendirilmelidir.

Kazanımların işlenişinde açıklamalar bölümündeki sınırlılıklara dikkat edilmeli ve öğrenci seviyesine uygun bir işleniş sırası izlenmelidir.

“Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli kültürdür.” (M. K. Atatürk) özdeyişi ışığında, Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı, ulusal bilinci gelişmiş, ince sanat zevkine sahip ve kültürlü bireyler yetiştirme anlayışı da her zaman göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca, Atatürkçülük kazanımları yıl içerisinde tekrar (10 Kasım Atatürk Haftası, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı vb. özel gün ve haftalarla ilişkilendirilerek) işlenmelidir.

Müzik dersinde, temel yaşam becerilerinin yanı sıra olumlu kişilik gelişimine de dikkat edilmeli, diğer disiplinler ile de ilişkiler kurularak müziğin yaşamın bir parçası olduğu gerçeği her fırsatta dile getirilmelidir.

Programı oluşturan kazanımlarda öngörülen bilgi, beceri, tutum ve değerler gözlenebilir nitelikte olup; öğrencilerin kazanımlara ulaşmasında program içerisinde örnek olarak verilen etkinlikler sadece bir araç olarak görülmelidir. Programın ölçme-değerlendirme boyutu, sonraki bölümlerde ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Yapılacak ölçme ve değerlendirmeler farklı ölçek-ölçütlerin kullanımına olanak sağlayacak biçimde düzenlenmelidir.

- Öğrenme-öğretme sürecinin başında öğrencilerin ön öğrenmelerini (bilgilerini) ortaya çıkarmak amacıyla derse hazırlayıcı ve motive edici uygulamalara (etkinliklere) yer verilmelidir.

- Ders yılı sonunda öğrendiklerini sergilemek, paylaşmak ve öğrenmeyi zevkli kılmak amacıyla yıl sonu etkinlikleri yapılabilir.

- Dersin işleniş sırasında Öğretmen Kılavuz Kitabı, Öğrenci Çalışma Kitabı ve bu kitapları destekleyecek ses efektleri de içeren millî bayramlar, özel gün ve haftalarla ilgili marş, türkü ve benzeri seçkin eserlerin de yer aldığı görsel ve teknolojik araçlar kullanılmalıdır. CD’de yer alacak eserlerin; çocuğa görelilik ilkesi doğrultusunda sınıf seviyeleri ve ses sınırlarında üsluba uygun seslendirilip çalınmış, eğitimde kullanılabilir nitelikte olmasına özen gösterilmelidir.

- İlköğretim Müzik Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı yapılandırmacı yaklaşımın 5E modeline göre oluşturulmuştur. Programın uygulanmasında “Öğrenme-Öğretme” sürecinin işleniş bölümünde, aşağıda ifade edilen başlıkların belirtilmesi yerine, uygulamaların bu bölümde etkinlik temelli olarak yapılandırılması gerekir. Değerlendirme bölümü hariç, 5E modelini yansıtan alt başlıkların (Giriş, Sezdirme, Bilgiyi Paylaşma, Bilgiyi Kullanma) öğrenme-öğretme sürecinin işleniş bölümü etkinliklerine yansıtılmalıdır.

DERS İŞLENİŞ SÜRECİ

Öğrencilerin daha önceki deneyimlerinden ve ön bilgilerinden yararlanarak karşılaştıkları farklı durumlara yeni anlam verdiklerini ve özümstediklerini savunan yapılandırmacı öğrenme kuramı çerçevesinde hazırlanan ders kitaplarında, kuramın eğitimde kullanımına yönelik; müzik programında öğrenme-öğretme süreçleri 5E modeline göre oluşturulmuştur. Zihinde yapılanma kuramı evrelerine 5E metodu denir. Bu evreler “girme”, “keşfetme”, “açıklama”, “derinleştirme” ve “değerlendirme”dir. Bu model çerçevesinde oluşturulan öğrenme-öğretme süreçleri aşağıda açıklanmıştır.

Sınıf:

Öğrenme Alanı:

Kazanımlar:

Süre:

Yöntem ve Teknikler:

Araç-Gereç:

I. Hazırlık

a. Öğretmen Hazırlığı: Öğretmen ders işleniş sürecinde kullanacağı kaynaklar, araç-gereç, araştırma konuları planlanması gibi hazırlıkları kapsar.

b. Öğrenci Hazırlığı: Öğrencilerin ön bilgilerini harekete geçirmek amacıyla, ulaşacağı araştırma sonuçları ya da pratik uygulamalar olabileceği gibi, ders işleniş sürecinde kullanacakları öğrenmelerinde yardımcı olacak çeşitli araç-gereci kapsar.

II. Öğrenme-Öğretme Süreci

a. Giriş: Öğrencilerin derse ilgisinin sağlanması amacıyla yapılacak çalışmaları kapsayan bölümdür. Yeni öğrenilecek bilgi ve becerilerin öğrencilere sunulmasından önce onların konu hakkında önceki bildiklerinden yola çıkılmalı ve ön bilgileri harekete geçirilmelidir. Soru, örnek olay, görsel okuma, dinleme, doğaçlama, ritmi bedensel hareketlerle hissetme vb. gibi merak uyandırıcı ve eğlendirici çeşitli yöntemler kullanarak öğrencilerin derse ilgileri uyandırılmalı ve ön bilgileri harekete geçirilmelidir. Ön bilgilerin açığa çıkartılmasının ardından bunlar analiz edilerek öğrencilerin mevcut bildiklerinin yeni öğrenileceklerle çelişme durumu ortaya konulmalıdır. Bu yolla zihinsel çatışma-dengesizlik durumunu yaşanmaması için var olan zihinsel anlamların yeni öğrenilecek bilgi ve becerilere uyum

sağlaması amacıyla yeniden yapılandırılmasını sağlayacak çeşitli etkinlikler yapılmalı ve öğrenmenin belli yapılar etrafında oluşması kolaylaştırılmalıdır. Konunun özelliğine göre belli anahtar kavramlar etrafında bilgilerin yapılandırılması sağlanabilir. Bu aşamada önemli olan öğrencilerin değişik fikirler ileri sürmelerini, soru sormalarını teşvik ederek ön bilgilerini açığa çıkartmak ve öğrencilerin derse motivasyonlarını sağlamaktır.

b. Sezdirme: Bu aşamada yeni bilgiler, beceriler, tutum ve değerler öğretmen rehberliğinde çeşitli etkinlikler yapılarak kazandırılmaya çalışılır. Burada önemli olan öğrencilerin bireysel farklılıklara uygun olarak öğrenme etkinliklerinin öğrencilere sunulmasıdır. Öğretmen, etkinliklerde yol gösterici olmalıdır. Öğrencilerin birlikte çalışabilmelerine ve iletişim kurmalarına yardımcı olunmalıdır. Öğrenciler aktif kılınarak öğretmen rehberliğinde istenilen amaca ulaşabilmeleri için yönlendirmeli, bunun yanında da her öğrenmenin bireylerde aynı şekilde oluşmayacağını da bilincinde olunmalıdır.

c. Bilgiyi Paylaşma: Sezdirme aşamasından sonra varılan sonuçları öğrencilerin öncelikle birbirleriyle paylaşmalarına imkan verilmelidir. Her bilgi ve beceri “Yapılandırıcı Yaklaşım”a göre her öğrencide farklı düzeyde ve biçimde anlamlandırılacağı için sonuçların paylaşılmasında etkili iletişim kurulması desteklenmelidir. Daha sonra öğretmen, öğrencilerin yetersiz kaldığı yerlerde, öğrencilerin deneyimlerini bir araya getirmelerinde, sonuçlarını açıklamalarında ve yeni kavramlar oluşturmalarında onlara temel bilgi düzeyinde açıklamalarda bulunarak yeni öğrenilenlerin yapılandırılmasını desteklemelidir.

d. Bilgiyi Kullanma: Öğrenciler, ulaşılmış oldukları bilgi ve becerileri çeşitli etkinlikler aracılığıyla uygulamalar ya da yeni olaylara uyarlar. Bu yolla öğrendiklerini pekiştirdikleri gibi farklı uygulamalarını da öğrenmiş olurlar. Öğretmen yeni öğrenilenlerin uygulamasında öğrencilerden daha çok, doğruluk ve sorumluluk beklemeli ayrıca öğrencilerin yaratıcılıklarını desteklemelidir.

III. Değerlendirme

Dersin tüm etkinliklerinde öğrencilerden geri dönüt almak amaçlı yapılan çalışmaları içeren eğitimin süreç odaklı aşaması olmasından yola çıkılarak sadece ders işleniş sonucunda yapılan etkinlikler olarak anlaşılmamalıdır. Diğer değerlendirme çalışmalarının yanında çoğu zaman öğretmenin öğrencileri gözlemesi ya da onlara açık uçlu sorular sorması da değerlendirme kapsamına girmektedir. Bu aşamada amaç, öğrencilerin ulaştıkları anlamları ifade etmeleri ya da ürünleri sergilemeleridir. Bu evrede aynı zamanda öğrencilerin kendi gelişmelerini de değerlendirmeleri sağlanmalıdır. Dolayısıyla öğrenciler yeni edindikleri bilgilerini ve becerilerini değerlendirerek bir sonuca ulaşabilmelidir. Öğretmen, öğrencilerin gelişim düzeylerini kontrol etme yönünde bu tür değerlendirme etkinliklerini yapacağından dolayı, değerlendirme çalışmalarının sonuç değil süreç odaklı olarak sürekli yapılmasına özen gösterilmelidir.

KURAMLAR VE YÖNTEMLER

KURAMLAR VE YÖNTEMLER

Bilim ve teknolojinin hızla gelişmesiyle birlikte, her alanda olduğu gibi eğitim alanında da köklü değişikliklere gidilmesi söz konusu olmuştur. Günümüzde “öğretme” kavramından çok “öğrenme” kavramı önem kazanmış olup; bu anlayış doğrultusunda bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve bilgiyi üretme gibi ihtiyaç duyulan temel becerilerin bireylere kazandırılması ve bu becerilerin yaşam boyu sürdürülebilmesi hususunda mevcut eğitim yaklaşımları birey ve toplum ihtiyaçları da göz önünde bulundurularak tekrar analiz edilmiş ve yeni bir yapılandırmaya gidilmiştir.

2006 İlköğretim Müzik Dersi (1-8 Sınıflar) Öğretim Programının hazırlanması sürecinde de benzer anlayıştan yola çıkılmış ve programın temel felsefesine öğrenci merkezli bir anlayışı içeren “Yapılandırmacı Yaklaşım” ve “Çoklu Zeka Kuramı” kaynaklık etmiştir. Müzik dersi eğitim-öğretim süreçlerinin planlanmasında siz öğretmenlerimize yol gösterebilecek bu kuram ve yaklaşımlara kısaca yer verilmiştir.

ÖĞRENCİ MERKEZLİ ÖĞRENME YAKLAŞIMI NEDİR?

Öğrenci Merkezli Öğrenme Yaklaşımı'na göre, öğrenci bilgiyi kendisi yapılandırır. Mevcut hazır bilgileri olduğu gibi almak yerine, insanların kendi bilgilerini yine kendilerinin yapılandırması gerektiği anlayışı, yapılandırmacı yaklaşımın özünü oluşturur.

Yapılandırmacı Yaklaşım, öğrenenlerin etkin oldukları, anlama seçerek ulaştıkları ve kendi bilgilerini hem bireysel hem de sosyal etkinlikler aracılığıyla bir bütün olarak yapılandırırları anlayışı savunmaktadır (Yurdakul, 2005). Bir başka deyişle Yapılandırmacı Yaklaşım'da bireylerin öğrenme sürecinde aktif oldukları, her bilgiyi önceki bilgileri üzerine inşa ederek yapılandırırları ve bu nedenle de öğrenme sonuçlarının bireyler arası farklılıklara göre oluşacağı savunulmaktadır. Bilginin yapılandırılmasında, öğrenme sonuçları bireylerde farklılık gösterebilmektedir ki bilgi, bireysel ve toplumsal olarak sosyal bir bağlam içinde oluşturulur.

Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı'na göre; birey öğrenirken daha önce edindiği mevcut bilgilerden yola çıkar. Yeni bilgi kişinin önceki bilgileri ile uyuyorsa bu durumda bir zihinsel dengelenme söz konusudur ve yeni öğrenilen bilgiler zihinde bir dengesizlik yaşar ve zihin bir denge arayışına girerek bilgiyi anlamlı kılmak için uğraşır. Bu nedenle öğrencilerin yeni bilgileri edinmelerinden önce, onların daha önceki bilgilerinin çeşitli etkinliklerle açığa çıkartılması gerekir. Bu yolla, öğrencilerin ön bilgilerinin harekete geçirilmesi ile yeni öğrenilecek bilgilerin anlamlandırılması kolaylaştırılacağı gibi, yeni bilgilerin edinilmesi sürecinde ihtiyaç duyulan ön yaşantılar ve zihinsel şemalar da ortaya konulacak ve olası yanlış yapılandırmaların engellenmesi sağlanacaktır. Bunun için öğrenme süreci başlamadan önce öncelikle öğrencilerin öğretim hedeflerinden haberdar edilmesi gerekir. Ardından, öğrenme konularını kapsayan temel kavramlar öğrencilere sunularak konu ile ilgili bildiklerini paylaşmaları sağlanmalıdır. Öğrenmenin temel kavramlar etrafında yapılandırılması ile öğrenciler, bilginin edinilmesi ve bütünleştirilmesi için ihtiyaç duydukları anlamlı bir yapıya kavuşmuş olurlar. Bunun için çalışmanın ana hatları, araştırma sonuçları ve sorular öğrencilere sunularak rehberlik edilmelidir. Öğrencilerden, önceden öğrendikleri konu ile o derste öğrenecekleri konu arasında bağlantı kurmaları sağlanmalıdır.

Dersin yönlendirilmesi ve öğrenme stratejilerini değiştirme konusunda öğrencilerin fikirleri alınmalıdır. Aynı şekilde, öğretmen bir kavramı vermeden önce, o kavramla ilgili öğrencilerin görüşlerini de almalıdır (Demirel, 2002).

Öğrenilen bir konunun başka bir öğrenci tarafından açıklanması, açıklamayı yapan öğrencinin de öğrenmesini pekiştirdiği gibi bireysel farklılıklara dayalı oluşan farklı algılamaları da engellemiş olacaktır.

Bireylerin her birinin yaşantıları, beklentileri, ilgi ve ihtiyaçları çeşitli olduğundan bilginin anlamlandırılması sürecinde, yapılandırma her bireyde aynı şekilde olmamaktadır. Kuramın öğrenme sonuçlarında farklılıklar da bu noktada başlamaktadır. Yapılandırmacı yaklaşımda bilginin zihinde yapılandırılmasında sosyal çevre, geçmiş yaşantılar ve dilin önemi büyüktür. Zira insanların yaşadıkları sosyal çevrenin özellikleri, karşılıklı etkileşim ve dil ile bilgileri yapılandırmaları da farklılık göstermektedir. Yapılandırmacı yaklaşımda bilginin her bireyin zihinde farklı yapılandırıldığından yola çıkarak öğrenenlerin bu yapılandırırları bilgiyi paylaşmaları ya da iletişim kurmaları gerektiği özellikle vurgulanır.

Yapılandırmacı Kurama Göre Öğrenme;

- Zihinsel bir süreçtir. Bilginin yapılanmasında birey aktiftir ve öğrenirken zihinsel bir çaba sarf eder.
- Öğrencilerin önceki bilgi birikimi öğrenmeyi etkileyen en önemli öğedir. Öğrenciye yeni bir bilgi, onun önceki bilgi birikimi ile ilişkilendirilerek verilmelidir.

- Öğrenenlerin zihninde yeni bilgilerin öğretilmesine engel olabilecek çeşitli yanlış kavramalar, kabul edilebilir bilgilerle değiştirilerek öğretime başlanmalıdır.

- Öğrenmede motivasyonun sağlanması için öğrencilerin mevcut bilgilerinin yanlış ya da tatmin edici düzeyde olmadığına onlara hissettirilmesi gerekir. Öğrencilerin bu noktaya dikkat çekmeleri için öğrenci tarafından kazanılan deneyimler kullanılabilir. Bu yolla öğrencilerin deneyimleri ile ilgili olarak mevcut bilgilerini kullanarak doğru tahminde bulunma çalışmalarının yapılması gerekir.

- Öğrenme aynı zamanda sosyal bir süreç olduğundan, anlamda gelişmeler sosyal etkileşimler sonucunda meydana gelir.

- Anamlı öğrenmenin sağlanabilmesi için yeni öğrenilen kavramlarla ilgili uygulamalar yapılmalı ve bu yolla öğrenmenin pekiştirilmesi sağlanmalıdır.

Bu çerçevede, hazırlanan kaynaklarda şu hususlar göz önünde tutulmuştur.

1. Bilgiler transfer edilmekten çok, etkinlik temelli yaklaşımlarla anlamlandırılmaya çalışılmıştır.
2. Öğrenmelerin ön bilgiler üzerinde yapılandırıldığından hareketle, ön bilgilerin açığa çıkartılması desteklenmiştir.
3. Üst düzey düşünme becerileri, program içerisine yedirilmiş ve bilgilerin amaç olduğu savı yıkılarak üst düzey becerilerin kazandırılmasında araç görevi üstlenmiştir.
4. İş birliği öğrenmeler desteklenerek öğrencilerin kendilerini ifade edebilecekleri, sosyal etkileşim kuracakları ve bu yolla öğrenme yaşantıları hakkında doğrudan geri dönüt alabilecekleri bir yapı oluşturulmaya çalışılmıştır.
5. Öğrenme süreçleri; iş birliğine, üreticiliğe, yansıtmaya, etkin katılıma, kişisel bilgi ve ihtiyaçlar ile çoğulculuk kavramlarına hizmet edecek şekilde planlanmıştır.
6. Kazanımların uzun dönemli, ürüne yönelik ve okul dışında da kullanılacak bilgi, beceri, tutum ve değerleri de ifade eden bir yapıda olması amaçlanmıştır.
7. Mantıksal ve eleştirel düşünme, bilgiyi anlama ve kullanma, araştırma, karar verme, yaratıcı düşünme vb. üst düzey becerilerin kazandırılması amaçlanmıştır.
8. Sonuçsal değerlendirmenin yerini süreçsel değerlendirme almıştır.
9. Etkin öğrenmeye ağırlık verilmiştir.

ÇOKLU ZEKÂ KURAMI NEDİR?

Gardner, 1983 yılında yedi ayrı evrensel zekâ alanı tanımlamış ve bireylerde doğuştan var olan bu zekâ alanlarının farklı kültürlerde, farklı biçimlerde ortaya çıktığını öne sürmüştür (Bümen, 2005). Başlangıçta yedi olarak belirlenen zekâ sayısı, daha sonra “doğa zekâsı”nın da eklenmesiyle sekize çıkmıştır.

Çoklu Zekâ Kuramı, eğitime taraf olan tüm kesimleri, geleneksel zekâ anlayışını ve okullarda verilen eğitimi sorgulamaya yönelmiştir. Çünkü kuramın temelinde, zekânın alışıldık tanımının artık geçerli olmadığı anlayışı vardır. Eğitim-öğretim sürecinde, Çoklu Zekâ Kuramının önerilerinin dikkate alınması gerekir. Çoklu Zekâ Kuramının, zekânın çağdaş anlamına ve öğrenmenin doğasına ilişkin ilkeleri şöyle özetlenebilir (Filiz, 2003; Selçuk ve diğerleri, 2004):

1. İnsanlar çok farklı zekâ türlerine sahip olabilirler. Günlük yaşantıdaki etkinlikler aynı anda birden fazla zekâ alanına hitap eder. Çok basit işlerde bile farklı zekâ alanları kullanılır. Her insanın aktif olarak kullandığı zekâ alanları

kendine özgü bir karışıma sahiptir.

2. Bir bilginin öğrenilmesi için tek yol yoktur. Bir bilgi, birden fazla yolla öğrenilebilir ve öğretilir.

3. Zekâ alanları dinamik, yani değişmeye ve gelişmeye açıktır. Her insanın sahip olduğu güçlü zekâ alanları yanında, zayıf olduğu zekâ alanları da olabilir. Ancak, zayıf zekâ alanlarının güçlendirilmesi mümkündür.

4. Zekâ alanlarının her biri hafıza, algılama ve problem çözme açısından farklı bir sisteme sahiptir. Her bir zekâ alanının gelişimi kendine hastır ve kendi içinde değerlendirilmelidir.

5. Bütün zekâ alanları insanların kendilerini gerçekleştirmelerine yöneliktir. Birey zekâ alanlarını tanımalı, bunları geliştirecek etkinliklerde bulunmalıdır.

Derslerde farklı zekâ alanlarına hitap edecek etkinliklerin bir arada kullanılması sağlanmalıdır. Çünkü öğrencilerin öğrenme esnasında kullandıkları zekâ alanları birbirinde ayrılmaktadır. Böylelikle, öğrenirken farklı zekâ alanlarını kullanan öğrencilerin de işlenişte aktif kılınması kolaylaşacaktır.

Çoklu Zekâ Kuramı, öğrenme sürecinde bilginin algılanması ve kalıcılığın sağlanmasında insanların farklı algılama ve öğrenme stillerine sahip olduğunu savunur. Bireysel farklılıklara uygun olarak öğrenme ortamlarında bireyin algılama ve bilgiyi yapılandırma şekline uygun olarak öğrenme ortamlarında bireyin algılama ve bilgiyi yapılandırma şekline uygun değişik öğrenme yöntem ve tekniklerinin kullanılması gerektiğini öngörür. Öğrencilerin kaynaklara ulaşma şansının, tarihsel-kültürel, coğrafi, ailesel ve durumsal etkilerin, bireylerde zekâ alanlarının gelişmesine etki ettiğini belirtmektedir (Bümen, 2005).

Çoklu Zekâ Kuramına göre, öğretim sürecinde değerlendirme, çocuğun iç içe olduğu toplumsal ve kültürel değerlerle, beceri ve bireysel özelliklerini ele alarak yapılmalıdır. Öğrenciyle ilgili başvurulacak kaynak, sadece sınav sonuçları olmamalı, proje üretimi, ekip çalışmaları, topluca yapılan etkinliklere katılım gibi kriterler de değerlendirilmelidir. Her çocuğun bir çalışma ve gelişim dosyası (portfolyosu) olmalı ve bunlarda çocukların hangi biçimde, nasıl daha kolay öğrendiklerine ilişkin kişisel özellikleri yer almalıdır. Yani, başarısızlık yerine öğrencinin nerelerden başarı gösterdiği vurgulanmalıdır.

Gardner tarafından geliştirilen Çoklu Zekâ Kuramına göre, bireylerde sekiz zekâ alanı bulunmaktadır. Bu zekâ alanlarını özetlenirse (Bacanlı, 2005; Selçuk, 2005; Erçetin, 2001; Özden, 2003; Gültekin, 2004; Demirel, 2004; Özdemir ve diğerleri, 2004; Eren-Yavuz, 2004; Bümen, 2005);

1. Sözel/Dilsel Zekâ: Sözcükleri hem sözlü hem de yazılı olarak etkili biçimde kullanma becerisidir.

2. Mantıksal/Matematiksel Zekâ: Bilgiyi kategorize ederek, sınıflayarak, soyut ilişkiler üzerinde çalışarak öğrenme becerisidir.

3. Görsel/Uzaysal Zekâ: Bu zekâ alanı temelde, nesneleri görebilmeye ve görselleştirebilmeye dayanır.

4. Müziksel/Ritmik Zekâ: Duyguların aktarımında müziği algılama ve sunmada, müziği bir araç olarak kullanma, yani müziğe ve müziksel içeriğe karşı duyarlı olma yeteneğidir.

5. Bedensel/Kinestetik Zekâ: Vücut hareketlerini kontrol etme, bedenini farkında olma (istem dışı bedenin verdiği tepkilerin anlamlarının farkında olma), zihin ve beden arasında güçlü bir bağ kurma (bir düşünce karşısında bedenin düşünceye bağlı olarak davranış göstermesi), pandomim yetenekleri, bedeni tümüyle iyi kullanma.

6. Sosyal Zekâ: Grup içerisinde iş birliği çalışma, sözel ve sözsüz iletişim kurma, insanların duygu, düşünce ve

davranışlarını anlama, paylaşma, ifade edebilme, yorumlama ve insanları ikna edebilme becerisidir.

7. İçsel Zekâ: Bu zekâyı benlik zekâsı da denmektedir. Kişinin kendini tanıması, içsel durumlarının farkında olma, kendisi ile ilgili düşüncelerin ve duyguların farkındalığı gibi özellikleri içerir.

8. Doğa Zekâsı: Bu zekâyı sahip bireyler, kaynaklara ve sağlıklı bir çevreye ilgi duyarlar.

Çoklu Zekâ Kuramına göre ders işleniş içeriklerinin çeşitlenmesi ve daha fazla zekâ alanına hitap eden öğrenmenin gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Öğrencilerin çoklu zekâ alanlarının tespit edilerek onları tanımaya ve öğrenmelerindeki farklılıkların belirlenmesine çalışılmalıdır. Fakat bu çoklu zekâ envanterlerinin bir zekâ testi olmadığı, sadece öğrencilerin zekâ alanlarını tanımak ve bir profil oluşturmak için kullanılması gerektiği unutulmamalıdır. Dolayısıyla, öğrencilerin etiketlenmesi, belirli seviyelere ayrılması gibi yan uygulamalardan uzak durulmalı, bu yöntem sadece öğrencilerin bireysel farklılıklarını belirlemek ve onların bireysel ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kullanılmalıdır.

İŞ BİRLİĞİNE DAYALI ÖĞRENME NEDİR?

İş birliğine dayalı öğrenme; öğrencilerin küçük gruplar hâlinde çalışarak ve birbirlerinin öğrenmesine yardım ederek öğrenmeyi gerçekleştirme sürecidir. İş birlikli sınıflar, öğrencilerin küçük gruplar hâlinde toplanarak etkileşimde bulundukları, öğretmenin de grupların arasında dolaşarak gereksinim duyanlara yardımcı oldukları yerlerdir (Açıkgöz, 2003; Açıkgöz, 1998).

İş birliğine dayalı öğrenmeyi diğer küçük grup çalışmalarından ayıran en önemli özellik, öğrencilerin yalnız öğrenmelerinin yanında, asıl önemli olanın grup içerisinde iş birliği yaparak öğrenmeleridir. Bu öğrenme kalıcıdır. İş birliğine dayalı öğrenme ortamında amaca ulaşmak için iş birliği ve karşılıklı ilişki zorunludur. Bir çocuk amacına ulaştığında onunla ilişkili tüm çocuklarda ortaklaşa amaçlarına ulaşmış olurlar.

İş birliğine dayanan öğrenme gruplarının geleneksel öğrenme gruplarından farkı şöyle özetlenebilir (Johnson ve Johnson, 1988; Aktaran; Gömleksiz, 1993):

1. Geleneksel öğrenme anlayışında gruplarda olumlu bağımlılık görülmezken, iş birliğine dayalı öğrenme gruplarında olumlu bağımlılık söz konusudur.
2. Gruplar yetenek, cinsiyet, sosyal ve kişilik özellikleri göz önüne alınarak heterojen şekilde kurulmalıdır.
3. Geleneksel öğrenme gruplarında grubu yönlendiren bir lider varken, İş birliğine dayalı öğrenme gruplarında liderlik, grup üyeleri arasında paylaşılmaktadır.
4. Geleneksel öğrenme gruplarında üyeler nadiren diğerlerinin öğrenmesi için sorumluluk duyarlarken iş birliğine dayalı öğrenme gruplarında, üyeler birbirlerinin öğrenme sorumluluğunu taşırlar.
5. Geleneksel öğrenme gruplarında çoğunlukla tek başına çalışma vardır ve grup üyeleri bireysel ürünler yaratırlar. İş birliğine dayalı öğrenme gruplarında ise her üyenin en iyi derecede öğrenebilmesi için üyeler arasında iyi çalışma ilişkilerinin yapılandırılması amaçlanır.
6. Geleneksel öğrenme gruplarında bireyler arası ilişkilere daha az yer verilir ve bir yarışma ortamı vardır. Oysaki iş birliğine dayalı öğrenme gruplarında liderlik, iletişim yeteneği, birbirine karşı dürüstlük, karar verme, grup içindeki çatışmaların çözümü, paylaşma gibi sosyal beceriler doğrudan öğretilir.
7. İş birliğine dayalı öğrenme gruplarında öğretmenin gözlemci ve katılımcı bir rolü vardır. Grup sürecinde ortaya çıkan sorunların çözümünü yapar. Öğretmen, grupların daha etkili çalışabilmesi için uygulama sürecindeki gerekli

işlemleri yapılandırır.

8. Geleneksel öğrenme gruplarında grup çalışmasında paylaşımı sağlamak için yeterince bireysel sorumluluk yoktur. İş birliğine dayalı öğrenme gruplarında ise grup üyelerine bireysel sorumluluk verilir. Bu sorumluluk, her üyenin değerlendireceği ve çalışacağı materyalle ilgilidir. Üyeler birbirlerine ilerlemeleri için dönüt veririler. Grup üyeleri kimin güdülenmesi ve kime yardım edilmesi gerektiğini bilirler.

İŞ BİRLİĞİNE DAYALI ÖĞRENMENİN TEMEL ÖGELERİ

1. Olumlu Bağımlılık: Öğrenciler diğer grup üyeleri başarılı olmadıkça kendilerinin de başarılı olamayacaklarını bilerek birbirlerine bağımlılıklarına inanmalıdırlar.

2. Bireysel Sorumluluk: Öğrencilerin birlikte öğrenmeleri için her öğrenciye belirli iş sorumluluğu verilmesi gerekir.

3. Yüz Yüze Etkileşim: Grup üyeleri, gruba verilen görevin başarılabilmesi için birbirinin öğrenmesini etkilemeli, çabasını desteklemeli, birbirini güdülemeli, cesaretlendirmeli ve yardım etmelidir.

4. Sosyal Beceriler: Grup üyeleri birbirine güvenmeli, birbirini iyice tanımalı, birbirini cesaretlendirmeli, gerektiğinde lider olabilmeli, aralarında etkili iletişim kurmalıdır.

5. Grup İşleyişinin Değerlendirilmesi: Grup üyeleri, bireysel grup amaçlarını hangi ölçüde başarabildiklerini değerlendirmeli ve birlikte öğrenme becerilerini geliştirmeye devam etmelidirler.

6. Grup Ödülü: Bir ödül belirlenmeli ve bu ödül geleneksel grup alıştırmalarından farklı olarak bireylere değil, tüm gruba verilmelidir.

7. Başarı İçin Eşit Fırsat: Öğrenciler en iyi oldukları konularda kendilerini ifade etmelidir.

GENEL VE ÖZEL MÜZİK ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ

Her alanda olduğu gibi müzik eğitimi sürecinde de öğrenciyi aktif kılarak bilgiyi keşfetmesini ve yapılandırmasını sağlamaya yönelik; genel ve alana özgü bazı özel müzik öğretim yöntemlerinden yararlanılması öngörülmüştür.

Genel öğretim yöntemleri; diğer dersler için de ortak olarak uygulanan bazı öğretim yöntemlerinin müzik eğitimine uyarlanması yolu ile oluşturulmuştur. Dersin işlenişinde müzik eğitimi öğrenme ve öğretme sürecinin aşamalarına (motivasyon, sezdirme-keşfetme, bilgiyi açıklama, bilgiyi kullanma ve değerlendirme) en uygun olanlar, bu yöntemler arasından itina ile seçilerek kullanılmalıdır.

GENEL “MÜZİK” ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ

Anlatım, tartışma, soru/cevap, karşılıklı konuşma, görüşme, araştırma/inceleme, sunma/alma, bulma/keşfetme, yaratma/üretme, oyunlaştırma, rol yapma, örnek olay inceleme, yaşam öyküleme, iş birliği yapma, paylaşma, sorun çözme, gösterme/yaptırma, tasarlama/gerçekleştirme, yapma/yaşatma olarak sıralanabilir (Uçan, 1999).

Özel müzik öğretim yöntemleri ise müzik eğitiminde alana özgü; yine öğrenciyi aktif kılacak ve bilgiyi yapılandırmasına yön verecek müzik öğretim ve yöntemlerini içermektedir.

ÖZEL MÜZİK ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ:

- Müziksel işitme-okuma-yazma yoluyla müzik öğretimi
- Müziksel devinme/ritimleme yoluyla müzik öğretimi (Dalcroze)
- Müziksel toplu söyleme yoluyla müzik öğretimi (Kodaly)
- Müziksel devinme/ritimleme/söyleme-çalma/doğaçlama yoluyla müzik öğretimi (Orff), (Uçan-1999).

Özellikle Orff, Dalcroze gibi öğrenciyi aktif kılan ve yaparak, yaşayarak öğrenmesini sağlayan özel müzik öğretim yöntemlerinin müzik eğitimi öğrenme-öğretme sürecinde kullanılması öğrenci merkezli eğitim anlayışı ile paralellik gösterdiği için önemlidir.

Yukarıda Özel Müzik Öğretim Yöntemleri başlığı altında verilen yöntemler incelendiğinde, genel müzik öğretim yöntemlerinden öğrenciyi aktif kılan bazı yöntemlerin de içinde yer aldığı görülmüştür. Ayrıca Özel Müzik Öğretim Yöntemleri içerisinde verilen Orff yöntemi hakkında çağımızda sadece yöntem olmadığı (Orff Schulwerk yaklaşımı olduğu konusunda görüşler vardır.) bildirilmektedir.

YAPILANDIRMACI EĞİTİM-ÖĞRETİM SÜRECİNDE ÖĞRETMEN ROLLERİ

1. Öğretmen her şeyden önce öğrencilerini sorumlu olan aktif bireyler olarak görmelidir.
2. Öğretmen, öğrencilerin farklı çevrelerden geldiğini ve farklı öğrenme yaşantılarından geçtiğini kabul etmeli, öğrencilerin yeni bilgiyi yapılandırırken kullanacakları ön bilgilerinin de farklı olduğunu bilmelidir. Bu nedenle öğrenme sürecine başlamadan önce yeni öğrenilecek bilginin konusu ile ilgili öğrencilerin ön bilgilerini açığa çıkartacak çeşitli etkinlikler yapılmalıdır. Ön bilgilerin açığa çıkartılmasında öğretmen öğrencilerin karşılaştığı bir sorunu veya gözlediği bir olayı anlamaları için eğlendirici ve merak uyandırıcı bir girişle derse başlayabilir ya da bu aşamada görsel anlatım, soru-cevap, örnek olay incelemesi ve yorumlanması gibi diğer çalışmalar yapılabilir. Burada önemli olan öğrencilerin doğru cevabı bulmaları değil, değişik fikirler ileri sürerek, soru sormalarını teşvik etmek ve ön bilgilerinin açığa çıkartılmasının sağlanmasıdır. Bu yolla öğrencilerin etkili bir iletişime girerek bunu arkadaşlarıyla paylaşmalarına destek verilmelidir. Öğrencilerin edinecekleri yeni bilgilerin eski bilgilerle tutarlı olması, yeni bilgilerin yapılandırmasını kolaylaştıracaktır. Ön bilgilerin eski bilgilerle tutarlı olması yeni bilgilerin yapılandırılmasını kolaylaştıracaktır. Ön bilgilerin açığa çıkartılmasının ardından öğretmen yeni bilgilerin verileceği metod ve teknikleri buna göre belirlemelidir. Metod ve tekniklerin belirlenmesinde öğrencilerin var olan bilgileri yanında, bireysel farklılıkları da (farklı ilgi ve öğrenme ihtiyaçlarını) göz önünde tutulmalıdır.
3. Öğretmen bilgilerin her öğrenci zihninde aynı şekilde yapılandırılmayacağını, öğrenmede farklı öğrenme sonuçlarının yaşanacağını kabul etmelidir.
4. Öğretmen yeni bilgilerin sunulmasında öğrencilerine çeşitli öğrenme ortamlarını düzenlemekle sorumlu olmanın yanında etkinliklerin amacına uygun bir şekilde gerçekleştirilmesinde öğrencilere rehberlik de etmelidir.
5. Öğretmen öğrencilerin görüşlerine önem vermelidir. Gerekirse öğrenci görüşleri doğrultusunda yöntem teknik ve dersin içeriğini değiştirebilir.
6. Yeni edinilecek olan bilgi ve becerilerin, öğretmen rehberliğinde öğrenciler tarafından keşfederek yapılandırılmasına çalışılmalıdır. Bunun için öğretmen yeni bilgileri öğrencilerin kendilerinin keşfedecekleri öğrenme yaşantıla-

rına dönük kurgulamalı ve bunları etkinlik olarak gerçekleştirmelidir. Her bilgi ve beceri yapılandırıcı yaklaşıma göre her öğrencide farklı düzeyde ve biçimde anlamlandırılacağı için anlamları paylaşımlarına imkân verebilmek adına öğrencilerin birlikte çalışmaları ve iletişim kurmaları özendirilmelidir. Öğrenciler bu etkinliklerde (çeşitli örnek olay, sorun çözme, inceleme yapma vb.) aktif kılınarak bilgiyi kendilerinin keşfetmeleri sağlanmalıdır.

7. Öğretmen, yapılan etkinliklerin ardından öğrencilerin keşfettikleri sonuçları paylaşımlarına imkân tanınmalıdır. Öğrencilerin yaratıcılıklarını kullanarak vardığı sonuçları etkili bir iletişim kurarak ortaya koymaları sağlanmalıdır. Bilginin yapısına göre öğretmen formal olarak tanımları ve bilimsel açıklamaları yapabilir ya da önemli noktalara değinebilir. Bu şekilde bilginin özelliğine göre yeni öğrenilenlerin zihinde yapılandırmasını mümkün kılacak anahtar kavramları sunmuş olur. Mümkün olan yerlerde, öğrencilerin deneyimleri bir araya getirmelerinde, sonuçlarında ve yeni kavramlar oluşturmalarında onlara temel bilgi düzeyince açıklamalarda yol gösterici olmalıdır.

8. Öğrencilerin kendi yanlışlarını, görüşlerindeki çelişkileri kendilerinin görmesine, bulmasına fırsat verecek etkinlikler düzenlenmelidir. Öğretmen, öğrenci hatalarını öğrenmede bir fırsat olarak bilmeli ve kullanmalıdır.

9. Öğrencilerin keşfettikleri bilgileri yeni durumlara uyarlayacak öğrenme yaşantılarının oluşturulması sağlanmalıdır. Bu yaşantılar ile öğrenciler bilginin farklı uygulamalarını öğrenmiş ve edindikleri bilgiyi pekiştirmiş olurlar. Öğrencilere bireysel ve grup çalışmaları yapacakları ortamlar sağlanarak (yeni olaylar ve problemler yaratılarak) keşfettikleri bilgileri kullanmalarına, yeni çıkarımlar yapmalarına ve yeni bilgilere ulaşmalarına önayak olunmalıdır.

10. Öğrencilerin özgün, yaratıcı yönlerinin tespit ve takdirinde çok titiz davranılmalıdır.

11. Öğretmen değerlendirme etkinliklerini süreç ve sonuç odaklı olarak yapmalıdır. Ancak bu sayede öğrencilerin düşünme tarzları değişir ve ürünler sergilenir. Değerlendirme etkinliklerinde öğrencilerin yeni kavram ve becerileri öğrenmeleri gerçekleşebileceği gibi kendi gelişimlerini ve akranlarını değerlendirmelerini de sağlamalıdır.

12. Ders süreçleri planlanırken müzik eğitimi öğrencilerin deneyimleri üzerinde planlanmalıdır. Eğitim verilirken öncelikle pratiğe dönüştürülen uygulamalar yapılmalı, öğrencilerin kazanmaları beklenen ilgi, beceri, tutum ve değerlerin yapılandırılması sağlanmalıdır.

13. Müzik eğitiminde müziksel algının ve ifade becerilerinin geliştirilmesi için öğrencilerin bu becerileri öncelikle hissetmelerini sağlayacakları etkinlikler gerçekleştirilmelidir. Bu nedenle müzik çalışmaları genellikle psikomotor uygulamalar aracılığıyla gerçekleştirilmelidir.

14. Müzik çalışmalarında araştırma, keşfetme ve yaratıcılık becerilerinin geliştirilmesi önemlidir. Bu becerilerinin geliştirilmesi adına özellikle özgür hareket, dans, şarkı söyleme, beden perküsyonunu sağlama ve drama türünden etkinliklere yer verilmeli, öğrencilerin ilgi alanlarına göre kullanabilecekleri çeşitli vurmalı enstrümanlardan bu etkinliklerde yararlanılmalıdır.

15. Öğrencilere müzik eğitimi verilirken kulak eğitimi ön planda tutulmalı, bu yolla öncelikle işitsel becerilerin geliştirilmesi desteklenerek ardından bilişsel öğrenmenin yapılandırılması sağlanmalıdır.

16. Etkinlikler, öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirmelerini sağlayacak nitelikte yapılandırılmalıdır.

17. Müziğin içindeki ritmin içselleştirilebilmesi için müzikte hareket birlikteliği sağlanmalıdır.

18. Müzik eğitiminde teorik açıklamaların yanı sıra, müzikal düşünceden hareket edilerek şarkı söyleme, çalgı çalma becerileri ön planda tutulmalıdır.

MÜZİK DERSİ İŞLENİŞİNDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN TEMEL İLKELER

- Müzik dersi eğitim öğretim süreci, öğrenci merkezli olarak yapılandırılmalıdır.
- Öğrenciler edilgen değil, aksine dersin etkinlikler boyutuna aktif olarak katılmalıdır.
- Öğrenilecek bilgi ve beceriler, yaşam içerisinde kullanılabilir niteliğe dönüştürülmelidir.
- Müzik dersi ancak yaşayarak ve yaşatarak işlenebilir. Dolayısıyla her derste olabildiğince, müziğin tüm boyutlarına yer verilmelidir (dört öğrenme alanı).
- Müzik eğitiminde kulak eğitimi teorinin önünde tutulmalı, işitsel becerilerin geliştirilmesine de önem verilmelidir.
- Yaratma becerisinin öğrencilere kazandırılmasında, oyun dürtüsünün içte yarattığı ihtiyaçtan yola çıkılmalıdır.
- Ritim ögesinin müzikteki önemi göz önünde bulundurularak her fırsatta bu unsurdan yararlanma yoluna gidilmelidir (oyun, dans, devinim vb.).

MÜZİK DERSİNDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

“İlköğretim, çocuğun öğrenim hayatının en önemli basamağıdır. Çocuğun gelişimine bakıldığında bu dönemde ilginin oyun, spor, müzik, dans ve drama gibi etkinlikler üzerine olduğu görülmektedir. Toplu ya da bireysel müzik etkinliği içinde bulunan çocuklar; birlikte iş yapabilme alışkanlığı kazanmakta; bir grubun üyesi olma ve aldığı görevi yerine getirme sorumluluğu edinmekte; bireysel özelliklerinin ve yeteneğinin farkına varmakta; tek başına bir şeyler başarmanın doyumuna ulaşmaktadırlar. Böylece duygusal ve sosyal yönden daha sağlıklı, güvenli, dengeli ve uyumlu bir gelişim sürdürebilmektedirler” (Yıldız, 2002; Akt. Afacan, 2008). Ayrıca müzik eğitiminin bireyin duyuşsal ve devinimsel davranışlarındaki olumlu etkilerinin yanı sıra, bilişsel öğrenmelerinde de önemli ölçüde etkili rol oynadığı birçok araştırmayla kanıtlanmıştır (Şendurur ve Barış, 2002). Bu anlamda ilköğretimde müzik eğitiminin yeri son derece önemlidir.

Çağdaş ilköğretimde müzik eğitimi öğrenci merkezlidir. Bu durum ilköğretimde müzik eğitiminin öğrenci merkezli bir anlayışla yapılandırılmasını gerektirmektedir (Otacıoğlu, 2007). Bu anlayışla ilköğretimdeki müzik eğitime yönelik ölçme ve değerlendirme çalışmalarında sadece sonuca yönelik değil, sürece yönelik değerlendirmenin de yapılması gerekmektedir. Bunun için her bir ders planında bulunan “ÖLÇME-DEĞERLENDİRME” bölümlerindeki önerileri dikkate almanın yanında portfolyolar; dereceli puanlama anahtarları; performans görevleri; projeler; öz, akran ve grup değerlendirme formları kullanılabilir (Brophy, 2008). Burada bu tekniklerden kısaca bahsedilip örnekler sunulacaktır. Burada sunulan örnekler dışında sizler de öğretim programındaki kazanımları dikkate alarak ölçme ve değerlendirme araçları geliştirebilirsiniz.

KİŞİSEL GELİŞİM DOSYASI (PORTFOLYO)

Kişisel gelişim dosyası Türkçe literatürde portfolyo, ürün seçki dosyası ya da öğrenci ürün dosyasıdır. En genel tanımı ile portfolyo bir dönem ya da bir yıl boyunca öğrencilerin yaptıkları çalışmaların belirli standartlara göre organize edilmiş halidir (Bahar, Nartgün, Durmuş ve Bıçak, 2006).

Portfolyo uygulamalarının okullardaki dosya tutturma uygulamalarıyla karıştırılmaması gerekmektedir. “Portfolyoda yeni olan nedir?” sorusuna ilişkin cevaplar şu şekilde sıralanabilir (Kutlu, Doğan ve Karakaya, 2008):

- Çalışmaların belirli bir amaca göre sistematik olarak toplanması,
- Çalışmalardan öğrencinin sahip olduğu başarı düzeyinin yanında geliştirilmesi gereken özelliklerin de belirlenmesi,
- Öğrencilerin yaptıkları akademik çalışmaları koruma eğilimlerinin geliştirilmesi,
- Çalışmalarına tekrar bakmalarının sağlanması,
- Çalışmaların nasıl iyileştirilebileceği üzerinde düşünülmesi,

Literatürde portfolyo türlerine ilişkin farklı sınıflandırmalar bulunmaktadır. Burada O'Malley ve Valdez (1997) tarafından yapılmış olan sınıflamaya yer verilecektir (Akt. Kutlu ve diğerleri, 2008).

1. Derleme Portfolyosu

Derleme portfolyosunda öğrenciye ait ürünler içerisinden öğretmenin rehberliğinde seçilen bütün çalışmalar yer alır. Öğrenci derleme portfolyosuna öğretmen tarafından puanlanmış çalışmalarını koyabileceği gibi (örneğin, performans görevi) puan verilmesi düşünülmeyen çalışmalarını da (çalışma yaprakları) koyabilir. Bu portfolyonun puanlanmaması ancak öğrenciye geribildirim verilmesi gerekmektedir.

2. Vitrin Portfolyosu

Vitrin portfolyo öğrencinin öğretmeniyle birlikte en iyi olduğunu düşündüğü çalışmaları içerir. Derleme portfolyosunda olduğu gibi vitrin portfolyosunun da puanlanmaması gerekmektedir.

3. Değerlendirme Portfolyosu

Değerlendirme portfolyosunda öğrencilerin gelişimi hakkında bilgi verebilecek, özellikle üst düzey zihinsel süreçlerin kullanıldığı sınıf içi etkinlikler ya da performans görevleri bulunmalıdır. Ancak az sayıda alt düzey zihinsel süreçlere ilişkin çalışmalara da yer verilebilir. Öğrencilerin en iyi çalışmalarını yansıtmalarının yanında puanlama amacıyla kullanılan portfolyolardır. Burada her bir çalışmaya ilişkin puanlama işleminden sonra bu puanların aritmetik ortalaması alınır. Çalışmaların niteliğine göre puanlar ağırlık kazandırılabilir.

DERCELİ PUANLAMA ANAHTARI

Dereceli puanlama anahtarı Popham'a (1997) göre, her bir çalışma için ölçütleri (ölçülecek boyutları) listeleyen ve çalışmada nelerin yapılacağını gösteren bir puanlama aracıdır. Dereceli puanlama anahtarı geliştirilme aşamalarına ve kullanım amaçlarına göre farklılık göstermektedir. Yaygın olarak "bütüncül (holistik)" ve "analitik" olmak üzere iki türü kullanılmaktadır. Ölçülen bir yetenek boyutunun öğelere ayrıştırılabildiğinde ve daha ayrıntılı puanlama yapmak istendiğinde analitik puanlama anahtarı kullanılmaktadır. Bazı durumlarda yapılan bir değerlendirmeyi bağımsız etkenlere (ölçüt) ayrıştırmak mümkün olamamakta, performansın farklı düzeylerinin ortaya çıkarılması için belirlenmiş ölçütler arasında bir ayrışma bulunmamaktadır. Böyle durumlarda bütünsel puanlama anahtarı kullanılmalıdır (Nitko, 2004).

Aşağıda bir portfolyo çalışmasının değerlendirilmesinde kullanılacak bütünsel bir dereceli puanlama anahtarı verilmiştir.

PORTFOLYOYA İLİŞKİN BÜTÜNSSEL DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Örnek Gösterilebilir • Öğrenci tanıtım ve içindekiler sayfası tamdır. • Çalışmalar sistematik ve düzenli bir şekilde toplanmıştır. • Her sayfada sayfa numarası ve çalışmaların dosyaya konuluş tarihi yazılmıştır. • Performans görevler için gerekli formlar eksiksizdir. • Her sayfa rahatça görülüp okunacak şekilde dosyalanmıştır.
Oldukça Başarılı • Öğrenci tanıtım ve içindekiler sayfası tamdır. • Çalışmalar sistematik ve düzenli bir şekilde toplanmıştır. • Bazı sayfalarda sayfa numarası ve bazı çalışmaların dosyaya konuluş tarihi yazılmamıştır. • Performans görevleri için gerekli olan formlar eksiksizdir. • Her sayfa rahatça görülüp okunacak şekilde dosyalanmıştır.
Geliştirilmesi Gerekir • Çalışmalar düzenli bir şekilde toplanmıştır. • Öğrenci tanıtım ve içindekiler sayfasında, sayfaların numaralandırılmasında ve tarihlendirilmesinde dikkate değer eksiklikler vardır. • Performans görevleri için gerekli bazı formlar dosyaya konulmamıştır. • Öğrenci çalışmaları, rahatça fark edilip okunacak şekilde konulmamıştır.
Öğretmen Yorumu

Kutlu ve diğerleri (2008, 113)

ŞARKI/TÜRKÜ/MARŞ PERFORMANSINA YÖNELİK ANALİTİK DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Ölçütler	1	2	3	Başarı puanı
Nota	Notaları söylerken sık sık hata yapar.	Notaları genellikle doğru şekilde söyler	Notaları tümüyle doğru şekilde söyler.	
Nüans	Nüanslara çok az dikkat eder.	Şarkının/türkünün/marşın tamamında nüanslara genellikle dikkat eder.	Şarkının/türkünün/marşın tamamında nüanslara çok dikkat eder.	
Nota süreleri	Notaların sürelerine çok az dikkat eder.	Notalar genellikle sürelerine dikkat edilerek okunur.	Notalar tümüyle sürelerine dikkat edilerek okunur.	
Ritim	Söylediği şarkının/türkünün/marşın ritmine çok az dikkat eder.	Söylediği şarkının/türkünün/marşın ritmine genel olarak dikkat eder.	Söylediği şarkının/türkünün/marşın ritmine dikkat eder.	
Sesin kullanımı	Sesinin doğru ve etkili kullanmaya özen göstermez.	Sesini çoğunlukla doğru ve etkili kullanır.	Sesini doğru ve etkili kullanır.	
Şarkı sözü	Şarkı/türkü/marş sözlerini söylerken sık sık hata yapar.	Şarkı/türkü/marş sözlerini genel olarak doğru şekilde söyler.	Şarkı/türkü/marş sözlerini doğru şekilde söyler.	
Toplam puan				
Öğretmen Yorumu				

DERECELİ PUANLAMA ANAHTARINA GÖRE PUAN VERME

Öğrencinin performansının dereceli puanlama anahtarıyla puanlanması sonucunda elde ettiği puanı, 100 üzerinden bir puana çevirmek için öğrencinin puanının 100 ile çarpılıp bu dereceli puanlama anahtarından elde edilebilecek en yüksek puan olan 18 puana bölünmesi gerekmektedir.

Örneğin; öğrencinin dereceli puanlama anahtarıyla değerlendirilmesi sonucunda elde ettiği puanın 12 puan olduğunu düşünürsek; $12 \times 100 = 1200$ 66,6 67 puan öğrencinin 100 üzerinden elde ettiği puandır.

ÇALGI BECERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİNE YÖNELİK ANALİTİK DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Ölçütler	1	2	3	4	Başarı puanı
Notalar	Notaların çalınmasında doğru kullanımlar yok denecek kadar azdır.	Notaların çalınmasında zaman zaman sıkıntılar yaşanmaktadır.	Notalar genel olarak doğru çalınmıştır.	Tüm notalar doğru çalınmıştır.	
Nüanslar	Nüanslara çok az dikkat edilmiştir, çok fazla hata yapılmıştır.	Nüanslara az dikkat edilmiştir, zaman zaman hata yapılmıştır.	Nüanslara genel olarak dikkat edilmiştir, fakat birkaç hata yapılmıştır.	Nüanslara dikkat edilmiştir, herhangi bir hata yapılmamıştır.	
Ritim	Çaldığı şarkının/türkünün/marşın ritmine dikkat etmez.	Çaldığı şarkının/türkünün/marşın ritmine çok az dikkat eder.	Çaldığı şarkının/türkünün/marşın ritmine genel olarak dikkat eder.	Çaldığı şarkının/türkünün/marşın ritmine dikkat eder.	
Ton Kalitesi	Notalara ilişkin ton kalitesi çok düşüktür.	Notalara ilişkin ton kalitesi düşüktür.	Notalara ilişkin ton kalitesi genel olarak iyidir.	Notalara ilişkin ton kalitesi oldukça iyidir.	
Pratik	Sınıf dışında pratik yapılmamaktadır.	Sınıf dışında, zorlanılan noktalara dikkat edilmeden pratik yapılmaktadır.	Sınıf dışında, zorlanılan noktalar da zaman zaman dikkate alınarak pratik yapılmaktadır.	Sınıf dışında, özellikle zorlanılan noktalarla ilgili düzenli olarak pratik yapılmaktadır.	
Sınıftaki Dikkat	Yönergelere dikkat etmemektedir.	Yönergelere zaman zaman dikkat etmemektedir.	Yönergeleri genellikle dikkatle dinlemekte ve uygulamaya çalışmaktadır.	Yönergeleri dikkatle dinlemekte ve en iyi performansını göstermeye çalışmaktadır.	
Toplam puan					
Öğretmen Yorumu					

<http://rubistar.4teachers.org>

PERFORMANS GÖREVİ VE PROJE

Performans görevi, “Varolan bilgi ve becerilerin kullanılmasını gerektiren ve kesin doğru ya da kesin yanlış cevabı olmayan bir öğrenme görevidir.” (Büyüköztürk, 2007). Projeler ise önemli kazanımları içeren ve öğrencilerin ilginç bulduğu etkinliklerle öğrencileri meşgul eden yoğun tecrübelerdir. Projelerin altı önemli özelliğe sahip olması gerekir. Bunlar şu şekilde sıralanabilir (Fleming, 2000; akt. Atılğan, Kan ve Doğan, 2007).

Problemin ve beklenen ürünün güncel olması.

Çalışmaya akademik özen gösterilmesi

Okul dışı hayat ve çalışma bağlamına dayanan uygulamalı öğrenimin olması

Öğrenciler tarafından aktif inceleme yapılması

Öğrencilerin yetişkinleri ve onların çalışmalarını daha iyi anlayabilmeleri için yetişkinlerle bağlantı kurmaları

Açık ölçüt ve kendi kendini değerlendirme yapısını içermesi

Performans görevlerinin ve projenin değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarları, öz değerlendirme, akran değerlendirme ve grup değerlendirme yöntemleri kullanılır.

ÖĞRENCİLERİN DEĞERLENDİRME SÜRECİNE KATILMASI

Bireylerin kendilerine ve çevrelerine nesnel bir gözle bakabilmeleri, eğitim sürecinde yapılacak uygulamalarla son derece ilişkilidir. Bu anlayış doğrultusunda eğitim sürecindeki ölçme ve değerlendirme uygulamalarıyla, öğrencinin öğretim programlarındaki kazanımları ne derece edindiklerinin yanında kendilerini ve akranlarını değerlendirmelerine de olanak sağlanmalıdır. Bu durum onların güçlü ve zayıf yönlerini analiz etmelerine ve yaşamda başarılı olmalarına ortam hazırlamaktadır. Öğrenciler ölçme ve değerlendirme sürecine kendilerini (öz değerlendirme), arkadaşlarını (akran değerlendirme) ve grup çalışmalarını (grup değerlendirme) değerlendirerek katılmaktadırlar (Kutlu ve diğerleri, 2008).

Öğretim sürecinde kullanılan bu formlara ilişkin örnekler aşağıda gösterilmiştir:

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Açıklama: Bu ölçek, şarkı söyleme becerilerinizi sizin değerlendirmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Lütfen gerçek düşüncelerinizi yansıtacak şekilde en uygun seçeneği işaretleyiniz.

Öğrencinin

Adı soyadı:

Tarih :...../...../.....

Sınıfı:.....

Numarası:.....

İFADELER			
1. Şarkı söylerken notaları doğru kullanmaya dikkat ederim.			
2. Şarkı söylerken ritme dikkat ederim.			
3. Şarkı söylerken nüanslara dikkat ederim.			
4. Şarkı söylerken sesimi doğru kullanmaya dikkat ederim.			
5. Şarkı söylerken şarkıların sözlerini doğru söylemeye dikkat ederim.			

Öğretmenin Görüşü:

.....

.....

.....

.....

.....

GRUP DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin;

Adı- Soyadı:

Numarası:

Sınıfı:

Grup Adı:

Etkinlik Adı:

Yapmış olduğunuz grup çalışmasını göz önünde bulundurarak aşağıdaki ifadelere ilişkin en uygun seçeneği işaretleyiniz.

	evet	kısmen	hayır
1. Bir çalışma plânı yaptık.			
2. Grup üyeleri birbirlerinin düşüncelerini dinledi.			
3. Grubumuzda yapılacak işler eşit şekilde paylaşıldı.			
4. Grup üyeleri birbirlerine karşı yardımsever ve saygılıydı.			
5. Çalışmalarımızı planımıza uygun şekilde yürüttük.			
6. Herkes sorumluluklarını yerine getirdi.			

Kazanımın ait olduğu öğrenme alanını gösterir.

Öğrenme süreci içerisinde planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar sayesinde öğrencide görülmesi beklenen bilgi, beceri, tutum ve değerlerdir.

İlgili üniteye verilecek beceri ve değer ifadelerini, işlenecek konuların sınırlarını, kullanılmasa önerilen araç-gereçler ve dikkat edilmesi gereken noktaları ifade eder.

Bu kazanımın müzik dersi programındaki diğer kazanımlarla olan ilişkisini belirtir.

Program hazırlama sürecinde göz önünde bulundurulmuş ara disiplinlerle açık ve kapsayıcı biçimde örtüşen diğer disiplinlerdir.

Ders işleniş süresini gösterir.

Dersin işleniş sürecinde kullanılan araç ve gereçleri gösterir.

6. SINIF 5. HECE BAĞI

Öğrenme Alanı: (A. DİNLEME, SÖYLEME, ÇALMA)

B. MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİLENME

İlgili Kazanım: B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır. (Hece Bağı)

Uyarı: Uzatma bağı, hece bağı, "do-do2" arası sesler, aksak ölçü (5/8), bileşik ölçü (6/8) ve diğer sürelere ilave olarak on altılık nota süreleri ile uzatma noktası verilmelidir.

Uyarı: Sesler ve sürelerin öğretimi, öğrencilerin aktif katılımını sağlayan etkinliklerle ilgi çekici hale getirilmelidir.

A.3.Öğrendiği notaları seslendirir.

Uyarı: Bu sınıf düzeyinde öğrencilere; "do-do2" arasındaki sesleri, çalgıları ve kendi seslerini kullanarak algılamalarına yönelik çalışmalar yaptırılmamalıdır.

B.1 → A.3

Süre: 40'+40'

Araç ve Gereçler: "Mavi Yeleğim Oğlan" ve "Cilveloy" isimli türkülerin notaları.

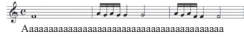
Ders Öncesi Hazırlık: 1. Etkinlikteki ezgi tahtaya yazılır.

ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİ

Hece bağı: Şarkılarda farklı iki veya daha çok notayı birbirine bağlayan notaların altına veya üstüne konan eğri çizgi olup; bir heceyi iki veya daha fazla nota ile seslendirmek için kullanılır.

1. ETKİNLİK

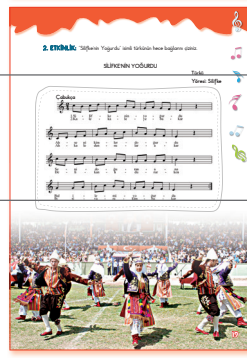
Öğrencilerinizden, Tarzan'ın bağırışını taklit etmelerini istenir. Öğrencilerin dikkatli, bu bağırışın bir ezgiye olduğuna çekilir ve aşağıdaki notalar tahtaya yazılır. Öğrencilere, bu kadar çok notanın nasıl olup da tek bir (A) harfi ile seslendirildiği sorulur. Bu notaların birbirine bağlanması için ne gerektiği sorularak sınıfta tartışma ortamı yaratılır ve hece bağını çizimleri beklenir.

2. ETKİNLİK

Aşağıdaki ezgi, hece bağları olmadan tahtaya yazılır. Hece bağı ile ilgili bilgiler verildikten sonra

42

Kazanımın işlenişinde ve pekiştirilmesinde yararlanılacak ilgili çalışma yaprağını gösterir.

Kazanımın gerçekleşmesi için yapılacakları açıklar.

Öğrencilerin konuya ilgisini çekecek ve dikkatlerini toplayacak etkinlikleri açıklar.

Ders Kitabından yararlanarak gerçekleştirilecek etkinlikleri belirtir.

Öğrenci Çalışma Kitabındaki etkinlikleri belirtir.

Öğrenme ve öğretme sürecinin başarıya ulaşıp ulaşmadığının tespit edilmesini sağlayan bölümdür.

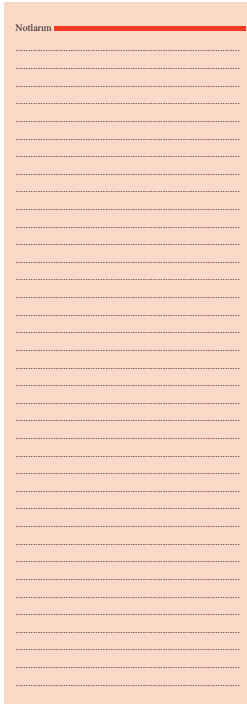
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Öğrencilerinizin ders işleniş sırasındaki performanslarını aşağıdaki ölçütleri kullanarak değerlendirebilirsiniz:

ÖLÇÜTLER

1. İstiklal marşının sözlerini doğru şekilde söyledi.
2. İstiklal marşının anlamına uygun seslendirdi.
3. İstiklal marşını doğru yerlerde nefes alarak seslendirdi.
4. İstiklal marşını bütünü ile dikkat edilmesi gereken kuralara uygun seslendirdi.

Değerlendirme sonrasında öğrencilerinize performansları hakkında geribildirim veriniz. Tespit ettiğiniz eksik ya da yanlış öğrenmeleri gidermek için farklı yöntemler ve etkinlikler kullanarak konu tekrarını yapabilirsiniz.

35

Kazanımın işlenişine ile ilgili gördüğünüz kısa bilgileri, hatırlatmaları, önemli bulduğunuz kısımları yazmanız için ayrılmış bölümdür.

4. SINIF ÖĞRETMEN KILAVUZ KİTABI

İlköğretim kurumlarında belirli gün ve haftalar (29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 10 Kasım Atatürk Haftası, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı) ile ilgili kazanım ve etkinlikler bu zamanlara denk gelen haftalarda işlenecektir. Burada yer almayan diğer belirli gün ve haftaların kutlanmasına, anılmasına (kurumların tür, seviye, imkân ve şartlarına; çevrenin ekonomik, sosyal, kültürel ve coğrafi özelliklerine göre) okul yönetimleri karar verecektir.

YILLIK PLAN ÖRNEĞİ						
OKUL ADI:						
SINIF:						
HAFTA	SÜRE	ANA KAZANIM TEMALARI	KAZANIMLAR	ARAÇ VE GEREÇ	AÇIKLAMALAR	BELİRLİ GÜN VE HAFTALAR
3 HAFTA	40'+40'+40'	İSTİKLÂL MARŞI'MIZI DOĞRU SÖYLEYELİM	A.1. İstiklâl Marşı'nı doğru söylemeye özen gösterir.	İstiklâl Marşı CD'si		
3 HAFTA	40'+40'+40'	SESLERİ GRAFİKLE GÖSTERELİM	B.2. Müziikteki ses yüksekliklerini grafikte gösterir.	"Araba" isimli tekerleme ve "Hayvanlar" isimli şarkının notaları		
3 HAFTA	40'+40'+40'	TEMEL MÜZİK YAZI VE ÖGELERİNİ ÖĞRENELİM	B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.	"Bir (İ)ki Üç", "Küçük Fidan" ve "Kuşların Dili" isimli şarkıların notaları	B.1. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Dizek ve sol anahtarı, ölçü sayısı ve ölçü çizgisi verilmelidir. Uyarı: Fa-sol-la notalarının dizek üzerindeki yerleri tanıtılarak notaların doğru yazılması sağlanmalıdır. Çalışmalarda dörtlük ve sekizlik nota değerleri ile dörtlük sus kullanılarak, basit ölçüler (2/4, 3/4, 4/4) üzerinde durulmalıdır.	
3 HAFTA	40'+40'+40'	SESLER VE TEMEL ÖZELLİKLERİ	B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır. B.4. Öğrendiği seslerin temel özelliklerini fark eder.	"Ah Ne Süslü Kelebek", "Yağ Yağ Yağmur", "Bulut Olsam", "Ne İster" ve "Uç Uç Böceğim" isimli şarkıların notaları	B.1. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Dizek ve sol anahtarı, ölçü sayısı ve ölçü çizgisi verilmelidir. Uyarı: Fa-sol-la notalarının dizek üzerindeki yerleri tanıtılarak notaların doğru yazılması sağlanmalıdır. Çalışmalarda dörtlük ve sekizlik nota değerleri ile dörtlük sus kullanılarak, basit ölçüler (2/4, 3/4, 4/4) üzerinde durulmalıdır. B.4. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Öğrendiği seslerin önce kısalık uzunluk daha sonra ise incelik kalınlık özellikleri üzerinde durulmalıdır. Uyarı: Bu sınıf düzeyinde dörtlük, sekizlik nota ve dörtlük sus verilmelidir. Uyarı: Konu anlatımı mutlaka oyunlaştırılmalıdır.	

HAFTA	SÜRE	ANA KAZANIM TEMALARI	KAZANIMLAR	ARAÇ VE GEREÇ	AÇIKLAMALAR	BELİRLİ GÜN VE HAFTALAR
3 HAFTA	40'+40'+40'	RİTİM VE EZGİ OLUŞTURULIM	C. 2. Müziklere kendi oluşturduğu ritim kalıpları ile eşlik eder. C. 3. Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir.	“Üç Nota” ve “Bahar” isimli şarkıların notaları, blok flüt ve çeşitli ritim çalgıları	C.2. Kazanımı ile İlgili Açıklama Uyarı: Etkinlikler öğrenilen ölçü ve nota değerleri ile sınırlı olmalıdır. C.3. Kazanımı ile İlgili Açıklama Diğer Kazanımlarla İlişkilendirme: “Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.” ve “Ezgilere kendi oluş- turduğu ritim kalıplarıyla eşlik eder.” kazanımları ile ilişkilendirilmelidir. Uyarı: Etkinlikler, öğrenilen nota, ölçü sayısı ve de- ğerleri ile sınırlı olmalıdır.	
3 HAFTA	40'+40'+40'	FARKLI RİTMİK YAPILAR	A. 4. Farklı ritmik yapı- daki ezgileri seslendirir. C. 4. Farklı ritmik yapıdaki ezgilere uygun hareket eder. C. 5. Müziklerde aynı ve farklı ezgi cümlele- rini dansa dönüştürür.	“Vardar Ovası”, “Yurdumda” isimli şarkıların notaları ve çeşitli ritim çalgıları	A.4. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Farklı ritmik yapıya ilişkin olarak 5/8lik ölçü verilmelidir. Uyarı: Türkü ve şarkı seçimi öğrencilerin ses sınırla- rına ve müziksel algılamalarına uygun olmalı ve usul ve ölçüler teorik olarak değil kulaktan verilmelidir. C.4. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: 5/8lik usul hareketlerle hissettirilerek veril- melidir C.5. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Örnek şarkılar “bir bölümlü” şarkı formunda olmalıdır.	
3 HAFTA	40'+40'+40'	DANS EDELİM	C. 5. Müziklerde aynı ve farklı ezgi cümlele- rini dansa dönüştürür.	Köpek resimleri ve “Cici Köpeğim” isimli şarkının notaları	C.5. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Örnek şarkılar “bir bölümlü” şarkı formunda olmalıdır.	
2 HAFTA	40'+40'	MÜZİKLERDEKİ HIZ DEĞİŞİKLİKLERİ	B. 3. Şarkı, türkü ve oyun müziklerindeki hız değişikliklerini fark eder.	“Haydi Biliniz”, “Mevsimler”, “Gelin Ayşe”, “Oyun”, şarkıların notaları ve çeşitli ritim çalgıları	B.3. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Bu sınıf düzeyinde “giderek yavaşlama” (ri- tardando) ve “giderek çabuklaşma” (accelerando) hız değişiklikleri hareketlerle hissettirilmelidir.	
3 HAFTA	40'+40'+40'	MÜZİKTE GÜRLÜK DEĞİŞİKLİKLERİ	B. 5. Dinlediği müzik- lerdeki gürültü de- ğişikliklerini fark eder.	“Kuşların Dili” isimli şarkının notaları	B.5. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Gürültü değişikliklerinden giderek kuvvetlen- me (crescendo) ve giderek hafifleme (deccrescendo) üzerinde durulmalıdır.	

HAFTA	SÜRE	ANA KAZANIM TEMALARI	KAZANIMLAR	ARAÇ VE GEREÇ	AÇIKLAMALAR	BELİRLİ GÜN VE HAFTALAR
3 HAFTA	40'+40'+40'	BELİRLİ GÜN VE HAFTALARIMIZ	A.1. Birlikte söyleme ve çalma kuralarına uyar. A.6. Belirli gün ve haftalarla ilgili müzikleri anlamına uygun söyler. D.7. Çevresindeki müzik etkinliklerine katılır. D.4. Marşlar aracılığıyla millî bilinç kazanır.	“Cumhuriyet Marşı”, “23 Nisan Şarkısı” isimli şarkıların notaları	A.6. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Diğer Derslerle İlişkilendirme: Türkçe dersi “Dinleme” öğrenme alanı: Şiir ve müzik dinletilerine katılır. D.7. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Diğer Derslerle İlişkilendirme: Sosyal Bilgiler Dersi “Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler” öğrenme alanı: Okulunda ve yakın çevresinde katılacağı sosyal ve eğitsel etkinliklere karar verir. Ara Disiplinlerle İlişkilendirme: İnsan Hakları ve Vatandaşlık: Sorumluluklarını evde ve okulda yerine getirir.	
3 HAFTA	40'+40'+40'	FARKLI MÜZİK TÜRLERİ	D.3. Farklı türlerdeki müzikleri dinleyerek müzik beğeni ve kültürünü geliştirir. D.1. Sınıfça ortak müzik arşivi oluşturmada görev almaya gönüllü olur. C.1. Dinlediği müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder. A.3. Müzik çalışmalarını sergiler.	“Bayrağım”, “Ha Bu Deniz (Karedeniz)” isimli farklı türlere ait müzik eserlerinin olduğu CD’ler, yaşadığımız yöreye ait müziklerle ilgili kaset veya CD’ler	D.3. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Ders İçi İlişkilendirme: “Marşlar aracılığıyla ulusal bilinç kazanır.” kazanımı ile ilişkilendirilmelidir. Uyarı: Sözlü olan eserlerin; prozodü kuralına uygun ve Türkçe dil kullanımını geliştiren eserler arasından seçilmesine dikkat edilmelidir. Diğer Derslerle İlişkilendirme: Sosyal Bilgiler Dersi, “İnsanlar Yerler ve Çevreler” Öğrenme Alanı: Ef-sane, destan, öykü, türkü ve şiirlerden yararlanarak yaşadığı yerin coğrafi özellikleri ile ilgili çıkarımlar-da bulunur. D.1. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Kaset, cd, dvd, belge vb. materyaller edinile-rek bir arşiv oluşturulması sağlanmalıdır. C.1. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Farklı anlatım yolları öğrencinin tercihi-ne bağlı olarak; resim yapma, yazılı-sözlü anlatma, dra-ma ve dans olmalıdır. Diğer Derslerle İlişkilendirme: Türkçe Dersi “Gör-sel Okuma ve Görsel Sunu” Öğrenme Alanı: Duy-gu, düşünce ve izlenimlerini drama, tiyatro, müzikli oyun, kukla vb. yollarla sunar. A.3. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Ders İçi İlişkilendirme: “Dinlediği müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini farklı anlatım yollarıyla ifade eder.” kazanımı ile ilişkilendirilmelidir.	
4 HAFTA	40'+40'+40'+40'	ATATÜRK VE MÜZİK	A.5. Atatürk’ü anlatan şarkı ve marşları anlamı-na uygun seslendirir. D.5. Atatürk’ü anlatan şarkı ve marşları tanır. D.6. Atatürk’ün şanata ve Türk müziğine ilişkin gö-rüşlerini anlar. D.2. Müziklerle ilgili araştırmalarında bilinçli teknolojilerinden yarar-lanır.	“Gençlik Marşı” isimli marşın ve “Atatürk Çocukları” “Atatürk” isimli şarkıların notaları, Atatürk ile ilgili marş, şarkı ve türkülerin bulunduğu CD’ler	A.5. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: 10 Kasım Atatürk’ü Anma Törenlerinde ve millî bayramlarda bu kazanıma yer verilmelidir. D.5. Kazanımı ile İlgili Açıklama: A.5 → D.5 Diğer Derslerle İlişkilendirme: Türkçe Dersi “Gör-sel Okuma ve Görsel Sunu” Öğrenme Alanı: Bilgi toplamak amacıyla bilinçli teknolojilerinden yarar-la-nır.	

1. İstiklâl Marşı	Söz: Mehmet Âkif Ersoy, Müzik: Osman Zeki Üngör72
2. Araba	Tekerleme.....72
3. Hayvanlar	Metin Tufan.....73
4. Bir (İ)ki Üç	Ziya Aydıntan73
5. Küçük Fidan	Salih Aydoğan.....74
6. Ah Ne Süslü Kelebek	Tekerleme.....74
7. Yağ Yağ Yağmur	Tekerleme.....75
8. Bulut Olsam	Salih Aydoğan.....75
9. Ne İster	Ömer Faruk Yurtoğlu.....76
10. Uç Uç Böceğim	Tekerleme.....76
11. Üç Nota	Selçuk Yıldırım-Besim Akkuş77
12. Bahar	Söz: Barış Arda Şendağ, Müzik: Mehmet Akpınar77
13. Evlerinin Önleri Sarı Karınca	Türkü / Yöresi: Balıkesir.....78
15. Yurdumda	Mahir Dinçer78
16. Cici Köpeğim	Söz: Ahmet Muhtar Ataman/Fransız Ezgisi79
17. Haydi Biliniz	Saip Egüz80
18. Mevsimler	Sefai Acay81
19. Gelin Ayşe	Türkü81
20. Oyun	Uyarlama: Hasan Toraganlı, Müzik: Johannes Brahms.....82
22. Kuşların Dili	Faik Canselen82
23. Cumhuriyet Marşı	Zati Arca83
24. 23 Nisan Şarkısı	İstemihan Taviloğlu84
25. Bayrağım	Saip Egüz85
26. Ha Bu Deniz (Karadeniz)	Hüseyin Demirçe.....85
27. Gençlik Marşı	Söz Ali Ulvi Elöve, Müzik: Feliks Körling86
28. Atatürk Çocukları	Erdoğan Berker87
29. Atatürk	Söz: Hasan Ali Yücel, Müzik: Hasan Toraganlı.....88

Öğrenme Alanı: A. DİNLEME-SÖYLEME-ÇALMA

İlgili Kazanım: A.1. İstiklâl Marşı'nı doğru söylemeye özen gösterir.

Süre: 40'+40'+40'

Araç ve Gereç: İstiklâl Marşı'nın yer aldığı CD

ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİ

Konu ile İlgili Açıklamalar

1. İstiklâl Marşı “sol minör” tonunda yazılmıştır. Öğrencilerin ses sınırları dikkate alındığında bu tonda söylemekte güçlük çecekleri ve seslerinin zarar görebileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Bu sebeple İstiklâl Marşı'nı söyleme tonu genellikle “mi minör” olarak tespit edilmiştir. Kitapta İstiklâl Marşı “mi minör” tonunda verilmiştir. Siz de İstiklâl Marşı'nı öğrencilerinize söylerken seslerine uygun tonda seslendirmelerine dikkat ediniz.

2. İstiklâl Marşı'mız eksik ölçü ile başlamaktadır. Eksik ölçülü eserler ölçü sayısının son zamanıyla başlar ve ilk ölçüye eksik ölçü denir. Eksik ölçü ile başlayan eserlere hazırlık vuruşuyla girilir. İstiklâl Marşı'nda bu hazırlık vuruşu aşağıda gösterilmiştir.

Hazırlık Vuruşu ve Başlangıç: Sağ elinizi soldan sağa doğru çizgi çiziyor gibi hareket ettiriniz. Bu hareket esnasında nefes alınız ve nefes alınması gerektiğini öğrencilerinize hissettiriniz. Daha sonra elinize içe doğru hafif bir eğim vererek yukarıya doğru kaldırınız ve “Kork” hecesini söyleyiniz.

Marşın vuruşları aşağıdaki gibidir. Elinizle vuruşları gösterirken sert hareketlerle değil yumuşak ve estetik hareketlerle yapınız. Sınıfı veya koroyu bu şekilde yönetiniz.

3. İstiklâl Marşı'nın seslendirilmesine geçmeden önce yumuşama ve rahatlamanın ses tekniği açısından önemi göz önünde bulundurularak yumuşamayı ve rahatlama-

1- İSTİKLÂL MARŞI'MIZI DOĞRU SÖYLEYELİM

Mehmet Âkif Ersoy'un yazmış olduğu şiir; 12 Mart 1921'de Türkiye Büyük Millet Meclisinde okunarak İstiklâl Marşı'nın sözleri olarak kabul edilmiştir. Bestesi ise Osman Zeki Üngör'e aittir. Bağımsızlığımızın ve bütünlüğümüzün simgesi olan İstiklâl Marşı'mızı doğru öğrenmeli ve söylemeliyiz. Bunun için;

- İstiklâl Marşı'mızın sözlerini öğrenelim.
- İstiklâl Marşı'mızı söylerken marşın başlangıç vuruşuna dikkat edelim.
- İstiklâl Marşı'mızın ezgisini doğru şekilde öğrenelim ve söyleyelim.
- İstiklâl Marşı'mızı söylerken doğru yerlerde nefes alalım.
- İstiklâl Marşı'mızın sözlerinde üç vuruş olarak uzatılan heceleri doğru sürede söyleyelim.
- Öğretmenimiz İstiklâl Marşı'nı yönetirken onun gösterdiği vuruşlara dikkat ederek söyleyelim.

yı sağlayacak kolay hareketler yapılmalıdır. Bunun için başın boyun etrafında yavaşça döndürülmesi, sağa ve sola çevrilmesi, öne, arkaya, sağa ve sola rahat bırakılarak yavaşça düşürülmesi, omuzların gövdeye bağlandığı eklemlerden daire çizerek döndürülmesi, kolların omuzların etrafında döndürülmesi, kolların öne doğru sarkıtılarak dizleri kırmadan bedenin yere doğru yaylandırılması, sağ ayak üzerinde durup sol ayağı, sol ayak üzerinde durup sağ ayağı silkeleme gibi boyun, omuz, gövde ve bacakları rahatlatan bir dizi hareket yaptırılabilir. Bunun yanı sıra bedenin birkaç bölümünü içine alan hareketlerle de bedensel ısınma çalışmaları yaptırılabilir. Örneğin; yüzme hareketi, kürek çekme hareketi, yüksekte duran bir şeyin alınması gibi.

4. Bedensel yumuşama ve rahatlama sağladıktan sonra doğru nefes alıp verme çalışmaları yaptırınız. Öğrencilerinize bir çiçeği koklarken aldıkları nefesin şarkı söyleme ve konuşma için en uygun nefes alma biçimi olduğunu belirtiniz. Bu nefese diyafram nefesi denildiğini açıklayınız. Ateş üfleme, aniden korkma gibi taklitleri yaptırarak diyafram nefesi ile ilgili çalışmaları pekiştirebilirsiniz. Daha sonra diyaframdan alınan nefesi önce “f” sessizi ile düzenli bir şekilde boşaltmalarını isteyiniz. Daha sonra “s” sessizi ile uzun sürede boşaltmalarını isteyiniz ve “f” ve “s” sessizleri ile kesik nefes

1. ETKİNLİK

A. İstiklâl Marşı'nı CD'den dinleyelim. Dinlerken aşağıda verilen tabloyu takip edelim. Hecelerin üç vuruş uzatıldığı yerleri işaretleyelim.

	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.
Kork	ma	sün	mez	bu sa	fak				lar	da	yü	zen	al san	cak		
yur	du	mun	üstün	de tü	ten en	son o	cak O	be	nim mil	le	ti	min				
dir	par	Laya	cak O be	nim	dir	o	benim	mil	le	ti	min	dir	an	cak		
ma	kur	ban	ola	yem			çeh	re	ni	ey naz	li hi					
ır	la	ma	bir gül	re bu	şiddet	bu ce	lâi Sa	na	olmaz	dü	kü	len				
miz	son	ra he	lâi Hak ki	dir	hak	ka	tapan	mil	letin	is	tik	lâi				

İstiklâl Marşı'nın nefes yerleri "V" işareti ile gösterilmiştir.

çalışmaları yaptırınız (Kesik nefes çalışmasında diyaf-rama alınan nefes kısa ve kesik kesik üflenerek dışarıya verilir.).

5. Ses alıştırmaları yaparken öğrencilerinizin sınıf ve yaş düzeyini göz önünde bulundurunuz. Ses sınırlarına uygun çalışmaları yaptırınız. Bu çalışmalarda basit tekerlemeleri kullanabilir ve tekerlemelerin tonlarını değiştirerek tekerlemeleri ses egzersizleri yaptırabilirsiniz. Mevcut kelimelerin yerine mam, mem, nan, nen gibi heceler kullanabilirsiniz.

ETKİNLİKLER

1. ETKİNLİK

Öğrencilerinize İstiklâl Marşı'nın nerelerde ve ne zaman söylenildiğini sorunuz. Cevaplarını alınız. İstiklâl Marşı'mızın okulların açılış ve kapanışında, bayrağı göndere çekme ve indirme törenlerinde, resmî bayramlarda, Anıtkabir'e yapılan resmî ziyaretlerde saygı duruşundan sonra, bazı kurumların açılış törenlerinde, uluslararası spor karşılaşmalarında, devlet başkanlarına yapılan karşılama ve uğurlama törenlerinde söylenildiğini açıklayınız.

Öğrencilerinize İstiklâl Marşı'nı şiir olarak okuyunuz ve onlardan da okumalarını isteyiniz. Daha sonra İstiklâl Marşı'nı CD'den dinletiniz ve marşın vuruşlarını elinizle gösteriniz.

İstiklâl Marşı'nda hazırlayıcı vuruşu ve marşın başlangıcını öğrencilerinize göstererek "kork" hecesini söyleyiniz. Bu hareketin marşın başlangıcı olduğunu açıklayınız ve öğrencilerinizle birlikte tekrarlayınız. Öğrencilerinize hazırlık vuruşunda nefes alarak İstiklâl Marşı'nı söylemeye başlamaları gerektiğini söyleyiniz.

Marşı bir kere daha dinletiniz ancak bu sefer el veya ayakları ile tempo tutarak eşlik etmelerini isteyiniz. Ayrıca çalışma kitabında verilen tablodan İstiklâl Marşı'nın hecelerinin sürelerini takip etmelerini isteyiniz. Bu çalışmayı birkaç defa tekrarlayınız.

Aynı tabloda İstiklâl Marşı'nı söylerken nefes alınması gereken yerler de verilmiştir. İstiklâl Marşı seslendirilirken kırmızı ile işaretlenen yerlerde nefes alınması gerektiğini belirtiniz. Öğrencilerinize nefes alınan yer-

B. İstiklâl Marşı'nın sözlerini okuyalım ve ezberleyelim. Tabloda belirtilen nefes yerlerini şiir üzerinde de gösterelim.

İSTİKLÂL MARŞI

Söz: Mehmet Âkif Ersoy
Ezgi: Osman Zeki Üngör

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

İSTİKLÂL MARŞI⁽⁹⁾

Söz: Mehmet Âkif Ersoy
Müzik: Osman Zeki Üngör

(9) İstiklâl Marşı'nın birinci sözünü söylerken virgül (,) ikinci sözünü söylerken ise yıldız (*) işaretinin bulunduğu yerlerde nefes alınız.
(10) Sol anahtarından sonra gelen "ci" işareti 4/4'lik anlamına gelmektedir.

lerin tablo üzerinde nerelerde gösterildiğini sorunuz ve yerlerini birlikte tespit ediniz. Çalışma kitabında verilmiş olan marşın sözleri üzerinde nefes yerlerini göstermelerini isteyiniz.

İstiklâl Marşı'nı CD'den sözsüz olarak dinletiniz. Daha sonra öğrencilerinizden nefes yerlerine ve uzatılan hecelere dikkat ederek İstiklâl Marşı'nı CD eşliğinde söylemelerini isteyiniz (Eğer marşa eşlik edebilecek düzeyde çalgı bilgisine sahipseniz marşa çalgınızla eşlik ediniz ve İstiklâl Marşı'nı o şekilde söyletiniz.).

Nefes ve Vuruşların Gösterildiği Tablo

	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.
	vuruş	vuruş	vuruş	vuruş	vuruş	vuruş	vuruş	vuruş	vuruş	vuruş	vuruş	vuruş	vuruş	vuruş	vuruş	vuruş
Kork	ma	sön	mez	bu şa	fak				lar	da	yü	zen	al san	cak		Sönmeden
	yur	du	mun	üstün	de tü	ten en	son o	cak O	be	nim mil	le	ti	min			yıldız
	dır	par	aya	cak O be	nim	dir	o	benim	mille	ti min	dir	an	cak			Çat
	ma	kur	ban	ola	yım			çeh	re	ni	ey naz	ı hi	lâl			Kahraman
	ır	kı	ma	bir gül	ne bu	şiddet	bu ce	lâl sa	na	olmaz	dö	kü	len			kanları
	mız	son	ra he	lâl Hakkı	dır	hak	ka	tapan	mille	timin	is	tik	lâl			

İSTİKLÂL MARŞI

Söz: Mehmet Âkif Ersoy
Ezgi: Osman Zeki Üngör

Korkma, sönmez bu şafaklarda√ yüzen al sancak; √
Sönmeden yurdumun üstünde√ tüten en son ocak.
O benim milletimin√ yıldızıdır, parlayacak,
O benimdir, √ o benim milletimindir ancak. √

Çatma, kurban olayım, √ çehreni ey nazlı hilâl! √
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana√ olmaz dökülen√ kanlarımız sonra helâl...
Hakkıdır, √ Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Öğrencilerinizin işleniş sırasında göstermiş oldukları performansları örnek olarak verilen kontrol listesini kullanarak değerlendirebilirsiniz.

ÖLÇÜTLER	Evet	Hayır
1. İşleniş sırasında sorulan soruları doğru cevapladı.		
2. İstiklâl Marşı'nın sözlerini doğru şekilde söyledi.		
3. İstiklâl Marşı'nı seslendirirken marşın başlangıç vuruşlarına dikkat etti.		
4. İstiklâl Marşı'nın ezgisini doğru şekilde söyledi.		
5. İstiklâl Marşı'nı söylerken doğru yerlerde nefes aldı.		
6. İstiklâl Marşı'nın sözlerinde üç vuruş olarak uzatılan heceleri doğru sürede söyledi.		

Değerlendirme sonrasında öğrencilerinize performansları hakkında geri bildirim veriniz. Tespit ettiğiniz eksik ya da yanlış öğrenmeleri gidermek için farklı yöntemler ve etkinlikler kullanarak konu tekrarı yapabilirsiniz.

Notlarım

Öğrenme Alanı: MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİLENME

İlgili Kazanım: B.2. Müzikteki ses yüksekliklerini grafikte gösterir.

Süre: 40'+40'+40'

Araç ve Gereç: “Araba” isimli tekerleme ve “Hayvanlar” isimli şarkının notaları

ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİ**1. ETKİNLİK**

Öğrencilerinize çalgınızla önce ince ve ardından kalın bir ses çalınız. Daha sonra iki ses arasındaki farkın ne olduğunu sorunuz. Öğrencilerinizi dikkatle sesleri dinlemelerini isteyiniz ve seslerden birinin ince diğerinin kalın olduğunu fark etmelerini sağlamaya çalışınız. Bu çalışmaya bir süre devam ettikten sonra öğrencilerinizden ince ses çaldığınızda ellerini yukarıya kaldırmalarını kalın ses çaldığınızda ise indirmelerini isteyiniz.

Daha sonra tahtaya iki katlı bir ev resmi çiziniz. Alt katta kalın sesin üst katta ince sesin oturduğunu söyleyiniz. Sesleri karışık şekilde çalınız ve öğrencilerinizden çaldığınız seslerin birbirlerine olan kalınlık ve inceliklerine göre hangi evde oturduklarını söylemelerini isteyiniz. Öğrencilerinizi ince ve kalın seslerin yerlerini doğru şekilde tespit ettiklerinden emin oluncaya kadar çalışmaya devam ediniz.

“Araba” tekerlemesini söyleyiniz ve çalgınızla çalınız. Tekerlemeyi kulaktan öğretim yolu ile öğretiniz. Tahtada aşağıdaki gibi bir tablo oluşturunuz ve tekerlemenin sözlerini tablonun içine yazınız. Tekerlemedeki sözlere ait hecelerden bazılarının seslerinin ince bazılarının da kalın olduğunu söyleyerek öğrencilerinizle birlikte tekerlemede geçen sesleri kalınlık ve inceliklerine göre tespit ediniz ve tabloda işaretleyerek grafiğe dönüştürünüz.

ARABA

Tekerleme

Arabaya binelim
Hep birlikte gezelim

	A	ra	ba	ya	bi	ne	lim	Hep	bir	lik	te	ge	ze	lim
La (İnce ses)	—	—	—	—			—	—	—	—	—			—
Sol (Kalın ses)					—	—						—	—	

Öğrencilerinize “Hayvanlar” şarkısını kulaktan öğretim yolu ile öğretiniz. Şarkı iyice pekiştirildikten sonra şarkının ilk sözlerindeki hecelere karşılık gelen seslerin

2- SESLERİ GRAFİKLE GÖSTERELİM

1. ETKİNLİK: “Araba” tekerlemesini öğrenelim. Tekerlemedeki seslerden bazıları ince bazıları ise daha kalındır. Tekerlemenin sözlerindeki hecelerin seslerini kalınlık ve inceliklerine göre işaretleyerek grafikte gösterelim.

ARABA
Tekerleme
Metin ÇELİK

Arabaya binelim,
Hep birlikte gezelim.

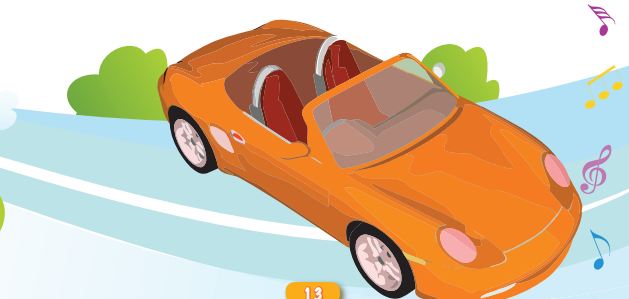
ARABA

Tekerleme
Metin Çelik

Orta

A ra ba ya bi ne lim Hep bir lik te ge ze lim

incelik ve kalınlıklarına göre öğrenci çalışma kitabındaki tabloda grafiğe dönüştürülmesini sağlayınız.

HAYVANLAR

Metin Tufan

Suda ördek yüzüyor
Vak vak vak
Ah ne güzel dalıyor
Vak vak vak

Yolda köpek geziyor
Hav hav hav
Geçenleri süzüyor
Hav hav hav

Kırda arı uçuyor
Vız vız vız
Çiçeklere konuyor
Vız vız vız

Evde kedi uyuyor
Mır mır mır
Hiç kimseyi duymuyor
Mır mır mır

	Su	da	ör	dek	yü	zü	yor	Vak	vak	vak
La (İnce ses)										
Sol (Orta ses)										
Fa (Kalın ses)										

	Ah	ne	gü	zel	da	lı	yor	Vak	vak	vak
La (İnce ses)										
Sol (Orta ses)										
Fa (Kalın ses)										

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Öğrencilerinizin etkinlikler sırasında sorulan sorulara verdikleri cevapları doğruluk ve konuya uygunluk bakımından değerlendiriniz. Değerlendirme sonunda öğrencilerinize performansları hakkında geri bildirim veriniz.

2. ETKİNLİK

"Hayvanlar" adlı şarkıyı öğrenelim. Şarkının ilk sözlerindeki hecelerin seslerini kalınlık ve inceliklerine göre işaretleyerek grafikte gösterelim.

HAYVANLAR

Metin Tufan

Suda ördek yüzüyor
Vak vak vak
Ah ne güzel dalıyor
Vak vak vak

Kırda arı uçuyor
Vız vız vız
Çiçeklere konuyor
Vız vız vız

Yolda köpek geziyor
Hav hav hav
Geçenleri süzüyor
Hav hav hav

Evde kedi uyuyor
Mır mır mır
Hiç kimseyi duymuyor
Mır mır mır

HAYVANLAR

Metin Tufan

Çabuk

1. Su da ör dek yü zü yor vak vak vak
2. Yıl da kö pek ge zi yor hav hav hav
3. Kır da a rı u çu yor vız vız vız
4. Ev de ke di u yor mır mır mır

Ah ne gü zel da lı yor vak vak vak
Hiç ken ge ri ko mu yor mır mır mır

	Su	da	ör	dek	yü	zü	yor	Vak	vak	vak
La (İnce ses)										
Sol (Orta ses)										
Fa (Kalın ses)										

	Ah	ne	gü	zel	da	lı	yor	Vak	vak	vak
La (İnce ses)										
Sol (Orta ses)										
Fa (Kalın ses)										

15

Öğrenme Alanı: B. MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİ-LENME

İlgili Kazanım: B.1. Temel Müzik Yazı ve Öğelerini Kullanır.

Uyarı: Dizek ve sol anahtarı, ölçü sayısı ve ölçü çizgisi verilmelidir.

Uyarı: Fa-sol-la notalarının dizek üzerindeki yerleri tanıtılarak notaların doğru yazılması sağlanmalıdır. Çalışmalarda dörtlük ve sekizlik nota değerleri ile dörtlük sus kullanılarak basit ölçüler (2/4, 3/4, 4/4) üzerinde durulmalıdır.

Süre: 40'+40'+40'

Araç ve Gereç: “Bir (İ)ki Üç”, “Küçük Fidan” ve “Kuşların Dili” isimli şarkıların notaları

ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİ

1. ETKİNLİK

Öğrencilerinize şarkıları ve ezgileri öğrenmek için hangi yollara başvurabileceklerini sorunuz ve bu konudaki fikirlerini söylemelerini isteyiniz. Öğrencilerinizden çalışma kitaplarında yer alan şarkıların notalarını incelemelerini isteyiniz. İnceledikleri şarkının ezgisini yazmak için farklı işaretler, çizgiler ve semboller kullanıldığını belirterek müziğin kendine özgü bir yazı dili olduğunu ve bu yazı dilini öğrenerek şarkı ve ezgileri söyleyip çalabileceklerini ifade ediniz.

Öğrencilerinize müzikte seslerin yazı ile ifade edilmesinde kullanılan işaretlere nota denildiğini ve bu notalarında dizek üzerine yazıldığını anlatınız. Tahtaya bir dizek resmi çiziniz. Çizdiğiniz dizeğin çizgi ve aralıklarını aşağıdan yukarıya doğru numaralandırınız. Dizeğe müzik yazılarının satırları denilebileceğini açıklayınız. Müzikle ilgili sembollerin dizekte kullanılarak gösterildiğini söyleyiniz. Dizeği oluşturan çizgilere dizek çizgisi, çizgi aralarındaki boşluğa ise aralık denildiğini ifade ediniz. Dizeğin üzerine bir sol anahtarı çiziniz ve bu şeklin seslerin dizek üzerindeki yerlerini ve adlarını belirlemeye yaradığını açıklayınız. Şeklin adının sol anahtarı olduğunu ve dizeğin 2. çizgisinden başlanarak çizildiğini belirtiniz. Sol anahtarının dizeğin en başında yer aldığını söyleyiniz.

Öğrencilerinizden çalışma kitabı 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. etkinlikleri yapmalarını isteyiniz.

5	4
4	3
3	2
2	1
1	

3- TEMEL MÜZİK YAZI VE ÖĞELERİNİ ÖĞRENELİM

Müzik, düşünce ve hislerimizin seslerle ifade edilme sanatıdır. Müzikte sesler düzenli, uyumlu ve güzel bir bütünlük yaratacak şekildedir.

Konuştığımız kelimeleri ve harfleri nasıl yazabiliyorsak söylediğimiz şarkıların ezgilerini de yazabiliriz. Bunun için müzik yazılarını kullanırız. Müzik yazılarına baktığımızda bazı çizgiler, şekiller ve işaretler görürüz.

Acaba bunların görevleri neler olabilir?

A) Dizek: Birbirine paralel 5 çizgiden oluşur. Dizeğe müzik yazılarının satırları da diyebiliriz. Aşağıda bir dizek örneği verilmiştir.

● Dizek çizgileri ve aralıkları aşağıdan başlanarak numaralandırılır.

5. çizgi	4. aralık
4. çizgi	3. aralık
3. çizgi	2. aralık
2. çizgi	1. aralık
1. çizgi	

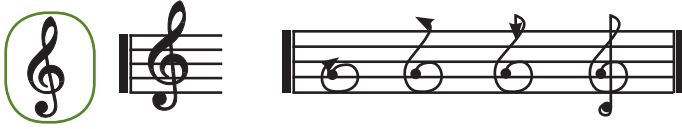
16

1. ETKİNLİK: Haydi, birlikte dizek çizelim.

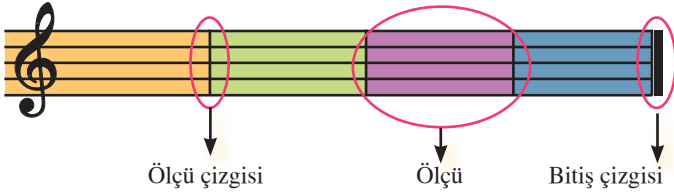
2. ETKİNLİK: Dizeğin çizgilerinin renklerini inceleyelim. Renklere bakarak çizgi numaralarını renkli dairelerin içine yazalım.

3. ETKİNLİK: Aşağıdaki dizeğin aralıklarındaki renkleri inceleyelim. Dairelerin renklerine bakarak aralık numaralarını yazalım.

17

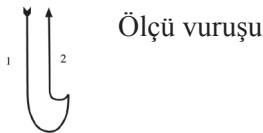
Daha önce tahtaya çizdiğiniz dizeği ölçülere ayırınız ve sonuna bitiş çizgisini koyunuz. Çizdiğiniz ölçülerden birini yuvarlak içine işaretleyiniz ve öğrencilere bu kutucuğun adına ölçü denildiğini söyleyiniz. Bu kutuların büyüklüklerinin birbirine eşit olduğunu açıklayınız. Ölçülerin en küçük müzik birimi olduğunu belirtiniz. Ölçü çizgilerinden birini işaretleyiniz ve ölçüleri birbirinden ayıran bu dikey çizgilere ölçü çizgisi adı verildiğini söyleyiniz. Bir müzik parçasının sona erdiğini belirtmek için son ölçüden sonra çizilen kalın bir çizgi çizildiğini ve buna da bitiş çizgisi denildiğini açıklayınız. Öğrencilerinizden çalışma kitabında verilen konularla ilgili örnekleri yapmalarını isteyiniz.

2. ETKİNLİK

Dizekte sol anahtarından sonra iki dördlük ölçü sayısını yazınız ve öğrencilerinizden bu sayıların neyi ifade ettiği hakkındaki fikirlerini söylemelerini isteyiniz. Daha sonra ölçünün içine iki tane dördlük nota çizin ve sol anahtarından sonra görülen bu sayılara ölçü belirteci denildiğini, yukarıdaki sayının ölçü içerisindeki toplam vuruş sayısını, alttaki sayının ise o ölçünün içindeki notanın süresinin değerini gösterdiğini belirtiniz.

Ölçü belirtecinde iki dördlük yazıldığında bir ölçü içerisindeki toplam nota değerinin iki tane dördlük nota oranında olduğunu ifade ediniz. Öğrencilerinize daha önceden öğrenmiş oldukları 2/4'lük ölçü belirteçli bir şarkı söyletiniz ve elinizle ölçü belirtecinin vuruş şeklini göstererek vuruşları öğrencilerinize hissettiriniz.

Dizek üzerinde ölçü içerisine 3 tane dördlük nota yazınız. Öğrencilerinizden ölçü belirtecinde ne yazıyor olabileceği konusundaki fikirlerini söylemelerini isteyiniz. Birlikte ölçü içerisindeki toplam vuruş sayısının üç olduğunu sayarak tespit ediniz ve gördükleri notaların

4. ETKİNLİK: Aşağıdaki dizeğin çizgi ve aralık numaralarını yeşil dairelerin içine yazalım.

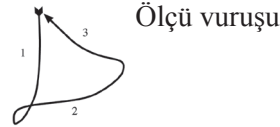
Sol Anahtar: Dizelerin başına "anahtar" adını verdiğimiz semboller koyarız. Anahtarlar notaların dizek üzerindeki isimlerinin belirlenmesini sağlar.

Müzikte farklı anahtarlar kullanılmaktadır. Ancak "sol anahtar" diğerlerine göre en sık kullanılan anahtardır. Biz de anahtarları öğrenmeye "sol anahtar"ı'ndan başlayacağız.

Dizeğin ikinci çizgisinden başlayan ve bu çizgiye adını veren şekil "sol anahtar"ıdır. Sol anahtarını çizmeye dizeğin ikinci çizgisinden başlarız.

18

süre değerlerini sorunuz. "Dördlük" cevabını aldıktan sonra ölçü belirtecinde üç dördlük yazdığını belirtiniz.

3/4'lük ölçü belirteçli "Bir (İ)ki Üç" şarkısını öğrencilerinize söyleyiniz veya dinletiniz. Elinizle ölçü belirtecinin vuruş şeklini göstererek vuruşları öğrencilerinize hissettiriniz (Öğrenci Çalışma Kitabı 27. sayfa 16. etkinlik).

BİR (İ)Kİ ÜÇ

Ziya Aydıntan

1. Sözler

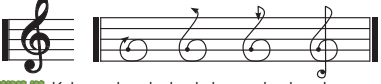
Bir (i)ki üç say.

Oh ne kolay.

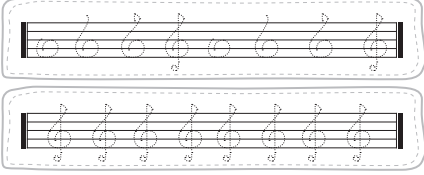
Ne hoş ne oynak

Ritmi var bak.

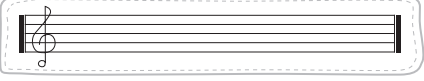
5. ETKİNLİK: Aşağıdaki sol anahtarının yapılış yönüne ve şekline dikkat ederek inceleyelim.

6. ETKİNLİK: Kalemimizle noktaları birleştirerek sol anahtarını çizelim.

7. ETKİNLİK: Aşağıdaki dizeğe sol anahtarını çizelim.

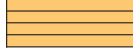

Ölçü-Ölçü Çizgisi-Bitiş Çizgisi

Dizeği dikey olarak bölen düz çizgiler görürüz. Bu çizgiler arasındaki kutucuklar birbirine eşittir. Dizek üzerinde gördüğümüz bu küçük kutucuklara ölçü diyoruz.

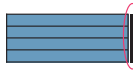
Ölçü: Müzikte belirli kurallarla bir araya getirilen notaların oluşturduğu gruba denir. Ölçü bir müzik eserinin en küçük birimidir.

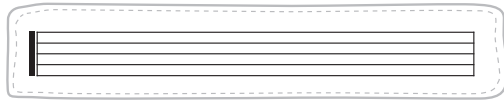
Ölçü Çizgisi: Ölçüleri birbirinden ayıran dikey çizgilerdir.

Bitiş Çizgisi: Müzik eserlerinin sonunda yan yana bulunan bir ince ve kalın çizgiye denir. Bu çizgi müzik eserinin sona erdiğini belirtir.

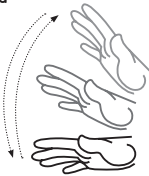

8. ETKİNLİK: Aşağıdaki dizeğe sol anahtarını yapalım. Dizeği 4 ölçüye ayıralım ve bitiş çizgisi ile dizeğimizi sonlandıralım.

Vuruş-Dörtlülük Nota-Dörtlülük Sus-Sekizlik Nota

Vuruş: Seslerin sürelerini ölçmek için elimiz veya ayağımızla yaptığımız, aşağı ve yukarı yöndeki eşit süreli harekete vuruş denir. Bir vuruş elin veya ayağın yukarıdan aşağıya bir defa inip kalkması arasında geçen süre olarak kabul edilir.

2. Sözler

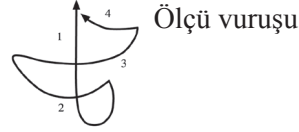
Bu ritme uy.

Her sesi duy.

Ne canlı kolay,

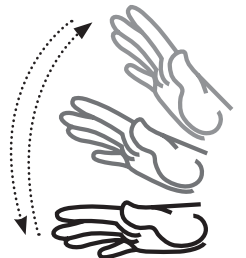
Bir (i)ki üç say.

Daha sonra dizek üzerinde ölçü içerisine 4 tane dörtlülük nota yazınız ve öğrencilerinizden ölçü sayısının ne olabileceği konusundaki fikirlerini söylemelerini isteyiniz. Nota sürelerini ve vuruş sayısını sorarak öğrencilerinizin cevaba ulaşmasını sağlayınız. Dört dörtlülük ölçü belirtecini, bir ölçü içerisinde toplam dört vuruşu gösterdiğini ve dört tane dörtlülük notanın süre değerini ifade ettiğini söyleyiniz. Öğrencilerinize 4/4'lük ölçü belirteçli bir şarkı söyletiniz veya dinletiniz. Ölçü belirtecini vuruşlarını elinizle göstererek ritmi ve vuruşları öğrencilerinize hissettiriniz (Öğrenci Çalışma Kitabı 22. sayfa, Konu: Ölçü Belirteci).

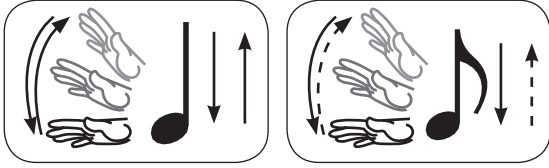
3 ETKİNLİK

Öğrencilerinize "Küçük Fidan" adlı şarkıyı kulaktan öğretim yoluyla öğretiniz. Sınıfta öğrencilerinizin rahatça yürüebilecekleri hareket alanı oluştunuz ve her vuruşa bir adım gelecek şekilde şarkıyı söyleyerek yürüyünüz. Öğrencilerinizden de şarkıyı yürüyerek söylemelerini isteyiniz. Bu yürüyüş temposuyla şarkı pekişinceye kadar yürümeye devam ediniz. Öğrencilerinizden yürürken ellerini de vurmalarını isteyiniz ve şarkıyı bu şekilde birkaç kere daha söyletiniz. Öğrencilerinizden yerlerine oturmalarını isteyiniz. Şarkıyı ellerini vurarak yerlerinde söyletiniz ve her el vuruşunun müzikteki bir vuruşa eşit olduğunu ifade ediniz. Elinizle bir vuruşu gösteriniz. Seslerin sürelerini ölçmek için elimiz veya ayağımızla yaptığımız, aşağı ve yukarı yöndeki, eşit süreli harekete vuruş denildiğini anlatınız. 1 vuruşun elin veya ayağın aşağıdan yukarıya bir defa inip kalkması arasında geçen süre olarak kabul edilir.

Tahtaya dörtlülük bir nota çiziniz. Dörtlülük notanın bir vuruşluk sürede

söylenen veya çalınan nota değerine denildiğini belirtiniz. Dörtlük notanın vuruş şeklini elinizle gösteriniz ve “Küçük Fidan” şarkısındaki dörtlük notaları çalışma kitabında işaretlemelerini isteyiniz. Daha sonra şarkıdaki farklı şekilde olan notaları işaretlemelerini ve bu notalara da sekizlik nota denildiğini söyleyiniz. Sekizlik notanın yarım vuruşluk sürede söylenen veya çalınan nota değeri olduğunu, iki tane sekizliğin toplam süresinin bir dörtlük notaya eşit olduğunu belirtiniz. Öğrencilerinizden şarkıdaki sekizlik notaları işaretlemelerini isteyiniz.

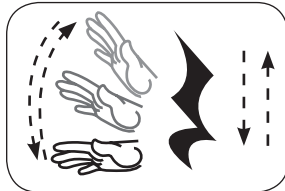
KÜÇÜK FIDAN

Salih Aydoğan

Top oynarken dikkat et,
Kırma dalımı.
Koparma hiç yaprağımı,
Yakma canımı.
Sana kalem olurum,
Defter olurum.
Büyütürsen çiçek açar,
Meyve olurum.

4. ETKİNLİK

Öğrencilerinize “Kuşların Dili” şarkısını söyleyiniz. Şarkıda geçen sus işaretlerini parmağınızı şaklatarak öğrencilerinize hissettiriniz. Şarkıyı öğrencilerinize yansıtlama yoluyla öğretiniz. Şarkıda susulması gereken yerlerde öğrencilerinizden de parmaklarını şaklatmalarını ve şarkıyı o şekilde söylemelerini isteyiniz. Daha sonra öğrencilerinizden şarkının notalarını incelemelerini ve şarkıda sustukları yani parmak şaklattıkları yerlerdeki işaretleri kalemleri ile yuvarlak içine almalarını isteyiniz. Sus işaretini tahtaya çiziniz. Bu işaretin müzikte bir vuruş süresince susulması gerektiğini gösteren işaret olduğunu söyleyiniz ve dörtlük notayı hatırlatarak dörtlük nota ile dörtlük susun süre değerlerini aynı olduğunu belirtiniz. Sınıfı iki gruba ayırınız. Bir gruptan şarkıyı söylerken susulması gereken yerlerde parmak şaklatmalarını, diğer gruptan ise aynı yerlerde susmalarını ve parmak şaklatma sesini dinleyerek hep birlikte şarkıya devam etmelerini isteyiniz. Öğrencileriniz şarkıda susulması gereken yerleri doğ-

9. ETKİNLİK: Siz de elinizle ya da ayağınızla bir vuruş yapınız.

Dörtlük Nota: Bir vuruşluk sürede söylenen veya çalınan nota değerine dörtlük nota denir.

Dörtlük Sus: Müzikte bir vuruş süresince susulması gerektiğini gösteren işaret. Dörtlük sus ile dörtlük notanın süre değerleri birbirine eşittir.

Sekizlik Nota: Yarım vuruşluk sürede söylenen veya çalınan nota değerine sekizlik nota denir. İki tane sekizlik notanın toplam süresi bir tane dörtlük notaya eşittir.

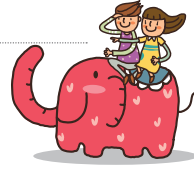
10. ETKİNLİK: Aşağıdaki soruların cevaplarını yazınız.

A) Sekizlik nota kaç vuruştur?

B) Dörtlük nota kaç vuruştur?

C) Yandaki işaretin yanına süre değerini ve adını yazınız.

21

Ölçü Belirteci

Ölçü Belirteci: Sizce sol anahtarından sonra görülen sayılar ne olabilir?

Vuruş Sayısı=Ölçü Sayısı

Ölçü Birimi=Nota Süresi

Sol anahtarından sonra gördüğümüz bu sayılara ölçü belirteci diyoruz. Ölçü belirteci bir ölçü içerisindeki toplam vuruş sayısını ve o ölçü içerisindeki nota süresini gösterir.

2 → Vuruş sayısı: Bir ölçü içerisindeki toplam (birim) vuruş sayısını gösterir.

4 → Nota süresi: Bir ölçü içerisindeki notanın süre (birim) değerini gösterir.

■ 2/4'lük ölçü belirteci bir ölçü içerisinde 2 tane dörtlük notanın toplam değeri oranında nota bulunduğunu gösterir.

■ 3/4'lük ölçü belirteci bir ölçü içerisinde 3 tane dörtlük notanın toplam değeri oranında nota bulunduğunu gösterir.

■ 4/4'lük ölçü belirteci bir ölçü içerisinde 4 tane dörtlük notanın toplam değeri oranında nota bulunduğunu gösterir.

22

1.1. ETKİNLİK: “Küçük Fidan” adlı şarkıyı öğrenelim ve sınıfta arkadaşlarımızla birlikte söyleyelim.

Salih Aydoğan

Top oynarken dikkat et,
Kırma dalımı.
Koparma hiç yaprağımı,
Yakma canımı.

Sana kalem olurum,
Defter olurum.
Büyütürsen çiçek açar,
Meyve olurum.

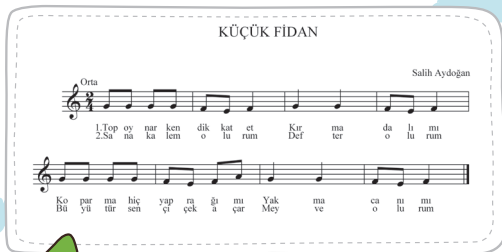
A) "Küçük Fidan" adlı şarkının ölçü belirtici aşağıdakilerden hangisidir? İşaretleyelim.

2/4

● 3/4

4/4

🌱 "Küçük Fidan" adlı şarkıdaki dörtlük notaları mavi renk kalem ile sekizlik notaları kırmızı renk kalem ile yuvarlak içine alalım.

Salih Aydoğan

1.Top 2.Sa oy nar len dik kat et Kır ma da lu mu
Sa na ka lem o lu rum Def ter o lu rum

Ko par yü rü hçe sen yap çı r çek ğı a mu çar Yak Mey ma ve ca o lu lu mu
Ba yı tür sen çar çek ğı a mu çar Mey ma ve ca o lu lu rum

23

12. ETKİNLİK: “Kuşların Dili” adlı şarkıyı öğrenelim ve sınıfta arkadaşlarımızla birlikte söyleyelim.

Faik Canselen

Cik cik cik
Şen kuşlar öter.
Daldan atlar, dala konar.
Yaramaz şen yavrucuklar
Cik cik cik
Şen kuşlar öter.

Faik Canselen

Cakuk

Faik Canselven

Cik cik cik sen kus lar o ter

Dal dan at lar da la ko nar Ya ra maz sen yav ru cuk lar

Cik cik cik sen kus lar o ter

24

13. ETKİNLİK: Aşağıdaki sembolleri adları ile eşleştiriniz.

Dörtlük nota

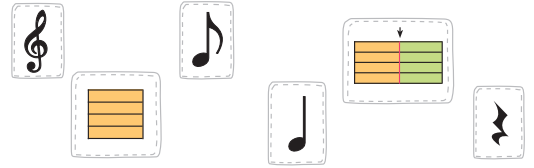
Sekizlik nota

Sol anahtarı

Dörtlük sus

Ölçü çizgisi

Ölçü

A)

B)

c)

ru söyleyinceye kadar grupları değiştirerek bu çalışmaya devam ediniz.

KUŞLARIN DİLİ

Faik Canselen

Cik cik cik,
Şen kuşlar öter.
Daldan atlar,
Dala konar.
Yaramaz şen yavrucuklar.
Cik cik cik,
Şen kuşlar öter.

Notlarım

Öğrenme Alanı: B. MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİ-LENME

İlgili Kazanım: B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.

Uyarı: Dizек ve sol anahtarı, ölçü sayısı ve ölçü çizgisi verilmelidir.

Uyarı: Fa-sol-la notalarının dizек üzerindeki yerleri tanıtılarak notaların doğru yazılması sağlanmalıdır. Çalışmalarda dörtlük ve sekizlik nota değerleri ile dörtlük sus kullanılarak basit ölçüler (2/4, 3/4, 4/4) üzerinde durulmalıdır.

İlgili Kazanım: B.4. Öğrendiği seslerin temel özelliklerini ayırt eder.

Uyarı: Öğrendiği seslerin önce kısalık uzunluk daha sonra ise incelik-kalınlık özellikleri üzerinde durulmalıdır.

Uyarı: Bu sınıf düzeyinde dörtlük, sekizlik nota ve dörtlük sus verilmelidir.

Uyarı: Konu anlatımı mutlaka oyunlaştırılmalıdır.

Süre: 40'+40'+40'

Araç ve Gereç: “Ah Ne Süslü Kelebek”, “Yağ Yağ Yağmur”, “Bulut Olsam”, “Ne İster” ve “Uç Uç Böceğim” isimli şarkıların notaları

ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİ

Konu ile İlgili Açıklamalar:

Blok flüt

Ülkemizde müzik eğitiminde sıklıkla kullanılan blok flüt Anadolu'nun her yerinde gördüğümüz dilli kavalın standartlaştırılmış hâlidir ve bir batı müziği çalgısıdır. Tonal müzik ses sistemindedir. Ağaçtan veya plastikten yapılır. Avrupa'da 18. yüzyılın sonuna kadar etkin biçimde kullanılan blok flüt için Bach, Vivaldi, Handel, Veracini gibi besteciler özgün eserler yazmışlardır.

1. ETKİNLİK

Dörtlük, sekizlik nota ve dörtlük susun olduğu ritim kartları hazırlayınız ve bunları tüm öğrencilerinizin görebileceği şekilde tahtaya asınız. Ritimleri aşağıdaki şekilde söyleyiniz ve öğrencilerinizden tekrar etmelerini isteyiniz.

1) $(\text{Ta} \text{ Ti} = \text{Ta})$ 2) $\text{Ta} \text{ Ti} \text{ Ti}$ 3) $\text{Ta} \text{ Ti} \text{ Ti}$

Ta Ti - Ti Ta Sus

4- SESLER VE TEMEL ÖZELLİKLERİ

Müzikte kullanılan her notanın dizек üzerinde bir yeri vardır.

Başına sol anahtarı konmuş bir dizekte ikinci çizgi "sol çizgisi" dir.

Dizeğin ikinci çizgisine yazılan sesin ismi "sol" dur.

Sol Notası

28

1. ETKİNLİK: Aşağıdaki dizeğe "sol" seslerini yazalım.

Başında sol anahtarı bulunan bir dizekte "fa" sesi birinci aralıkta yer alır.

Fa Notası

2. ETKİNLİK: Aşağıdaki dizeğe "fa" seslerini yazalım.

Başında sol anahtarı bulunan bir dizekte "la" sesi ikinci aralıkta yer alır.

La Notası

29

Daha sonra siz hangi ritmi gösterirseniz o ritmi, sizin göstermiş olduğunuz şekilde söyleyerek vurmalarını isteyiniz. Ritimleri doğru olarak vuruncaya kadar öğrencilerinizle çalışınız.

Öğrencilerinize “Uç Uç Böceğim” adlı tekerlemeyi bölüm bölüm söyleyiniz ve öğrencilerinizden tekrar etmelerini isteyiniz. Bu çalışmayı yaparken öğrencilerinizin dikkatini yoğunlaştırmak için tekerlemeyi farklı ses tonlarını kullanarak söyleyebilirsiniz. Daha sonra tekerlemenin ritim kalıbını belirleyiniz ve ritmik yapıyı siz birkaç kez vurunuz. Öğrencileriniz tekerlemenin ritmini pekiştirinceye kadar çalışmaya devam ediniz. Öğrencilerinizden bedenleri ile ritmi vururken tekerlemeyi de aynı anda söylemelerini isteyiniz.

Uç uç böceğim. / ellerle dizlere vurulur.

Yarın düğün olacak. / parmak şaklatılır.

Annem sana telli pabuç/ alkış yapılır.

Alacak, alacak./ ayaklar yere vurulur.

Öğrencilerinizle birlikte tekerlemenin hecelerinin uzunluklarına göre nota değerlerini belirleme çalışması yapınız. Çalışma kitaplarında bu çalışma için ayrılmış olan yeri kullanmalarını isteyiniz. Öğrencilerinize yardımcı olmak için daha önce yaptığınız çalışmayı hatırlatarak tekerlemenin ilk sözlerinin ritim kalıbını tahtada dizek üzerinde gösteriniz (Tekerleme iki dörtlük ölçü belirteci ile yazılmıştır ve toplam sekiz ölçüden oluşmaktadır. Siz de tahtada dizek üzerine sol anahtarı yapınız, ölçü belirtecini koyunuz ve çizgiyi sekiz ölçüye ayırınız. Tekerlemenin bitişine bitiş çizgisini koyunuz.).

Tekerlemenin bölümlerini yavaş yavaş tekrar ederek ve vuruşları da göstererek hangi hecelerin hangi nota değerleri ile eşleştiği hakkındaki fikirlerini belirtmelerini isteyiniz. Daha sonra öğrencilerinizden de birlikte belirlediğiniz nota değerlerini dizek üzerinde göstermelerini isteyerek dörtlük ve sekizlik nota değerlerinin pekişmesini sağlayınız. Öğrencilerinizin doğru nota değerlerini bulup bulmadıklarını çalışma sırasında gözlemleyiniz. Öğrencileriniz doğru nota değerlerini buluncaya kadar çalışmaya devam ediniz.

Aşağıda vuruşlar dizek üzerinde verilmiştir.

UÇ UÇ BÖCEĞİM

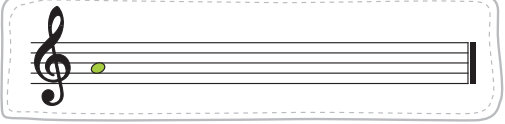
Tekerleme

Uç uç bö- ce - ğim Ya - rın dü- ğün o - la - cak

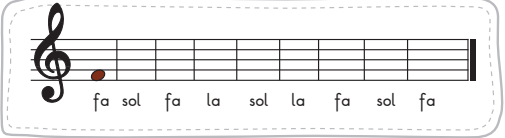
An-nem sa-na ter-lik pa-buç a-la-cak a-la-cak

Ti-ti ti-ti ti-ti ti-ti ti-ti ta ti-ti ta

3. ETKİNLİK: Aşağıdaki dizeğe "la" seslerini yazalım.

4. ETKİNLİK: Dizeğin altında isimleri geçen notaları dizekteki yerlerine yazalım.

5. ETKİNLİK: Aşağıdaki soruların cevaplarını yazalım.

- A) 2. aralıktaki notanın adı nedir?
- B) 2. çizgideki notanın adı nedir?
- C) 1. aralıktaki notanın adı nedir?

Bir enstrüman çalmak notaların seslerini ve adlarını öğrenmemizi kolaylaştırır. Bir enstrüman çalarak şarkılarımızı daha iyi öğrenebilir ve sınıf dışında da doğru şekilde tekrarlayıp seslendirebiliriz. Ülkemizde en yaygın biçimde kullanılan okul müzik eğitimi enstrümanı blok flütür. Birlikte blok flütü tanyalım, başka enstrümanlarımız varsa onları da müzik derslerimizde kullanalım.

30

Bir Orta Çağ enstrümanı olan ve kendine has sesi ile 18. yüzyılın ortalarına kadar en parlak dönemini yaşayan blok flüt yurdumuzda dilli kaval olarak bilinen enstrümanın standartlaştırılmış şeklidir. Bakalit-plastik veya tahtadan yapılmaktadır.

Tahta flüt

Bakalit-plastik flüt

Blok flütler üç parçadan oluşur.

31

Sol El **Sağ El**

Flütümüzün duruşu ne dik ne de yere paralel olmalıdır. Blok flütümüzü sol el yukarıda sağ el aşağıda olmak üzere tutalım. Sağ elimizin başparmağıyla blok flüte alttan destek yapalım. Blok flütün dilini dişlerimize değmeyecek şekilde dudaklarımızın arasına alalım. Blok flütten güzel ve temiz ses çıkarabilmek için parmaklarımızın ilk boğumlarının etli kısımları ile delikleri iyice kapatalım ve çok hafif bir şekilde "tü" veya "dü" şeklinde blok flüte üfleyelim. Her üflemede dilimizi üst damağımıza gelecek şekilde hareket ettirelim. Bu hareketi oldukça yumuşak şekilde ve her notanın başlangıcında yapalım. Notaları çalarken parmaklarımızı flütten çok uzaklaştırmadan deliklerin üzerinde çalmaya hazır olarak bekletelim.

32

Blok flütte fa-sol-la seslerinin yerlerini öğrenelim.
SOL SESİ: "Sol" sesi blok flütte aşağıdaki gibi çalınır.

* Yandaki çizimde görülen flüt üzerindeki ses deliklerinden koyu renkli olanlar parmakla kapatılmalıdır. Açık renkli olanlar ise açık bırakılmalıdır.

6. ETKİNLİK: Aşağıdaki dizeler üzerindeki "sol" seslerini blok flütümüzle çatalım. "Sol" seslerini blok flütümüzle çalarken notaların vuruşlarını ayağımızla yapalım.

A)

B)

C)

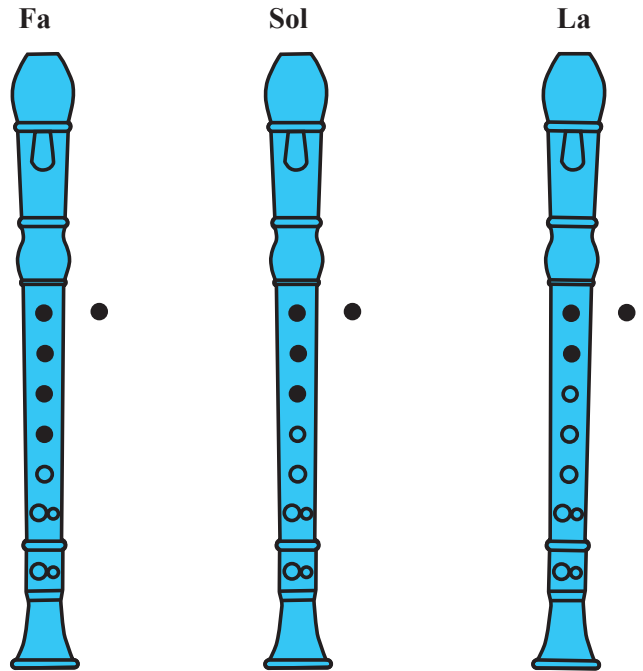
D)

33

2. ETKİNLİK

Öğrencilerinize müzikte kullanılan seslerin her birinin dizek üzerinde yerlerinin ve bu yerlerin isimleri olduğunu belirtiniz. Bu isimlerin anahtarlara göre belirlendiğini ifade ederek sol anahtarının dizeğin ikinci çizgisinden başladığını öğrencilerinize söyleyiniz. Tahtada dizek üzerinde bir sol anahtarı çizin. Sol anahtarının çizilmeye başladığı 2. çizgiye sol çizgisi, sol çizgisinin üzerindeki notaya sol notası denildiğini öğrencilerinize anlatınız.

Öğrencilerinize çalgınızla "sol" sesini çalınız ve notayı söyleyerek "sol" sesini dinletiniz. Öğrencilerinize blok flütte sol sesinin çalınışını gösteriniz.

Öğrencilerinizden de çalgıları ile bir vuruşluk "sol" sesi çalmalarını isteyiniz ve çalışmayı ses doğru şekilde çalınmaya kadar devam ettiriniz. Daha sonra "sol" sesini söylemelerini isteyiniz. Öğrencilerinize çalışma kitabındaki konu ile ilgili örnekleri yaptırınız. Konu ile ilgili örnekleri yaptırırken iki dörtlük, üç dörtlük ve dört dörtlük ölçü belirteçlerine dikkat çekiniz ve öğrencileriniz alıştırma çalarken bu ölçü belirteçlerine göre vuruş yapmalarını sağlayınız. Aynı çalışmalarını "fa" ve "la" sesleri için de yapınız.

3. ETKİNLİK

Öğrencilerinize fa, sol ve la seslerini çalgınızla sırayla dinletiniz ve hangi sesin diğerinden ince veya kalın olduğunu sorunuz. Seslerin incelik ve kalınlık özelliklerini doğru şekilde ayırt edinceye kadar öğrencilerinizle çalışmaya devam ediniz. Öğrencilerinizi gruplara ayırınız. Gruplardan sesleri, kalınlık ve incelik özellikleri

ne göre özgün hareketlerle ifade etmelerini isteyiniz ve bunun için gruplara 2-3 dakika çalışma zamanı veriniz. Önce grupların sunumlarını sınıfta paylaşımlarını sağlayınız. Bu sunumlarda öğrencilerinizden birbirlerinin hareketlerini gözlemlemelerini isteyiniz. Seslerin kalınlık ve incelik özelliklerine göre en iyi ifade eden hareketleri öğrencilerinizle birlikte seçiniz. Bu hareketleri sizin vereceğiniz sesler doğrultusunda tüm sınıfın birlikte yapmasını isteyiniz. Sesleri önce sıra ile daha sonra karışık şekilde çalarak oyunu daha eğlenceli hâle getirebilirsiniz.

Öğrencilerinizle fa, sol ve la notalarının incelik ve kalınlıklarını hareketlerle ifade etmelerini içeren farklı bir oyun oynayabilirsiniz. Örneğin; “fa” sesini çaldığınızda ellerini dizlerinin üstüne koymalarını, sol sesini çaldığınızda ellerini sıralarının üstüne koymalarını ve la sesini duyduklarında ise ellerini kaldırmalarını isteyiniz. Önce sıralı seslerle yapacağınız bu çalışmayı daha sonra şaşırtmalar yaparak daha eğlenceli bir hâle getiriniz.

4. ETKİNLİK

Öğrencilerinizden tanıdıkları notaları içeren basit tekerlemeleri veya şarkıları blok flütleri ile seslendirmelerini isteyiniz. “Kayıkçı”, “Yağ Yağ Yağmur”, “Ne İster”, “Masal” adlı fa, sol, la seslerinden oluşan tekerleme ve şarkıların solfejini öğrencilerinize yaptırınız ve sınıfta çalgıları ile nasıl çalabilecekleri konusunda çalışmalar yapınız. Şarkıların ve tekerlemelerin sözlerini öğrencilerinize öğretiniz ve sınıfta seslendirmelerini sağlayınız. Bu çalışmaları yaparken öğrencilerinizi gruplara ayırınız. Gruplardan kendi içlerinde iş paylaşımı yaparak şarkıyı blok flüt ve (kendi yaptıkları) vurmali çalgılar eşliğinde söylemelerini isteyiniz. Öğrencilerinize çalışmaları için 3-4 dakika zaman veriniz ve bu çalışmalarını sergilemelerini isteyiniz.

Yine sınıfı 3 veya 4 gruba ayırarak aynı şekilde gruplara vurmali çalgı, blok flüt ve şarkıyı seslendirme görevleri verebilir daha sonra görev değişiklikleri yaptırabilirsiniz. Öğrenciler bu yolla tekerlemeleri ve şarkıları sıkılmadan tekrar etmiş olacaklardır.

LA SESİ: “La” sesi blok flütte aşağıdaki gibi çalınır.

* Yandaki çizimde görülen flüt üzerindeki ses deliklerinden koyu renkli olanlar parmakla kapatılmalıdır. Açık renkli olanlar ise açık bırakılmalıdır.

2. ETKİNLİK: Aşağıdaki dizeler üzerindeki “la” seslerini blok flütümüzle çalım. “La” seslerini blok flütümüzle çalarken notaların vuruşlarını ayağımızla yapalım.

34

FA SESİ: “Fa” sesi blok flütte aşağıdaki gibi çalınır.

* Yandaki çizimde görülen flüt üzerindeki ses deliklerinden koyu renkli olanlar parmakla kapatılmalıdır. Açık renkli olanlar ise açık bırakılmalıdır.

2. ETKİNLİK: Aşağıdaki dizeler üzerindeki “fa” seslerini blok flütümüzle çalım. “Fa” seslerini blok flütümüzle çalarken notaların vuruşlarını ayağımızla yapalım.

35

9. BÖLÜM: Aşağıdaki tekerlemeleri ve 40. sayfaya kadar olan şarkıları blok flütümüzle çatalım.

AH NE SÜSLÜ KELEBEK

Tekerleme

Ah ne süslü kelebek.
Üstü mavi, al benek.

Aman tutsam şunu ben,
Hemen uçup gitmeden.

AH NE SÜSLÜ KELEBEK

Orta Tekerleme

Ah ne süs lü ke le bek Üs tü ma vi al be nek

A man tut sam şu nu ben He men u çup git me den

36

AH NE SÜSLÜ KELEBEK

Tekerleme

Ah ne süslü kelebek
Üstü mavi, al benek
Aman tutsam şunu ben
Hemen uçup gitmeden.

YAĞ YAĞ YAĞMUR

Tekerleme

Yağ yağ yağmur,
Teknede hamur,
Tarlada çamur,
Ver Allah'ım ver,
Sicim gibi yağmur.

BULUT OLSAM

Salih Aydoğan

Havada bir top bulut olsam
Ne güzel parasız dolaşırdım.

Sinop'a doğru gezinirdim.
Oradan Hatay'a süzülürdüm.

Ne şirin bir yurt, bu güzel yurt,
Denizi güneşi havasıyla.

NE İSTER

Ömer Faruk Yurtoğlu

Gıt gıt gıdak yem ister.
Miyav miyav ne ister?
Hav hav hav hav et ister.
Vak vak kardeş ne ister?

Cık cık cık cık yem ister.
Vız vız vız vız ne ister?
Küçük kuzu ot ister.
Karakağan ne ister?

YAĞ YAĞ YAĞMUR

Tekerleme

Yağ yağ yağmur.
Teknede hamur,
Tarlada çamur,
Ver Allahım ver,
Sicim gibi yağmur.

YAĞ YAĞ YAĞMUR

Orta Tekerleme

Yağ yağ yağ mur Tek ne de ha mur Tar la da

ça mur Ver Al la h'im ver Si cim gi bi yağ mur

37

BULUT OLSAM

Salih Aydoğan

Havada bir top bulut olsam
Ne güzel parasız dolayırdım.

Sinop'a doğru gezinirdim,
Oradan Hatay'a süzülürdüm.

Ne şirin bir yurt bu güzel yurt,
Denizi güneşi havasıyla.

BULUT OLSAM

Salih Aydoğan

38

NE İSTER

Ömer Faruk Yurtoğlu

Gıt gıt gıdak yem ister.
Mıyav mıyav ne ister?
Hav hav hav et ister.
Vak vak kardeş ne ister?

Cık cık cık cık yem ister
Vız vız vız vız ne ister?
Küçük kuzu ot ister.
Karakaçan ne ister?

NE İSTER

Ömer Faruk Yurtoğlu

39

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Öğrencilerinizin dersin işleniş sırasında göstermiş oldukları performansı aşağıdaki kontrol listesini kullanarak değerlendirebilirsiniz.

ÖLÇÜTLER	Evet	Hayır
1. Dörtlük notaların vuruşlarını doğru şekilde yaptı.		
2. Sekizlik notaların vuruşlarını doğru şekilde yaptı.		
3. Dizik üzerinde "fa" notasının yerini doğru şekilde gösterdi.		
4. Dizik üzerinde "la" notasının yerini doğru şekilde gösterdi.		
5. Dizik üzerinde "sol" notasının yerini doğru şekilde gösterdi.		
6. Blok flütü yönergeye uygun şekilde tuttu.		
7. Bir vuruşluk "sol" sesini doğru şekilde çaldı.		
8. Bir vuruşluk "fa" sesini doğru şekilde çaldı.		
9. Bir vuruşluk "la" sesini doğru şekilde çaldı.		
10. "fa", "sol", "la" notalarının incelik ve kalınlık özelliklerini doğru şekilde ayırt etti.		

Yaptığınız değerlendirme sonunda öğrencilerinizi ze performansları hakkında geri bildirim veriniz.

10. ETAP: "Uç Uç Böceğim" adlı tekerlemenin boş bırakılan ölçülerindeki nota değerlerini belirleyip yazalım.

UÇ UÇ BÖCEĞİM

Tekerleme

Uç uç böceğim.
Yarın düşün olacak.
Annem sana terlik, pabuç alacak alacak.

UÇ UÇ BÖCEĞİM

Tekerleme

40

Öğrenme Alanı: C. MÜZİKSEL YARATICILIK

İlgili Kazanım: C.2. Müziklere kendi oluşturduğu ritim kalıpları ile eşlik eder.

Uyarı: Etkinlikler öğrenilen ölçü ve nota değerleri ile sınırlı olmalıdır.

İlgili Kazanım: C.3. Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir.

Diğer Kazanımlarla İlişkilendirme: “Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.” ve “Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıplarıyla eşlik eder.” kazanımları ile ilişkilendirilmelidir.

Uyarı: Etkinlikler, öğrenilen nota, ölçü sayısı ve değerleri ile sınırlı olmalıdır.

Süre: 40’+40’+40’

Araç ve Gereç: “Üç Nota” ve “Bahar” isimli şarkıların notaları, blok flüt ve çeşitli ritim çalgıları

ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİ

1. ETKİNLİK

Öğrencilerinize bildikleri bir tekerlemeyi veya şarkıyı söyletiniz ve düzenli vuruşlar yaparak onlardan tekerlemeye eşlik etmelerini isteyiniz. Daha sonra çalgınızla çalacağınız bir ezgiye bedenlerini kullanarak veya basit ritim çalgılarıyla eşlik etmelerini söyleyiniz. Tahtaya sol seslerinden oluşan bir ritim kalıbı yazınız. Siz ritim kalıbını blok flütle çalınız ve öğrencilerinizden bu ritim kalıbına düzenli vuruşlarla eşlik etmelerini isteyiniz. Daha sonra sınıfı iki gruba ayırınız. Birinci gruptan birinci çizgideki ritmi alkış yaparak vurmalarını isteyiniz. İkinci gruptan ise her sekizlik notaya bir vuruş yapılacaktır şekilde dizlerine vurmalarını isteyiniz. Yine siz blok flütünüzle çalarken her iki grubun da vuruşları aynı anda yapmalarını isteyiniz. Vuruşlar tüm sınıf tarafından doğru yapıncaya kadar çalışmaya devam ediniz.

Öğrencilerinize hangi notaları öğrendiklerini sorunuz. Fa, sol, la notaları cevabını aldıktan sonra “Üç Nota” şarkısını söyleyiniz. Öğrencilerinizle şarkının solfejini çalışınız ve solfej pekiştikten sonra çalgılarıyla şarkıyı çaldırınız. Öğrencilerinizi gruplara ayırınız ve her gruptan şarkıya bir önce yaptıkları çalışmada olduğu gibi bedenlerini veya (mevcut ise) ritim çalgılarını kullanarak farklı ritmik eşlikler bulmalarını ve şarkıyı bu eşliklerle seslendirmelerini isteyiniz. Eşliklerde dörtlük, sekizlik nota değerleri ile dörtlük sus kullanmalarını isteyiniz. Yaptıkları ritmik eşlikleri sınıfta sergilemelerini sağlayınız. Konu ile ilgili örnek bir ritmik eşlik verilmiştir. Buna benzer çalışmaları siz de farklı tekerleme ve şarkıları kullanarak

5- RİTİM VE EZGİ OLUŞTURULAM

1. ETKİNLİK: Aşağıda verilen ezginin ilk önce bona’sını (ritimsel okuma) daha sonra da solfejini yapalım. Solfeji okurken ezgi için oluşturulan ritim kalıplarını elimizle alkış yaparak çalalım. Sus işaretlerinde parmağımızı şaklatalım. Sınıfta bu çalışmayı arkadaşlarımızla birlikte de yapalım.

A)

B)

C)

41

2. ETKİNLİK: Aşağıdaki ezginin solfejini yapalım. Ezgi için ritim kalıbı oluşturarak çalışma kitabımıza yazalım. Ezginin solfejini yaparken oluşturduğumuz ritim kalıbını çalalım.

3. ETKİNLİK: “Üç Nota” adlı şarkıyı öğrenelim. Şarkıya uygun ritim kalıbı oluşturalım. Şarkıyı bu ritim kalıbını çalarak söyleyelim.

ÜÇ NOTA

Selçuk Yıldırım
Besim Akkuş

1. El ele vermiş, sıraya girmiş.
Yan yana gelmiş üç nota.

2. El ele vermiş, sıraya girmiş.
Arkadaş olmuş la, sol, fa.

ÜÇ NOTA

Orta

Selçuk Yıldırım-Besim Akkuş

1. El e le ver miş sa ra ya gir miş
2. El e le ver miş sa ra ya gir miş

Yan Ar ya na daş gel miş üç la no sol ta fa

42

sınıfta yaptırınız.

“Bahar” adlı şarkıyı çalgınızla birkaç kez seslendiriniz. Şarkının solfejini öğrencilerinizle çalışınız ve şarkıyı blok flüt ile çaldırınız. Bu çalışma iyice pekiştirildikten sonra şarkının sözlerini öğrencilerinize öğretiniz. Öğrencileriniz şarkıyı seslendirirken kendi oluşturduğunuz bir ritim kalıbı ile şarkıya eşlik ediniz ve daha sonra bu ritim kalıbını tahtada şarkının altında çizeceğiniz bir düz çizgi üzerinde gösteriniz. Ritim eşliğinde dörtlük, sekizlik nota değerleri ile dörtlük susu kullanınız. Öğrencilerinizden de bu şarkıya bedenlerini kullanarak bir ritim eşliği yapmalarını ve yaptıkları ritim eşliklerinin süre değerlerini çalışma kitabında yazarak göstermelerini isteyiniz. Öğrencilerinize dörtlük, sekizlik nota değerleri ile dörtlük susun vuruş sürelerini hatırlatarak ritim kalıbını oluştururken bunları kullanmalarını isteyiniz.

BAHAR

Söz: Barış Arda Şendağ
Müzik: Mehmet Akpınar

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Öğrencilerinizin performanslarını dersin işleniş sırasında sorulan sorulara verdikleri cevapların doğruluğu, etkinliklere aktif olarak katılımı bakımından değerlendiriniz.

Notlarım

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ETKİNLİK: “Bahar” adlı şarkıyı öğrenelim. Şarkıya uygun ritim kalıbı oluşturalım.

BAHAR

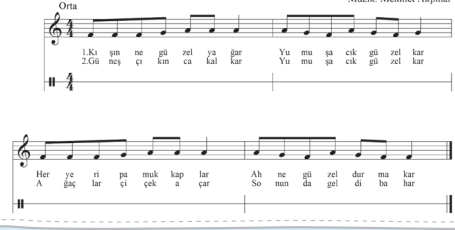
Söz: Barış Arda Şendağ
Müzik: Mehmet Akpınar

Kışın ne güzel yağar,
Yumuşacık güzel kar.
Her yeri pamuk kaplar,
Ah ne güzel durma kar.

Güneş çıkınca kalker,
Yumuşacık güzel kar.
Ağaçlar çiçek açar,
Sonunda geldi bahar.

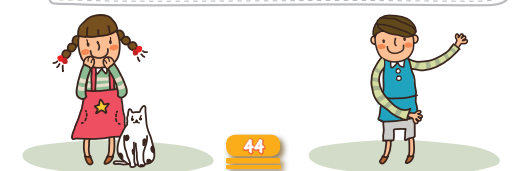
BAHAR

Söz: Barış Arda Şendağ
Müzik: Mehmet Akpınar

43

5. ETKİNLİK: Aşağıdaki ezgilerin boş bırakılan ölçülerini “fa, sol, la” notalarını kullanarak tamamlayalım. Oluşturduğumuz ezgileri sınıfta arkadaşlarımızla paylaşalım.

44

Öğrenme Alanı: A. DİNLEME, SÖYLEME, ÇALMA

İlgili Kazanım: A.4. Farklı ritmik yapıdaki ezgileri seslendirir.

Uyarı: Farklı ritmik yapıya ilişkin olarak 5/8'lik ölçü verilmelidir.

Uyarı: Türkü ve şarkı seçimi, öğrencilerin ses sınırlarına ve müziksel algılamalarına uygun olmalı, usul ve ölçüler teorik olarak değil kulaktan verilmelidir.

Öğrenme Alanı: C. MÜZİKSEL YARATICILIK

İlgili Kazanım: C.4. Farklı ritmik yapıdaki ezgilere uygun hareket eder.

Uyarı: 5/8'lik usul hareketlerle hissettirilerek verilmelidir

İlgili Kazanım: C.5. Müziklerde aynı ve farklı ezgi cümlelerini dansa dönüştürür.

Uyarı: Örnek şarkılar “bir bölümlü” şarkı formunda olmalıdır.

Süre: 40'+40'+40'

Araç ve Gereç: “Evlerinin Önleri Sarı Karınca”, “Yurdumda” isimli şarkıların notaları ve çeşitli ritim çalgıları

ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİ

Konu ile İlgili Açıklamalar:

Usul Nedir?

Geleneksel müziklerimizi farklı ülke müziklerinden ayrı kılan en önemli özelliklerinden biri de ölçüleridir. Bu güne kadar değinilen vuruş, ölçü belirteci ve zaman kavramından başka bizim müziğimizde bir de “usul” adı verilen farklı bir kavram daha vardır. “Usul” de aynı ölçü belirteci kavramında olduğu gibi müzik eserine ait bir ölçüsündeki toplam vuruş sayısını ve nota süresini gösterir. Ancak batı müziğinde ölçüler ikiye ve üçerli olmak üzere iki türlü iken bizim müziğimizde ikiye ve üçerli ölçüler birbirlerine ilave edilerek farklı ölçüler türetilmiştir. Bu anlamda dünyanın hemen hemen hiçbir ülkesinde bu kadar çeşitli ölçü bulunmamaktadır denilebilir.

Halk müziğimizde usuller

1. Ana usuller
2. Birleşik usuller
3. Karma usuller olmak üzere üçe ayrılır.

Ana usuller 2, 3 ve 4 vuruş birimleri ile bunların üçerli çeşitlerinden oluşur. Birleşik usuller ana usullerin belirli kurallar gereğince bir araya gelmesiyle oluşur. Karma usuller ise birleşik usullerin değişik biçimlerde bir araya gelmesi ile oluşur.

0- FARKLI RİTMİK YAPILAR

1. ETKİNLİK: Aşağıdaki vuruş biçimini sayarak ve elimizle uygulayarak gösterelim.

1 2 3

2. ETKİNLİK: Aşağıdaki verilmiş olan ölçülerin ölçü belirteçlerini yazalım. 5/8'lik ölçü belirteci olan ölçüyü işaretleyelim.

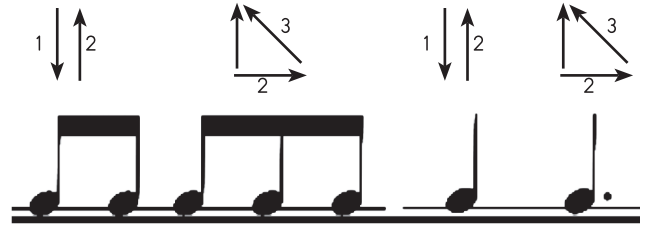
a) c) b) d)

3. ETKİNLİK: Aşağıdaki ölçüleri öğrendiğimiz nota değerlerini kullanarak 5/8'lik ölçü kuruluşuna göre tamamlayalım.

a) b)

Beş Sekizlik Usul:

Beş sekizlik usul birleşik bir usuldür ve ölçü kuruluşu (2+3) veya (3+2) şeklindedir. İki vuruşludur. Vuruş biçimi aşağıdaki şekildedir.

1. ETKİNLİK

Öğrencilerinize “Evlerinin Önleri Sarı Karınca” adlı türküyü kulaktan öğretim yolu ile öğretiniz. Öğrencilerinizin 5/8'lik ritmik yapıyı hissetmelerini sağlamak amacıyla ritmin kuvvetli zamanlarını vurgulayarak elinizle vurunuz ve bu şekilde türküyü birkaç kez tekrarlayınız. Öğrencilerinize yaptığınız 1. vuruşta 2, 2. vuruşta ise 3 saydığınızı söyleyiniz. Söyledikleri türkünün ölçü sayısının 5/8'lik olduğunu açıklayınız ve 5/8'lik ölçü sayısının, bir vuruşu ikiye, diğer vuruşu ise üçe bölünebilen 2 zamanlı birleşik bir ölçü sayısı olduğunu açıklayınız. 5/8'lik ölçü sayısının vuruş biçimini tahtada gösteriniz. Öğrencilerinize ritmi aynı şekilde saydırarak elleri ile

vurdurunuz. Ritim doğru yapılmaya kadar çalışmaya devam ediniz. Daha sonra öğrencilerinizden türkünün ritmini elleri ile vurarak türküye eşlik etmelerini isteyiniz.

Öğrencilerinizin sınıfta yapmış oldukları vurmali çalgıları kullanarak ritmi pekiştirmelerini sağlayabilirsiniz (Sınıfta mevcut ise ritim çalgıları veya sınıf içinde ritim oluşturmak için farklı materyaller de kullanılabilir.). Öğrencilerinizden 5/8'lik ölçü sayısının ritmini vurmali çalgıları ile çalmalarını isteyiniz. Bir süre bu şekilde çalıştıktan sonra sınıfı iki gruba ayırınız ve 5/8'lik ritmin 1. vuruşunun 1. grup, 2. vuruşunun 2. grup tarafından çalınmasını isteyiniz. Gruplara 1. vuruşta 2, 2. vuruşta 3 sayılması gerektiğini tekrar hatırlatınız. Grupları değiştirerek konunun pekişmesini sağlayınız. Ritim doğru yapılmaya kadar çalışmaya devam ediniz. Daha sonra gruplardan aynı şekilde türküye söyleyerek ve çalarak eşlik etmelerini isteyiniz.

EVLERİNİN ÖNLERİ SARI KARINCA

Türkü
Yöresi: Balıkesir

Evlerinin önleri sarı karınca.

Aman sarı karınca.

Oynan kızlar oynan bayram gelince.

Aman bayram gelince.

2. ETKİNLİK

Öğrencilerinize orman resimleri göstererek orman ve doğaya ilişkin görüşlerini alınız. Ağaçların nasıl yetiştiği, doğanın ve ormanın nasıl korunabileceği gibi konuları konuşarak öğrencilerinizin konuya girmesini sağlayınız.

Öğrencilerinize sınıfta rahat hareket edebilecekleri bir alan oluşturunuz (yapılacak olan çalışmayı okulun bahçesinde veya spor salonunda da gerçekleştirebilirsiniz.). Onlara çok büyük bir bahçede olduklarını ancak bu bahçenin otlarla kaplandığını ve bakıma ihtiyacı olduğunu söyleyiniz. Bakım için yapılması gerekenlere ilişkin görüşlerini alınız. Bahçeyi temizlemek için otları orak ile biçebileceklerini söyleyiniz ve siz de elinizde orak varmış gibi yapınız. Elinizle 5/8'lik ritmin ilk vuruşunda sağa, ikinci vuruşunda sola doğru hafifçe savurarak ot biçiyormuş taklidi yapınız ve öğrencilerinizden de sizi taklit etmelerini isteyiniz. Öğrencileriniz ot biçme canlandırmasını yaparken bir vurmali çalgı ile onlara ritmi duyurarak canlandırmayı ritmik yapmalarını sağlayınız. Bahçe temizliği bittikten sonra öğrencilerinize bahçeye tohum ekeceğinizi söyleyiniz ve aynı şekilde elinizle

4. ETKİNLİK Aşağıdaki 5/8'lik ölçü belirteçli (ritimli) türküyü vuruşlarına dikkat ederek seslendirelim.

EVLERİNİN ÖNLERİ SARI KARINCA
Türkü
Yöresi: Balıkesir

Evlerinin önleri sarı karınca.
Aman sarı karınca.
Oynan kızlar oynan bayram gelince.
Aman bayram gelince.

EVLERİNİN ÖNLERİ SARI KARINCA
Türkü
Yöresi: Balıkesir

Orta
Ev le ri nin ön le ri sa ram ka rın
Oy nan lar oy nan bay ge lin
ca a man Sa rı ka rın ca
ce a man Bay rın ge lin ce

46

5/8'lik ritmin ilk vuruşunda sağa, ikinci vuruşunda sola doğru tohum serpiyormuş gibi yapınız, öğrencilerinizden de aynısını yapmalarını isteyiniz. Yine öğrencileriniz tohum serpme canlandırmasını yaparken 5/8'lik ritmi vurmali bir çalgı ile hissettiriniz.

“Yurdumda” isimli şarkıyı öğrencilerinize tekrar yoluyla öğretiniz. Şarkı tam olarak pekiştirildikten sonra şarkının A bölümünde “orakla ot biçme”, B bölümünde ise “tohum serpme” canlandırması yapmalarını isteyiniz. Ayrıca öğrencilerinizden şarkının sözlerine ve ritmik yapısına uygun olarak özgün hareketler oluşturmalarını da isteyip, yaratıcılıklarının gelişmesine imkan sağlayabilirsiniz.

YURDUMDA

Mahir Dinçer

A

Tohumlar fidana,
Fidanlar ağaca,
Ağaçlar ormana,
Dönmeli yurdumda.

5. ETKİNLİK: Aşağıdaki 5/8'lik ölçü belirteçli (ritimli) şarkıyı vuruşlarına dikkat ederek seslendirelim.

YURDUMDA

Mahir Dinçer

1 Tohumlar fidana,
Fidanlar ağaca,
Ağaçlar ormana,
Dönmeli yurdunda.

2. Yuvadır kuşlara,
Örtüdür toprağa,
Can verir doğaya,
Ormanlar yurdunda.

YURDUMDA Mahir Dinçer

Orta

To hum lar fi da na fi dan lar a ğa ca
a ğaç lar or ma na dön me li yur dum da
Yu va dır kuş la ra ör tü dür top ra ğa
can ve rir do ğa ya or man lar yur dum da

B

Yuvadır kuşlara,
Örtüdür toprağa,
Can verir doğaya,
Ormanlar yurdunda.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Öğrencilerinizin performanslarını işleniş sırasında sorulara vermiş oldukları cevapların doğruluğu, etkinliklere aktif olarak katılmaları ve etkinliklerde 5/8'lik ezgiye uygun hareket edip etmedikleri bakımından değerlendiriniz.

Notlarım

Öğrenme Alanı: C. MÜZİKSEL YARATICILIK

İlgili Kazanım: C.5. Müziklerde aynı ve farklı ezgi cümlelerini dansa dönüştürür.

Uyarı: Örnek şarkılar “bir bölümlü” şarkı formunda olmalıdır.

Süre: 40’+40’+40’

Araç ve Gereç: Köpek resimleri ve “Cici Köpeğim” isimli şarkının notaları

ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİ

1. ETKİNLİK

Bu etkinlik için öğrencilerinize rahat hareket edebilecekleri bir ortam hazırlayınız. Sınıfta oluşturabileceğiniz bu ortam dışında bahçe ve spor salonunu da kullanabilirsiniz. Derse başlarken öğrencilerinizden tanıdıkları hayvan isimlerinden bazılarını söylemelerini isteyiniz. Cevapları aldıktan sonra daha önceden hazırlamış olduğunuz köpek resimlerini göstererek öğrencilerinizin köpeklerle ilgili gözlemlerini anlatmalarını isteyiniz. Öğrencilerinize “Köpek nasıl temizlenir. Kızdığı bir şey olduğunda ne yapar? Sevilmek istediğinde nasıl davranır? İnsanlarla nasıl oynar?” gibi sorular sorunuz. Öğrencilerinize bu sorulara yanıt verirken köpeğin hareketlerini taklit etmeleri için imkân veriniz. Burada amaç öğrencilerin dansa yapacakları hareketlerin yavaş yavaş oluşturulmasıdır. Bir sonraki adımda öğrencilerinizden birine dokunacağınızı ve dokunduğunuz öğrencinin bir köpek davranışını canlandırmasını ve diğer öğrencilerin de onu taklit etmesini söyleyiniz. Daha sonra elinize bir ritim çalgısı alınız (tef vb.) ve ritim çalgınıza vurduğunuz anda herkesin olduğu yerde donmasını isteyiniz. Sırasıyla öğrencilere dokunarak canlandırmaların yapılmasını sağlayınız. Oyun bittikten sonra “Cici Köpeğim” adlı şarkıyı öğrencilerinize tekrar yolu ile öğretiniz. Şarkının sözlerine, ritmine uygun hareket ve mimiklerle şarkıya eşlik ediniz.

CİCİ KÖPEĞİM

Fransız Ezgisi

Söz: Ahmet Muhtar Ataman

1. SÖZLER

Hav hav hav / El çırpılır.

Benim cici köpeğim / Ellerle yanaklar okşanıyor gibi yapılır.

Hav hav hav / El çırpılır.

Köyümü bekle / Parmakla tembih ediliyormuş gibi işaret yapılır.

7- DANS EDELİM

1. ETKİNLİK: “Cici Köpeğim” adlı şarkıyı öğrenelim. Şarkıyı aşağıda belirtilen hareketlerle birlikte söyleyerek sergileyelim.

CİCİ KÖPEĞİM

Fransız Ezgisi
Söz: Ahmet Muhtar Ataman

1

Hav hav hav!
Benim cici köpeğim.
Hav hav hav!
Köyümü bekle.
Sana kemik vereyim
Gel biraz da seveyim
Benim cici köpeğim.
Köyümü bekle.

El çırpılır.
Ellerle yanaklar okşanıyor gibi yapılır.
El çırpılır.
Parmakla tembih ediliyormuş gibi işaret yapılır.
Kemik veriliyormuş gibi yapılır.
Bir elle köpek okşanıyormuş gibi yapılır.
Ellerle yanaklar okşanıyor gibi yapılır.
Parmakla tembih ediliyormuş gibi işaret yapılır.

2

Hav hav hav!
Benim cici köpeğim.
Hav hav hav!
Evimi bekle.
Taştan sopadan korkma.
Yabancıyı hiç sokma.
Saldır, havla, bırakma.
Evimi bekle.

El çırpılır.
Ellerle yanaklar okşanıyor gibi yapılır.
El çırpılır.
Parmakla tembih ediliyormuş gibi işaret yapılır.
Eller bele konarak cesurca dik durulur.
Parmakla hayır diyorormuş gibi yapılır.
El çırpılır.
Parmakla tembih ediliyormuş gibi işaret yapılır.

48

Sana kemik vereyim / Kemik veriliyormuş gibi yapılır.

Gel biraz da seveyim / Bir elle köpek okşanıyormuş gibi yapılır.

Benim cici köpeğim. / Ellerle yanaklar okşanıyor gibi yapılır.

Köyümü bekle. / Parmakla tembih ediliyormuş gibi işaret yapılır.

2. SÖZLER

Hav hav hav! / El çırpılır.

Benim cici köpeğim. / Ellerle yanaklar okşanıyor gibi yapılır.

Hav hav hav! / El çırpılır.

Evimi bekle. / Parmakla tembih ediliyormuş gibi işaret yapılır.

Taştan sopadan korkma. / Eller bele konarak cesurca dik durulur.

Yabancıyı hiç sokma. / Parmakla “hayır” diyorormuş gibi yapılır.

Saldır, havla, bırakma. / El çırpılır.

Evimi bekle. / Parmakla tembih ediliyormuş gibi işaret yapılır.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Öğrencilerinizin performansını sorulara vermiş oldukları cevapların doğruluğu veya uygumuğu, etkinliklere aktif katılımları, etkinliklerde doğru ve uygun şekilde davranışları bakımından değerlendiriniz.

Notlarım

3. Hav hav hav!
Benim cici köpeğim.
Hav hav hav!
Kapımı bekle
Güneş gidip batınca.

Gece gelip çatınca,
Ben uykuya yatınca.
Kapımı bekle.

El çırpılır.
Ellerle yanaklar okşanıyor gibi yapılır.
El çırpılır.
Parmakla tembih ediliyormuş gibi işaret yapılır.
Güneş gösteriliyormuş gibi el havaya götürülür ve batıyormuş gibi aşağıya indirilir.
El çırpılır.
İki el birleştirilerek yanağın altına yastık koyuyormuş gibi yapılır.
Parmakla tembih ediliyormuş gibi işaret yapılır.

CICI KÖPEĞİM

Fransız Ezgisi
Söz: Ahmet Muhtar Ataman

3. SÖZLER

Hav hav hav! / El çırpılır.

Benim cici köpeğim. / Ellerle yanaklar okşanıyor gibi yapılır.

Hav hav hav! / El çırpılır.

Kapımı bekle. / parmakla tembih ediliyormuş gibi işaret yapılır.

Güneş gidip batınca, / Güneş gösteriliyormuş gibi el havaya götürülür ve batıyormuş gibi aşağıya indirilir.

Gece gelip çatınca, / El çırpılır.

Ben uykuya yatınca, / İki el birleştirilerek yanağın altına yastık gibi koyuyormuş gibi yapılır.

Kapımı bekle. / Parmakla tembih ediliyormuş gibi işaret yapılır.

Ayrıca canlandırmalar karşılıklı olarak iki kişiyle de gerçekleştirilebilir. Bunu için öğrencilerinizden kendilerine birer eş bulmalarını isteyiniz.

Eşlerden sözlerin ilk bölümünde kol kola girerek dönmelerini, ikinci bölümde ise eşlerden birinin hareketleri canlandırmasını söyleyiniz. 2 ve 3. sözlere geçildiğinde rolleri değiştirmelerini isteyerek çalışmayı sürdürünüz.

Öğrenme Alanı: B. MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİ-LENME

İlgili Kazanım: B.3. Şarkı, türkü ve oyun müziklerindeki hız değişikliklerini fark eder.

Uyarı: Bu sınıf düzeyinde “giderek yavaşlama” (ritardando) ve “giderek çabuklaşma” (accelerando) hız değişiklikleri hareketlerle hissettirilmelidir.

Süre: 40’+40’

Araç ve Gereç: “Haydi Biliniz”, “Mevsimler”, “Gelin Ayşe”, “Oyun” şarkılarının notaları ve çeşitli ritim çalgıları

ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİ

1. ETKİNLİK

Elden Ele Oyunu: Öğrencilerinize dinledikleri bir müziğin hızına uygun olarak ritim çalmalarına yönelik bir oyun oynayacağınızı söyleyiniz ve sınıfta uygun bir ortam oluşturunuz. Daha sonra yaptığınız marakas onlara veriniz ve onlardan oyun başladığından elden ele dolaştırmalarını isteyiniz. Öğrencilerinize daha önce öğrenmiş oldukları bir türküyü/şarkıyı çalgınızla çalarak veya söyleyerek oyunu başlatınız. Şarkıyı/türküyü seslendirirken hızlanıp yavaşlayınız. Şarkıyı/türküyü durdurduğunuz sırada marakas hangi öğrencinin elinde kaldıysa o öğrencinin marakasla dinlediği müziğin hızına uygun basit bir ritim çalmasını isteyiniz ve oyunu bu şekilde bir süre devam ettiriniz.

2. ETKİNLİK

Öğrencilerinize “Haydi Biliniz”, “Mevsimler”, “Gelin Ayşe” adlı şarkıları dinletiniz ve dinledikleri şarkılara düzenli vuruşlar yaparak eşlik etmelerini isteyiniz (Düzenli vuruştan kastedilen şarkının ölçü sayısını oluşturan temel vuruş sayısıdır. Örneğin, 2/4’lük ölçüde her dörtlük için bir vuruş yapılırsa iki sabit vuruş yapılmış olur.). Öğrencilerinizden dinledikleri şarkıların hızlarına ilişkin görüşlerini alınız ve günlük yaşantınızda olduğu gibi müzikte de hız sözcüğünün kullanıldığını belirtiniz.

Öğrencilerinize müzikte farklı hız basamakları bulunduğunu ve bunların yavaş, çabuk ve orta hızlar olduğunu söyleyiniz. Hız terimlerinin dünya genelinde İtalyanca terimlerden alınarak kullanıldığını açıklayınız ve yavaş hızın “adagio” (okunuşu: adajyo), çabuk hızın “allegro” (okunuşu: allegro), orta çabukluktaki hızın ise moderato (okunuşu: moderato) olarak adlandırıldığını belirtiniz. Ayrıca şarkıların hızlarında giderek yavaşlama ve giderek çabuklaşmayı belirten hız terimlerinin de olduğunu, bunlardan “accelerando”nun (okunuşu: accelerando) çabuklaşarak, “ritardando”nun (okunuşu: ritardando) yavaşlayarak demek olduğunu ifade ediniz.

Öğrencilerinize “Oyun” adlı şarkıyı dinletiniz ve onlardan şarkıya düzenli vuruşlar yaparak eşlik etmelerini

8- MOZİKLERDE HIZ DEĞİŞİKLİKLERİ

Günlük hayatımızda sıkça kullandığımız hız sözcüğünü müzikte de kullanmaktayız. Müzikleri yavaş, orta ve çabuk gibi hızlarda seslendiririz.

Çabuk Hız / Allegro (Okunuşu: Allegro): Müziklerin hızlarının çabuk çalınip söylenmesi gerektiğini ifade eder.

Orta Hız / Moderato (Okunuşu: Moderato): Müziklerin orta hızda çalınip söylenmesi gerektiğini ifade eder.

Yavaş Hız / Adagio (Okunuşu: adajyo): Müziklerin yavaş hızda çalınip söylenmesi gerektiğini ifade eder.

1. ETKİNLİK

● Aşağıdakilerden hangisi çabuk hızı ifade eden müzik terimidir?

- a) Sol anahtarı b) Allegro c) Ölçü Çizgisi d) Moderato

● Aşağıdakilerden hangisi yavaş hızı ifade eden müzik terimidir?

- a) Dizek b) Ölçü c) Adagio d) Moderato

● Aşağıdakilerden hangisi orta çabukluktaki hızı ifade eden müzik terimidir?

- a) Moderato b) Ölçü belirtici c) Bitiş çizgisi d) Allegro

50

2. ETKİNLİK: Aşağıdaki şarkıyı öğrenelim ve çabuk hızda söyleyelim.

HAYDİ BİLİNİZ

Saip Egüz

1. İki uzun kulağım bir fısıltıyı duyar. 2. Ben havucu çok yerim.
Keskin güçlü dişlerim, Lahanayı severim.
Küçük bir kuyruğum var. Yokuşu hızlı çıkar, inişi güç inerim

Haydi haydi biliniz.
Çok kolay bir adım var.
Bilemezseniz adımı darıtırım çocuklar.

HAYDİ BİLİNİZ

Çabuk

1.1. ki u zum ku la ğım bir fi sul ti yi
2. Ben ha vu cu çok ye rim la ha na yi

yi du yar rim Kes kin güç lü dı ş le rim
se ve rim Yo ku lu huz lu gi kar

1. kü çük bir kuy ru ğım var ru ğım var
l ni ş i güç i ne rim i ne rim

1.2. Hay di hay di bi li niz Çok ko lay bir
a dım var Bi le mez se niz a dı mı

1. da rı lı rım ço cuk lar ço cuk lar

51

3. ETAP: Aşağıdaki şarkıyı öğrenelim ve orta hızda söyleyelim.

MEVSİMLER

Sefai Acay

Bir yılda tam dört mevsim. İlkbahar yaz sonbahar
Hepsi de aynı isim. Kış gelince kar yağar.
Gel birlikte sayalım. Haydi haydi evine,
Takalım birer isim. Her tarafta soğuk var.

MEVSİMLER

Müziklerin hangi hız ile seslendirilecekleri dizek başında belirtilir ancak anlamlarına göre bazen müzikleri giderek yavaşlayarak ya da çabuklaşarak seslendirmek gerekebilir. Bu bölümler müzik üzerinde kelimelerle gösterilir. Müzik dilinde giderek çabuklaşmayı ifade eden ritim terimine "Accelerando" (okunuşu: accelerando) giderek yavaşlamaya, "Ritardando" (okunuşu: ritardando) denir.

5. ETAP: "Oyun" adlı şarkıyı birlikte seslendirelim. Şarkıdaki hız değişikliklerinin olduğu bölümleri sözler üzerinde işaretleyelim.

OYUN

Söz: Hasan Toraganlı
Müzik: Johannes Brahms

Haydi tatalım el ele, Gel eşinle. Gel sevinçle.
Hop hop. Gel çabuk çabuk. Gel güle güle.
Hızla dönelim el ele. Koş gel. Koş gel.

OYUN

Söz: Hasan Toraganlı
Müzik: Johannes Brahms

4. ETAP: Aşağıdaki türküyü öğrenelim ve yavaş hızda söyleyelim.

GELİN AYŞE

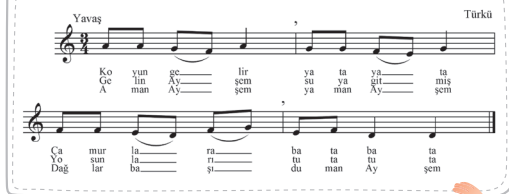
Türkü

Koyun gelir yata yata
Çamurlara bata bata

Gelin Ayşe'm suya gitmiş
Yosunları tuta tuta

Aman Ayşe'm yaman Ayşe'm
Dağlar başı duman Ayşe'm

GELİN AYŞE

isteyiniz. Daha sonra öğrencilerinize şarkının yavaş veya hızlı söylenen bölümlerini belirlemelerini ve şarkının sözleri üzerinde işaretlemelerini isteyiniz. Çabuk ve yavaş bölümler şarkının notaları ve sözleri üzerinde işaretlenmiştir.

Öğrencilerinize "Oyun" şarkısını kulaktan öğretim yöntemiyle öğretiniz. Şarkının söylenişi tam olarak pekiştirildikten sonra sınıfı iki gruba ayırınız. Bir grubun yavaş bölümleri diğer grubun ise çabuk olan bölümleri söylemelerini sağlayınız. Grupların görevlerini değiştirerek etkinliği tekrar ettiriniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Öğrencilerinizin dersin işlenişi sırasındaki performansını aşağıdaki kontrol listesinin kullanarak değerlendirebilirsiniz.

ÖLÇÜTLER	Evet	Hayır
1. Müzikteki hız basamaklarından; a) Yavaş hızın adagio b) Çabuk hızın allegro c) Orta çabukluktaki hızın moderato olarak adlandırıldığını bilir.		
2. Verilen bir şarkıyı belirtilen hızda söyler.		
3. Şarkıda belirtilen hız değişikliklerini fark eder ve ona uygun olarak söyler.		

Öğrencilere performansları hakkında geri bildirim veriniz.

Öğrenme Alanı: B. MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİ-LENME

İlgili Kazanım: B.5. Dinlediği müziklerdeki gürlük değişikliklerini fark eder.

Uyarı: Gürlük değişikliklerinden giderek kuvvetlenme (crescendo) ve giderek hafifleme (decrescendo) üzerinde durulmalıdır.

Diğer Kazanımlarla İlişkilendirme: “Birlikte çalma ve söyleme kurallarına uyar.” kazanımı ile ilişkilendirilmelidir.

Süre: 40’+40’+40’

Araç ve Gereç: “Kuşların Dili” isimli şarkının notaları

ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİ

1. ETKİNLİK

Öğrencilerinize gürlük değişimlerini fark ettirmek için yağmurun hafifçe başlayıp giderek hızlanmasını daha sonra tekrar hafiflemesini ve durmasını taklit ettiriniz. Bunun için derse yağmuru betimleyen doğa olayları hakkında konuşarak bir giriş yapınız. “Yağmur yağacağını nasıl anlarız?, Bulutlar kararmaya başlayınca aklınıza ne geliyor?, Yağmur yağdığında nasıl korunuruz? Yağmurlu günlerde neler yaparız?” gibi sorular sorarak yağmurla ilgili bir algı oluşturunuz. Daha sonra yağmurun nasıl yağmaya başladığı hakkındaki izlenimlerini aktarmalarını isteyiniz. Yağmurun yavaş yavaş başlamasını ve hızlanıp hafifleyerek durmasını taklitlerle canlandırmalarını isteyiniz. Daha sonra elinizi yağmurun başlamasına, hızlanması ve durmasına göre kademeli olarak hareket ettireceğinizi elinizin hareketlerine dikkat ederek bu durumları canlandırmalarını isteyiniz. Çalışmayı gerçekleştirirken “crescendo” (okunuşu: kreşendo) sesin yavaşça kuvvetlenmesi ve “decrescendo” (okunuşu: dekreşendo) sesin yavaşça hafiflemesi durumlarına odaklanınız ve bu gürlük değişimlerini öğrencilerinizin fark etmesini sağlayacak şekilde çalışmalarını yürütünüz. Yapacakları taklitlerle birlikte başlamalarını ve birbirlerini dinleyerek gürlük nüanslarına hep birlikte dikkat ederek seslendirmelerini isteyiniz.

Çalışmayı, oyun ortamında devam ettirerek doğru nüanslar oluşuncaya kadar sürdürünüz.

Yağmurun en şiddetli yağdığı zaman

Yağmurun başlangıcı

Yağmurun bitişi

(Elin başlangıçta durduğu yer)

8- MÜZİKTE GÜRLÜK DEĞİŞİKLİKLERİ

Müziklerimizi hafif, orta ve kuvvetli gürlükte seslendiririz. Örneğin; ninnileri hafif, marşları kuvvetli gürlükte söyleriz. Ancak bazı müzikleri seslendirirken sözlerin ve müziğin anlamına göre sesimizi giderek kuvvetlendirir veya hafifletiriz. Müzikte sesin giderek kuvvetleneceğini belirten gürlük terimine “Crescendo” (okunuşu: kreşendo), giderek hafifleyeceğini belirten gürlük terimine “Decrescendo” (okunuşu: dekreşendo) denir.

1. ETKİNLİK: “Kuşların Dili” isimli şarkıyı gürlük özelliklerine dikkat ederek seslendirelim.

KUŞLARIN DİLİ

Çabuk (k) Cık cik cik (gid. haf.) sen kus lar ö ter

(h) Dal dan at lar da la ko nar Ya ru muz sen yav ru cık lar (gid. haf.)

(k) Cık cik cik sen kus lar ö ter

Faik Canselen

55

Aynı çalışmayı tren, helikopter veya rüzgâr sesi gibi farklı sesleri kullanarak da gerçekleştirin ya da çeşitlendiriniz.

Örneğin, bir uçağın sesinin uzaktayken hafif gürlükte olduğunu ve bize yaklaştıkça uçağın sesinin gürleştiğini, bizden uzaklaştıkça da gürlüğün tekrar hafiflediğini anlatabilirsiniz.

Bu çalışmadan sonra öğrencilerinizle birlikte önceden öğrenmiş oldukları bir ninni ve marşı seslendiriniz. Öğrencilerinize marşlarla ninniler arasında nasıl bir söyleme farkı olduğunu sorunuz. Verilen cevaplardan yola çıkarak daha önceden öğrenmiş oldukları hafif, orta ve kuvvetli gürlük basamaklarını hatırlatınız. Daha sonra öğrencilerinize söyledikleri şarkı ve oyun müziklerinin gürlüklerinde aynen yağmurun başlaması, hızlanması ve durmasında olduğu gibi değişimler olabileceğini söyleyiniz.

Öğrencilerinize “Kuşların Dili” adlı şarkıyı çalınız ve söyleyiniz. Şarkıyı çalıp, söylerken gürlük değişikliklerine dikkat ediniz. Şarkıyı tekrar yoluyla öğrencilerinize öğretiniz. Öğrencilerinizden şarkıyı gürlüklerinin değiştiği bölümlere dikkat ederek seslendirmelerini isteyiniz. Şarkı iyice öğrenildikten sonra sözlerindeki büyüklüğü değişen harflere dikkat çekiniz ve şarkıyı bir de

Öğrenme Alanı: A. Dinleme-Söyleme-Çalma

İlgili Kazanım: A.1. Birlikte söyleme ve çalma kurallarına uyar.

İlgili Kazanım: A.6. Belirli gün ve haftalarla ilgili müzikleri anlamına uygun söyler.

Diğer Derslerle İlişkilendirme: Türkçe Dersi “Dinleme” öğrenme alanı: Şiir ve müzik dinletilerine katılır.

Öğrenme Alanı: D. Müzik Kültürü

İlgili Kazanım: D.7. Çevresindeki müzik etkinliklerine katılır.

Diğer Derslerle İlişkilendirme: Sosyal Bilgiler Dersi “Gruplar, kurumlar ve sosyal örgütler” öğrenme alanı: Okulunda ve yakın çevresinde katılacağı sosyal ve eğitsel etkinliklere karar verir.

Ara Disiplinlerle İlişkilendirme: İnsan Hakları ve Vatandaşlık: 14. Sorumluluklarını evde ve okulda yerine getirir.

İlgili Kazanım: D.4. Marşlar aracılığıyla millî bilinç kazanır.

Süre: 40’+40’+40’

Araç ve Gereç: “Cumhuriyet Marşı”, “23 Nisan Şarkısı” isimli şarkıların notaları

Ders Öncesi Hazırlık: Öğrencilerinizden 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı ile Cumhuriyet Bayramı törenlerinde çektiardıkları fotoğrafları sınıfa getirmelerini isteyiniz

ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİ

Konu ile İlgili Açıklamalar

Belirli Gün ve Haftalar:

1. İlköğretim Haftası (Okulların açıldığı ilk hafta)
2. Cumhuriyet Bayramı (29 Ekim)
3. Kızılay Haftası (29 Ekim-4 Kasım)
4. Atatürk Haftası (10-16 Kasım)
5. Öğretmenler Günü (24 Kasım)
6. Tutum, Yatırım ve Türk Malları Haftası (12-18 Aralık)
7. Enerji Tasarrufu Haftası (Ocak ayının ikinci haftası)
8. Yeşilay Haftası (1 Mart)
9. İstiklâl Marşı’nın Kabulü ve Mehmet Âkif Ersoy’u Anma Günü (12 Mart)
10. Orman Haftası (21-26 Mart)
11. Turizm Haftası (15-22 Nisan)
12. 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı
13. Trafikte İlk Yardım Haftası (Mayıs ayının ilk haftası)

10- BELİRLİ GÜN VE HAFTALARIMIZ

Birlikte şarkı söylerken uymamız gereken bazı kurallar vardır. Söyleyeceğimiz şarkıları bu kurallara uyarak seslendirmeye özen gösterirsek şarkıların dinleyiciler tarafından daha güzel duyulmasını sağlarız ve aynı zamanda ses sağlığını da korumuş oluruz. Bunun için;

- Şarkının sözlerini doğru ve anlaşılır olarak söylemeliyiz.
- Şarkıyı seslendirirken çok yüksek sesle söylememeliyiz.
- Şarkıyı, türüne, hızına ve gürlük özelliğine uygun şekilde seslendirmeliyiz. (Ninni ise daha hafif ve yumuşak, marş ise daha dinamik ve coşkulu seslendirmek).
- Şarkıyı söylerken birbirimizi dinlemeliyiz.
- Şarkıya aynı anda başlayıp şarkıyı aynı anda bitirmeliyiz.

1. ETKİNLİK: Okulunuzda hangi belirli gün ve haftaları kutluyorsunuz? Aşağıdaki boşluğa yazınız.

14. 19 Mayıs Atatürk’ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı

Şarkı dağarcığınızı kendi oluşturacağınız farklı repertuvarlarla zenginleştirebilirsiniz. Aşağıda Millî Eğitim Bakanlığı Eylül 2005 tarih ve 2576 sayılı Tebliğler Dergisi’nde yayınlanan “Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği” çerçevesinde ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında kutlanacak bazı belirli gün ve haftalar yer almaktadır. Zamanı geldikçe ilgili belirli gün ve haftalara uygun şarkıları öğrencilerinize öğretiniz. Şarkıları öğretmeden önce motivasyonu sağlamak için ilgili belirli gün ve haftanın anlam ve önemine ilişkin sorular sorarak derse geçiş yapabilirsiniz.

1. ETKİNLİK

Öğrencilerinizden okullarında kutlanan belirli gün ve haftaların neler olduğu, bugünlerde ne gibi kutlamalar yapıldığını söylemelerini isteyiniz. Belirli gün ve haftalarla ilgili öğrendikleri müziklerin neler olduğunu sorunuz ve öğrendikleri şarkı, türkü ve marşlardan bazılarını söylemelerini isteyiniz. Daha sonra birlikte seçeceğiniz bir şarkıyı veya türküyü kutlanacak günün anlamına ve önemine uygun şekilde seslendirmelerini isteyiniz.

Öğrencilerinize 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı ve 23

2. ETKİNLİK: Belirli gün ve haftalarla ilgili öğrendiğiniz şarkı, türkü veya marşlardan birisinin sözlerini aşağıya yazınız.

3. ETKİNLİK: 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nın bizim için anlam ve önemini açıklayalım.

58

4. ETKİNLİK: "Cumhuriyet Marşı"nı anlamına uygun olarak birlikte seslendirelim.

CUMHURİYET MARŞI

Zati Arca

Cumhuriyet, cumhuriyet,
En güzel şey hürriyet.
Nice zahmet, nice emek
Verdi sana bu millet.

Gazîmin sen en büyük bir
Yadigârısın bana
Nice zahmet, nice emek
Verdi sana bu millet.

CUMHURİYET MARŞI

Zati Arca

59

Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı ile ilgili olarak okullarında veya çevrelerinde düzenlenen etkinliklerden hangilerine katıldıklarını sorunuz. Bu etkinliklerden müzik içerikli olanlarda gözlemlediklerini ve neler yaşadıklarını anlatmalarını isteyiniz.

Ayrıca seslendirme esnasında sözlere ve ritme uygun olarak özgün bedensel devinimler oluşturmalarını söyleyiniz. Öğrencilerin yaratıcılıklarının ortaya çıkmasına imkan veriniz.

2. ETKİNLİK

Öğrencilerinize 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nı niçin kutladığınızı sorunuz. Cumhuriyetin bize neler kazandırdığını örnekler vererek açıklamalarını isteyiniz. "Cumhuriyet" marşını sınıfta seslendiriniz veya CD'den dinletiniz. Öğrencilerinizle marşın sözlerinin anlamı üzerinde konuşunuz. Marşı kulaktan öğretim yolu ile öğretiniz. Birlikte seslendirilmesini sağlayınız. Birlikte söyleme ve çalma kurallarını tekrar hatırlatınız. Şarkının birlikte başlanıp birlikte bitirilmesi, sözlerin anlaşılır biçimde olması, çok yüksek sesle söylenmemesi, nefeslerin doğru yerlerde alınması ve ses bütünlüğünün sağlanması için söyleyenlerin birbirini dinlemesi gerektiğini belirtiniz.

CUMHURİYET

Zati Arca

Cumhuriyet cumhuriyet,
En güzel şey hürriyet.
Nice zahmet, nice emek,
Verdi sana bu millet.

Gazimin sen en büyük bir
Yadigârısın bana.
Nice zahmet, nice emek,
Verdi sana bu millet,

3. ETKİNLİK

Öğrencilerinizin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın anlam ve önemi hakkındaki düşüncelerini paylaşmalarını isteyiniz. Atatürk'ün ülkemiz için yaptıklarını sınıfınızdaki Atatürk Köşesi'nden yararlanarak açıklamalarını sağlayınız. Öğrencilerinize "23 Nisan Şarkısı" adlı eseri kulaktan öğretim yöntemi ile öğretiniz. Şarkının birlikte söyleme ve çalma kurallarına uygun olarak seslendirilmesini sağlayınız.

23 NİSAN ŞARKISI

İstemihan Taviloğlu

El ele verelim tral lal lal lal la
Güneşe erelim tral lal lal lal la
Şarkılar söyleyelim,
Haydi çocuklar.
Yıldızlar uyansın gülüşümüzden,
Çiçekler boyansınlar sevincimizden,
Rengârenk bayram olsun
23 Nisan.

El ele verince tral lal lal lal la
Güneşe erince tral lal lal lal la
Şarkılar söyleyince
İşte çocuklar.
Yıldızlar uyandı gülüşümüzden,
Çiçekler boyandılar sevincimizden,
Rengârenk bayram oldu
23 Nisan.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Öğrencilerinizin işleniş sırasındaki performanslarını sorulara vermiş oldukları cevapların doruluğu ve etkinliklere aktif olarak katılımları bakımından değerlendiriniz.

Notlarım

8. ETKİNLİK: 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın bizim için anlam ve önemini açıklayalım.

9. ETKİNLİK: "23 Nisan Şarkısı" adlı şarkıyı anlamına uygun olarak birlikte seslendirelim.

23 NISAN ŞARKISI

İstemihan Taviloğlu

El ele verelim tral lal lal lal la
Güneşe erelim tral lal lal lal la
Şarkılar söyleyelim,
Haydi çocuklar.
Yıldızlar uyuşsın gülüşümüzden,
Çiçekler boyansınlar sevincimizden,
Rengârenk bayram olsun,
23 Nisan.

El ele verince tral lal lal lal la
Güneşe erince tral lal lal lal la
Şarkılar söyleyince
İşte çocuklar.
Yıldızlar uyaandı gülüşümüzden,
Çiçekler boyandılar sevincimizden,
Rengârenk bayram oldu,
23 Nisan.

60

23 NİSAN ŞARKISI

İstemihan Taviloğlu

Cabuk

1. El e le ve re lim ce tral la la la la la Gü ne se se re lim ce
tral la la la la la Şar kı lar söy le ye yin lim ce
Hay di ço çuk lar. lar. lar.
Yıl dız lar u yan sın gü lü şü müz den Çi çek ler bo yan sın lar lar
se vin ci miz den Ren Ren gü renk bay ram ol sun du
Yir mi üç ni san san.

Öğrenme Alanı: D. Müzik Kültürü

İlgili Kazanım: D.3. Farklı türlerdeki müzikleri dinleyerek müzik beğeni ve kültürünü geliştirir.

Diğer Kazanımlarla İlişkilendirme: “Marşlar aracılığıyla milli bilinç kazanır.” kazanımı ile ilişkilendirilmelidir.

Uyarı: Sözlü olan eserlerin prozodi kurallarına uygun ve Türkçe dil kullanımını geliştiren eserler arasından seçilmesine dikkat edilmelidir.

Diğer Derslerle İlişkilendirme: Sosyal Bilgiler dersi “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanı: Ef-sane, destan, öykü, türkü ve şiirlerden yararlanarak yaşadığı yerin coğrafi özellikleri ile ilgili çıkarımlar-da bulunur.

İlgili Kazanım: D.1. Sınıfça ortak müzik arşivi oluşturmada görev almaya gönüllü olur.

Uyarı: Kaset, CD, DVD, belge vb. materyaller edini-lerek bir arşiv oluşturulması sağlanmalıdır.

Öğrenme Alanı: C. Müziksel Yaratıcılık

İlgili Kazanım: C.1. Dinlediği müziklerle ilgili duy-gu ve düşüncelerini ifade eder.

Uyarı: Farklı anlatım yolları öğrencinin tercihin-e bağlı olarak resim yapma, yazılı-sözlü anlatma, dra-ma ve dans olmalıdır.

Diğer Derslerle İlişkilendirme: Türkçe dersi “Gör-sel Okuma ve Görsel Sunu” öğrenme alanı: Duygu, düşünce ve izlenimlerini drama, tiyatro, müzikli oyun, kukla vb. yollarla sunar.

Öğrenme Alanı: A. Dinleme-Söyleme-Çalma

İlgili Kazanım: A.3. Müzik çalışmalarını sergiler.

Uyarı: “Dinlediği müziklerle ilgili duygu ve düşün-celerini ifade eder.” kazanımı ile ilişkilendirilmelidir.

Süre: 40’+40’+40’

Araçlar ve Gereç: “Bayrağım”, “Ha Bu Deniz (Ka-redeniz)” isimli şarkıların notaları, farklı türlere ait müzik eserlerinin olduğu CD’ler, yaşadığınız yöreye ait müziklerle ilgili kaset veya CD’ler

ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİ

1. ETKİNLİK

Öğrencilerinizden televizyon ve radyoda hangi tür müzikleri dinlediklerini söylemelerini isteyiniz. Evlerin-de dinlenen müziklerin neler olduğunu sorunuz. Dinle-dikleri bu müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini pay-laşmalarını isteyiniz.

1- FARKLI MÜZİK TÜRLERİ

1. ETKİNLİK: Aşağıda farklı müzik türlerinin adları verilmiştir. Her birinin altına o müzik türünden bildiğiniz birkaç eserin adını yazınız.

a) Türk Halk Müziği

b) Klasik Türk Müziği

c) Türk Popüler Müziği

2. ETKİNLİK:

A) Çevrenizdeki 10 kişiye en çok dinledikleri müzik türünü ve eserini sorunuz. Elde ettiğiniz bilgileri yazarak aşağıdaki tabloyu doldurunuz

Kişi Numarası	Dinlediği Müzik Türü	En Çok Dinlediği Müzik Eserinin Adı	Mesleği	Yaşı
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

B) Anketten elde ettiğiniz sonuçları arkadaşlarınızla paylaşınız.

62

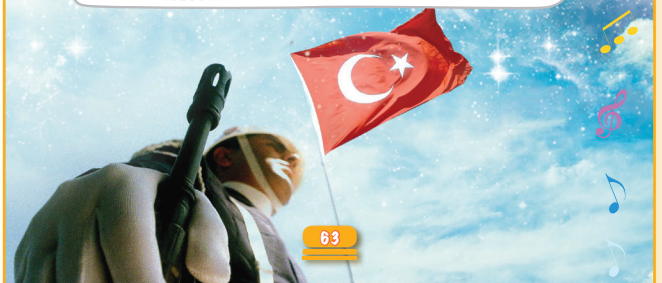
3. ETKİNLİK: “Bayrağım” marşını anlamına uygun olarak birlikte seslendirelim.

BAYRAĞIM

Saip Egüz

Al bayrağım, al bayrağım, Al bayrağım, al bayrağım.
Göklerde yüksel bayrağım, Ey ay yıldızlı bayrağım!
Sen canımsın, sen kanımsın, Sen benimsin, her şeyimsin.
Vatanımsın al bayrağım, Bin selam sana bayrağım.

BAYRAĞIM

63

Öğrencilerinize müzik türlerinin neler olduğunu sorarak Türk halk müziği, klasik Türk müziği ve Türk popüler müziğine ait bildikleri eserleri yazmalarını isteyiniz (Öğrenci Çalışma Kitabı 1. etkinlik).

Öğrencilerinize farklı türlere ait müzik eserlerini dinletin. (halk müziği, sanat müziği, klasik müzik, marşlar vb.) Müzik türleri hakkında öğrencilerinize bilgi veriniz. Müziklerde kullanılan çalgılar hakkında konuşunuz. Dinlettiğiniz müzikler hakkında duygu ve düşüncelerini alınız. Öğrencilerinize dinlettiğiniz müzikler arasında kişisel olarak en çok hangi türleri beğendiklerini sorunuz. Bütün öğrencilerinizin cevaplarını dinleyiniz (Burada amaç çocuğun müzik türleri arasından herhangi birini ısrarla seçmesi değil; farklı müzik türlerini de tanımaya başlayarak müzik beğeni ve kültürünü geliştirmeye çalışmaktır.). Öğrencilerinizin müzik beğeni ve kültürünü geliştirmek için yıl boyunca farklı türlerdeki müzikleri sıklıkla dinletin.

2. ETKİNLİK

Öğrencilerinize “Bayrağım” marşını dinletin. Marşlarda vatan, millet, kahramanlık, bayrak gibi konuların işlendiğini, bu özellikleri ile birlik ve beraberlik duygularını pekiştiren bir müzik türü olduğunu anlatınız. “Bayrağım” marşının sözlerinden yola çıkarak bayrağımızın ulusumuz için önemini örnekler vererek anlatmalarını isteyiniz. Marşı kulaktan öğretim yolu ile öğrencilerinize öğretiniz. Birlikte söyleme ve çalma kurallarına dikkat ederek marşın seslendirilmesini sağlayınız.

Yine Cumhuriyet, Atatürk, 23 Nisan ile ilgili marşlar dinleterek bu marşların içerdiği konularla ilgili görüşlerini paylaşmalarını isteyiniz. Marşları dinlediklerinde neler hissettiklerini paylaşmalarını sağlayınız.

BAYRAĞIM

Saip Egüz

Al bayrağım, al bayrağım,
Göklerde yüksel bayrağım.
Sen canımsın, sen kanımsın,
Vatanımsın al bayrağım.

Al bayrağım, al bayrağım,
Ey ay yıldızlı bayrağım!
Sen benimsin, her şeyimsin,
Bin selam sana al bayrağım.

4. ETKİNLİK: “Ha Bu Deniz (Karadeniz)” adlı şarkıyı birlikte seslendirelim.

HA BU DENİZ (KARADENİZ)

Hüseyin Demirçe

Bindum tekneye, açıldum bu denize.
Ha bu deniz masmavi, içi balık oynayı

Geçtim dümene, çevirdim sağa sola.
Ha bu deniz masmavi, içi balık oynayı

Tuttum balığı, döneyirum limana.
Ha bu deniz masmavi, içi balık oynayı

Bu yılda bereketli, ha bizim karadeniz.
Ha bu deniz masmavi, içi balık oynayı

HA BU DENİZ (KARADENİZ)

Hüseyin Demirçe

Cabuk

1. Bin dum tek ne ye a çil dum bu de ni ze
2. Geç tim di me ne se vir düm sa so la
3. Tut tum ba ft il a şs ha bi zim ka ra ma na
4. Bu yıl da be re ket li

Ha bu de niz mas ma vi i çi ba lık oy na yı

Daha sonra öğrencilerinizin yaş ve seviyelerine uygun nitelikli türkülerden örnekler dinletin. Türkülerin halk müziğinin sözlü eserlerinden olduğunu ve Türk halkının duygularını, düşüncelerini, yaşam biçimlerini, gelenek, görenek ve adetlerini yansıttığını açıklayınız. Türkülerin yaratıcılarının genellikle belli olmadığını ve sadece kaynak kişi ve yöre adlarıyla bilindiklerini söyleyiniz. Bu nedenle “Anonim” özellik taşıdıklarını yani halkın ortak ezgileri olduklarını ifade ediniz. Dinlettiğiniz türkülerden öğrencilerinizin seviyesine uygun olan birisini seçerek sözlerini tahtaya yazınız ve kulaktan öğretim yöntemi ile öğrencilerinize öğretiniz. Birlikte söyleme ve çalma kurallarına dikkat ederek türkünün seslendirilmesini sağlayınız.

3. ETKİNLİK

“Ha Bu Deniz (Karadeniz)” adlı şarkıyı öğrencilerinize çalınız. Öğrencilerinizden şarkının ezgisini dikkatli biçimde dinlemelerini isteyiniz. Daha sonra şarkıyı sözleri ile birkaç defa tekrarlayınız ve kulaktan öğretim yolu ile öğrencilerinize öğretiniz. Şarkının konusu hakkında öğrencilerinizle konuşunuz, şarkının hissettirdiği duygu ve düşünceleri ifade etmelerini isteyiniz. Daha

5. ETKİNLİK: Müzik dersinde bugüne kadar hangi şarkıları öğrendiniz? İsimlerini yazınız.

6. ETKİNLİK: Sınıfça oluşturacağınız ortak bir müzik arşivinde nelerin bulunmasını istersiniz? Yazınız.

sonra öğrencilerinizden küçük gruplar oluşturunuz ve şarkının sözlerine ve ritmine uygun canlandırmalar yapmalarını isteyiniz. Yaptıkları çalışmaları sınıfta sergilemelerini sağlayınız.

HA BU DENİZ (KARADENİZ)

Hüseyin Demirçe

Bindum tekneye, açıldum bu denize.
Ha bu deniz masmavi, içi balık oynayı

Geçtim dümene, çevirdim sağa sola.
Ha bu deniz masmavi, içi balık oynayı

Tuttum balığı, döneyirum limana.
Ha bu deniz masmavi, içi balık oynayı

Bu yılda bereketli, ha bizim karadeniz.
Ha bu deniz masmavi, içi balık oynayı

4. ETKİNLİK

Öğrencilerinize sınıfça ortak bir müzik arşivi oluşturmak için nelere ihtiyaç duyabileceklerini sorunuz. Sınıfta öğrendikleri ve sevdikleri müzik türlerine ait şarkı,

türkü ve marşların nota, söz ve CD kayıtlarını toplayarak sınıf için ortak bir müzik arşivi oluşturabileceklerini söyleyiniz. Bu arşivi oluşturmak için her öğrencinize görev veriniz. Bir araya getirilen materyallerden sınıf arşivinizi öğrencilerinizle birlikte oluşturunuz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Öğrencilerinizin etkinliklere aktif olarak katılıp bu etkinliklerdeki uygulamaları doğru yapıp yapmadıklarını, sorulan sorulara doğru ve uygun cevaplar verip vermediklerini gözlemleyerek değerlendiriniz.

Notlarım

Notlarım

Öğrenme Alanı: A. DİNLEME- SÖYLEME- ÇALMA

İlgili Kazanım: A.5. Atatürk'ü anlatan şarkı ve marşları anlamına uygun seslendirir.

Öğrenme Alanı: D. Müzik Kültürü

İlgili Kazanım: D.5. Atatürk'ü anlatan şarkı ve marşları tanır.

İlgili Kazanım: D.6. Atatürk'ün sanata ve Türk müziğine ilişkin görüşlerini anlar.

İlgili Kazanım: D.2. Müziklerle ilgili araştırmalarında bilişim teknolojilerinden yararlanır.

Diğer Derslerle İlişkilendirme: Türkçe dersi "Görsel Okuma ve Görsel Sunu" öğrenme alanı: Bilgi toplamak amacıyla bilişim teknolojilerinden yararlanır.

Süre: 40'+40'+40'+40'

Araç ve Gereç: "Gençlik Marşı" isimli marşın ve "Atatürk Çocukları", "Atatürk" isimli şarkıların notaları, Atatürk ile ilgili marş, şarkı ve türkülerin bulunduğu CD'ler

ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİ

Öğrencilerinizden bilişim teknolojilerini kullanarak Atatürk'ün müzikle ilgili anılarını, söylev ve demeçlerini araştırarak sınıfa getirmelerini isteyiniz.

1. ETKİNLİK

Atatürk'ün Türk müziğine ilişkin görüşlerini içeren bir anıyı öğrencilerinize okuyunuz.

Öğrencilerinize çeşitli sorular sorarak okuduğunuz anı ile ilgili görüşlerini alınız. Atatürk'ün Türk müziğine çok önem verdiğini, özellikle klasik Türk müziği ve Rumeli türkülerini çok severek dinlediğini, bu müziklerden bildiklerine sesi ile eşlik ettiğini anlatınız. Zaman zaman Türk müziği konserlerine gittiğini, Türk müziği sanatçılarını ve çalgı gruplarını Cumhurbaşkanlığı köşküne davet ederek müziklerini dinlediğini onlara ifade ediniz.

2. ETKİNLİK

Öğrencilerinizin bilişim teknolojilerini kullanarak buldukları Atatürk'ün müzikle ilgili anılarını, söylev ve demeçlerini okumalarını ve bunları sınıf panosuna asmalarını sağlayınız.

3. ETKİNLİK

Öğrencilerinize Atatürk'ü anlatan şarkı ve marşlar olduğunu söyleyerek seçkin örneklerden bazılarını dinletiniz. Daha sonra bu şarkı ve marşlarla ilgili duygu ve düşüncelerini yazmalarını isteyiniz.

12. ATATÜRK VE MÜZİK

1. ETKİNLİK: Öğretmeninizin okuduğu, Atatürk'ün Türk müziğine ilişkin görüşlerinin yer aldığı anılarla ilgili duygu ve düşüncelerimizi yazalım.

2. ETKİNLİK: Atatürk'le ilgili şarkı, türkü ve marşların isimlerini yazalım.

66

3. ETKİNLİK: Dinlediğimiz şarkı, türkü ve marşlarla ilgili duygu ve düşüncelerimizi yazalım.

67

Gazi Orman Çiftliği - 5 Mayıs 1929

**4. SINIF ÖĞRETMEN
KILAVUZ KİTABINDA
YER ALAN ŞARKILARIN
NOTALARI**

İSTİKLÂL MARŞI(*)

Söz: Mehmet Âkif Ersoy

Müzik: Osman Zeki Üngör

Orta

1.Kork ma sönmez buşa fak lar da yüzen_ al san
2.Çat ma kur ban o la yım çeh re ni ey naz lı hi

cak Sön me den yur du mun üs tün de tü ten en son o cak O
lâl Kah ra man ır kı ma bir gül Ne bu şiddet bu ce lâl Sa

benim_ mil le ti min yıl dı zı dır par la ya cak O be
na ol_ maz dö kü len kan la rı mız son ra he lâl Hak kı

nim dir o be nim mil le ti min dir an
dır Hak k'a ta pan mil le ti min is tik lâl

(*)İstiklâl Marşı'nın birinci sözünü söylerken virgül (,), ikinci sözünü söylerken ise yıldız (★) işaretinin bulunduğu yerlerde nefes alınız.

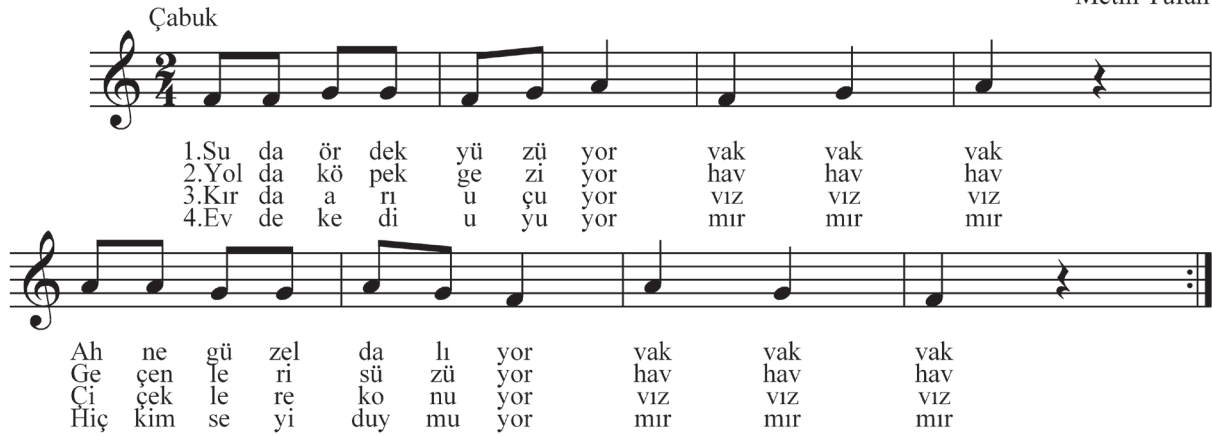
ARABA

Tekerleme
Metin Çelik

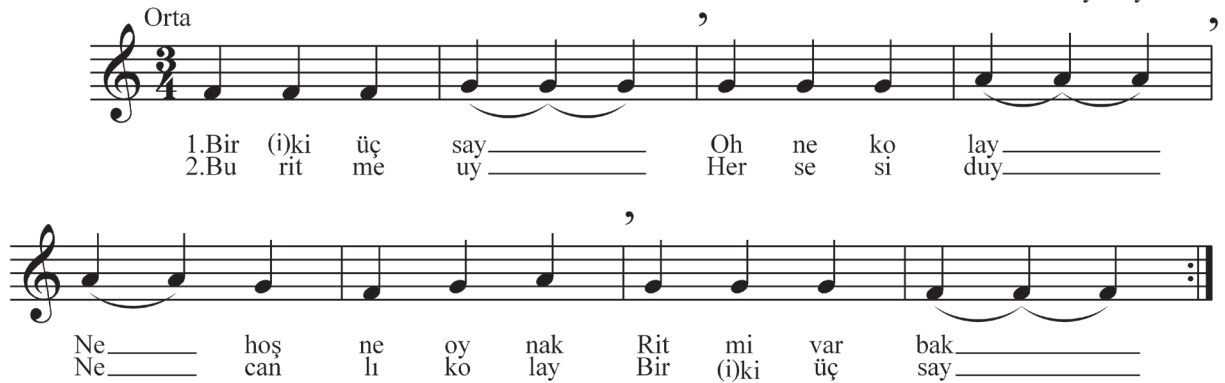
HAYVANLAR

Metin Tufan

BİR (İ)Kİ ÜÇ

Ziya Aydın

KÜÇÜK FIDAN

Salih Aydoğan

Orta

1.Top oy nar ken dik kat et Kır ma da lı mı
2.Sa na ka lem o lu rum Def ter o lu rum

Ko par ma hiç yap ra ğı mı Yak ma ca nı mı
Bü yü tür sen çi çek a çar Mey ve o lu rum

AH NE SÜSLÜ KELEBEK

Tekerleme

Orta

Ah ne süs lü ke le bek Üs tü ma vi al be nek

A man tut sam şu nu ben He men u çup git me den

YAĞ YAĞ YAĞMUR

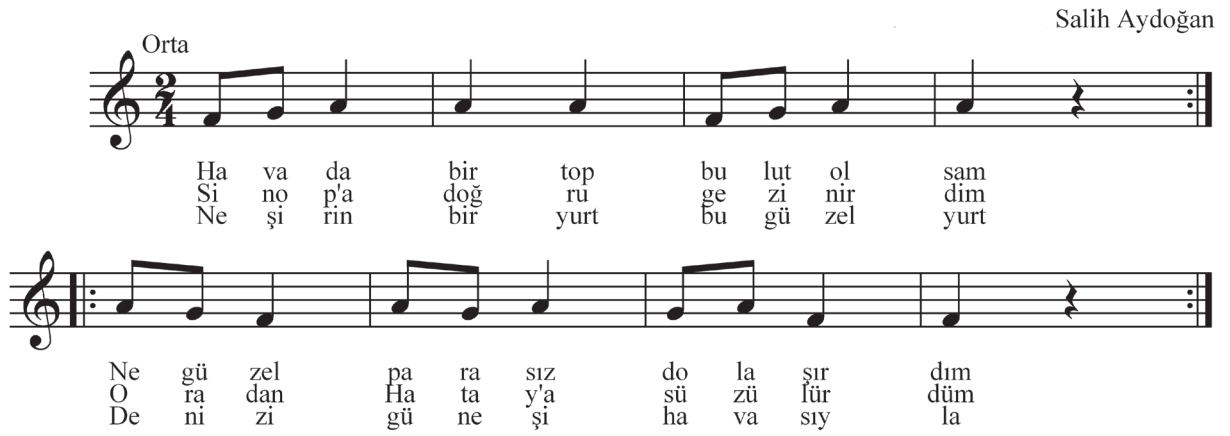
Orta Tekerleme

Yağ yağ yağ mur Tek ne de ha mur Tar la da
ça mur Ver Al la h'ım ver Si cim gi bi yağ mur

BULUT OLSAM

Orta Salih Aydoğan

Ha va da bir top bu lut ol sam
Si no p'a doğ ru ge zi nir dim
Ne şi rin bir yurt bu gü zel yurt
Ne gü zel pa ra sız do la sır dım
O ra dan Ha ta y'a sü la lür dım
De ni zi gü ne şi ha va sıy la

NE İSTER

Ömer Faruk Yurtoğlu

Orta

1. Gıt gıt gıt gıt yem is ter
2. Cık cık cık cık yem is ter

Mi yav mi yav ne is ter
Vız vız vız vız ne is ter

Hav hav hav hav et is ter
Küçük ku zu ot is ter

Vak vak kardeş ne is ter
Ka ra ka çan ne is ter

UÇ UÇ BÖCEĞİM

Tekerleme

Orta

Uç uç böceğim Ya rın dü ğün o la cak

An nem sa na ter lik pa buç a la cak a la cak

ÜÇ NOTA

Selçuk Yıldırım-Besim Akkuş

Orta

1. El e le ver miş sı ra ya gir miş
2. El e le ver miş sı ra ya gir miş

Yan Ar ya na gel miş üç no ta
Ar ka daş ol muş la sol fa

BAHAR

Söz: Barış Arda Şendağ
Müzik: Mehmet Akpınar

Orta

1. Kışın ne güzel yağar Yu mu şa cık gü zel kar
2. Güneşin kınca kal kar Yu mu şa cık gü zel kar

Her ye ri pa muk kap lar Ah ne gü zel dur ma kar
A kaç lar çi çek a çar So nun da gel di ba har

EVLERİNİN ÖNLERİ SARI KARINCA

Türkü
Yöresi: Balıkesir

Orta

Ev le ri nin ön - le ri - sa rı ka rın
Oy nan kız lar oy - nan ri - bay ram ge lin

ca ce a man Sa rı ka rın ca
ce a man Bay ram ge lin ce

YURDUMDA

Mahir Dinçer

Orta

To hum lar fi da na fi dan lar a ğa ca
a ğaç lar or ma na dön me li yur - dum da

Yu va dır - kuş la ra ör tü dür - top ra ğa
can ve rir do ğa ya or man lar yur - dum da

CİCİ KÖPEĞİM

Fransız Ezgisi
Söz: Ahmet Muhtar Ataman

Orta

1.Hav hav hav be nim ci ci kö pe ğim
2.Hav hav hav be nim ci ci kö pe ğim
3.Hav hav hav be nim ci ci kö pe ğim

Hav hav hav kö yü mü bek le
Hav hav hav e vi mi bek le
Hav hav hav ka pı mı bek le

Sa na ke mik ve re yim Gel bi raz da se ve yim
Taş tan so pa dan kork ma Ya ban cı yı hiç sok ma
Gü neş gi dip ba tın ca Ge ce ge lıp ça tın ca

Be nim ci ci kö pe ğim Kö yü mü bek le
Sal dır hav la bı rak ğım E vi mi bek le
Ben uy ku ya ya tın ca Ka pı mı bek le

HAYDİ BİLİNİZ

Saip Egüz

Çabuk

1. İ ki u zun ku la ğım bir fı sıl tı
2. Ben ha vu cu çok ye rim la ha na yı

yı du yar Kes kin güç lü diş le rim
se ve rim Yo ku şu hız lı çı kar

1. kü çük bir kuy ru ğum var ru ğum var
İ ni ş i güç i ne rim

1.2. Hay di hay di bi li niz Çok ko lay bir

a dım var Bi le mez se niz a dı mı

1. da rı lı rım ço cuk lar 2. ço cuk lar

MEVSİMLER

Orta Sefai Acay

Bir yıl da tam dört mevsim Hep si de ay rı i sim

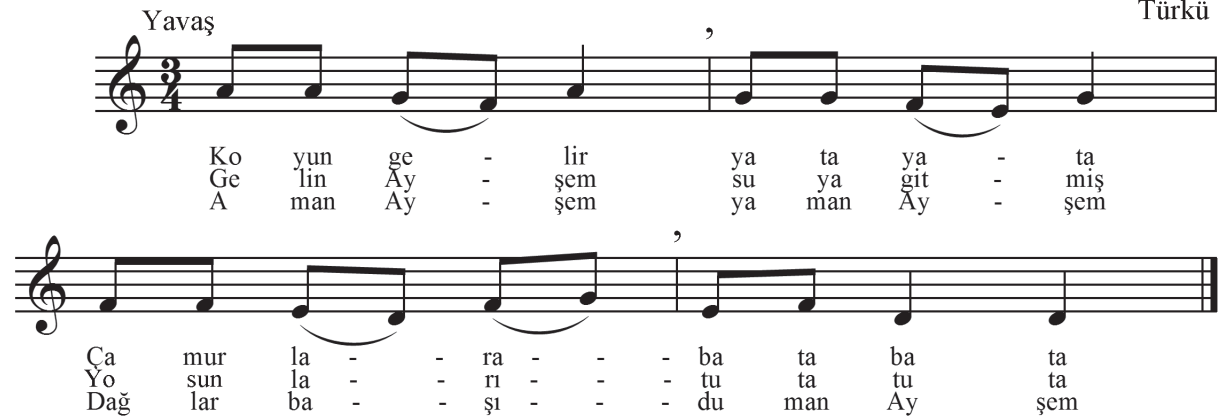
Gel bir lik te sa ya lım Ta ka lım bi rer i sim

İlk ba har yaz son ba har kış ge lin ce kar ya ğar

Hay di hay di e vi ne Her ta raf ta so ğuk var

GELİN AYŞE

Yavaş Türkü

Ko yun ge - lir ya ta ya - ta
Ge 'lin Ay - şem su ya git - miş
A man Ay - şem ya man Ay - şem

Ca mur la - ra - - ba ta ba ta
Yo sun lar la - - rı - - tu ta tu ta
Da ğ lar ba - - şı - - du man Ay şem

OYUN

Söz: Hasan Toraganlı
Müzik: Johannes Brahms

Çabuk

mf Hay di tu ta lım el e le hop hop Hız la dö ne

Orta yavaş

p lim el e le hop hop Gel e şin le

Çabuk

mf Gel ça buk ça buk koş gel *p* Gel se vinç le

Çabuk

mf Gel gü le gü le le koş gel

KUŞLARIN DİLİ

Faik Canselen

Çabuk

(k) Cik cik cik (gid. haf.) şen kuş lar ö ter

(h) Dal dan at lar da la ko nar Ya ra maz şen yav ru cuk lar

(k) Cik cik cik (gid. haf.) şen kuş lar ö ter

CUMHURİYET MARŞI

Zati Arca

Orta

1. Cum hu ri yet sen cum hu ri yet En gü zel şey
2. Ga zi min sen en bü yük bir Ya di gâ ri

hür ri yet Ni ce zah met ni ce e mek
sin ba na Ni ce zah met ni ce e mek

1. Ver di sa na bu mil let
Ver di sa na bu mil let

2. Ver di sa na bu mil let
Ver di sa na bu mil let

23 NİSAN ŞARKISI

İstemihan Tavioloğlu

Çabuk

1. El e le ve re lim tral lal lal lal la Gü ne şe e re lim
2. El e le ve rin ce tral lal lal lal la Gü ne şe e rin ce

tral lal lal lal la Şar kı lar söy le ye lim
tral lal lal lal la Şar kı lar söy le ye yin ce

Hay di ço cuk lar - - - - - lar - - - - - lar - - - - -

Yıl dız lar u yan sın gü lü şü müz den Çi çek ler bo yan sın lar
Yıl dız lar u yan dı gü lü şü müz den Çi çek ler bo yan dı lar

se vin ci miz den Ren gâ renk bay ram ol sun du
se vin ci miz den Ren gâ renk bay ram ol sun du

Yir mi üç ni san Yir mi üç ni san san san

BAYRAĞIM

Saip Egüz

Orta

1. Al bay ra ğım al bay ra ğım
2. Al bay ra ğım al bay ra ğım

Gök Ey ler ay de yıl yük diz sel lı bay ra ğım

Sen ca nım sın sen ka nım sın
Sen be nim sin her şe yim sin

Va ta nım sın al bay ra ğım
Bin se lam sa na bay ra ğım

HA BU DENİZ (KARADENİZ)

Hüseyin Demirçe

Çabuk

1. Bin dum tek ne ye a çil dum bu de ni ze
2. Geç tim dü me ne çe vir dim sa ğa so la
3. Tut tum ba li ği ha ne bi zim rum ka ra ma na
4. Bu yıl da be re ket li ha ne bi zim rum ka ra ma na

Ha bu de niz mas ma vi i çi ba lık oy na yi

GENÇLİK MARŞI

Söz: Ali Ulvi Elöve
Müzik: Feliks Körling

Orta

1. Dağ ba şı nı du man al mış Gü müş de re
2. Bu gök de niz ne re de var Ne re de bu

dur maz a kar - - - Gü neş u fuk tan şim di
dağ lar taş lar - - - Bu a ğaç lar gü zel

do ğar Yü rü ye lim ar ka daş lar tral la
kuş lar Yü rü ye lim ar ka daş lar tral la

lal lal lal la Se si mi zi yer gök su din le sin Sert
lal lal lal la

a dım lar la her yer in le sin Se si mi zi yer

gök su din le sin Sert a dım lar la her yer in le sin in le sin

ATATÜRK ÇOCUKLARI

Erdoğan Berker

Orta

Saz.....

1.

2.

1. Biz A ta türk ço cuk la rı yur du mu zun
2. Biz A ta türk ço cuk la rı çok se ve riz

1. u mut la rı u mut la rı Ba şı mız dik yü zü müz ak
in san la rı in san la rı İ çi miz de ta şı yo ruz

sey re de riz u fuk la rı ba şı mız dik yü zü müz ak
sev gi do lu ya rın la rı i çi miz de ta şı yo ruz

sey re de riz u fuk la rı Lâl lâl lâ lâl lâl lâ lâl lâl lâl lâl lâ
sev gi do lu ya rın la rı

1. Ne mut lu Türk o la na ne mut lu ba na
2. ne mut lu ba na

ATATÜRK

Söz: Hasan Ali Yücel
Müzik: Hasan Toraganlı

Orta

Tür k'ü ö lüm den O dur kur ta ran
Yap tı ğı or du düş ma nı kov du
Bu mem le ke ti Cum hu ri ye ti

O dur ye ni den - - - Türk lü ğü ku ran
U lu su yur du - - - O dur ya ra tan
Ca nıy la et ti - - - bi ze ar ma ğan

5. SINIF ÖÖRET MEN KILAVUZ KİTABI

İlköğretim kurumlarında belirli gün ve haftalar (29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 10 Kasım Atatürk Haftası, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı) ile ilgili kazanım ve etkinlikler bu zamanlara denk gelen haftalarda işlenecektir. Burada yer almayan diğer belirli gün ve haftaların kutlanmasına, anılmasına (kurumların tür, seviye, imkân ve şartlarına; çevrenin ekonomik, sosyal, kültürel ve coğrafi özelliklerine göre) okul yönetimleri karar verecektir.

YILLIK PLAN ÖRNEĞİ						
OKUL ADI: SINIF:						
HAFTA	SÜRE	ANA KAZANIM TEMALARI	KAZANIMLAR	ARAÇ VE GEREÇ	AÇIKLAMALAR	BELİRLİ GÜN VE HAFTALAR
2 HAFTA	40'+40'	İSTİKLÂL MARŞI	A.1. İstiklâl Marşı'nı anlamına uygun söylemeye özen gösterir.	İstiklâl Marşı Cd'si		
3 HAFTA	40'+40'+40'	SES NASIL OLUŞUR?	B.7. Sesin oluşumunu açıklar.	Öğrencilere derse gelirken yanlarında ip veya paket lastiği getirmeleri istenir.	B.7. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Diğer Derslerle İlişkilendirme: Fen ve Teknoloji Dersi, "Fiziksel Olaylar" Öğrenme Alanı, "Işık ve Ses" Ünitesi: Tiyatro, konser salonu gibi mekânlarda ve tarihî yapılarıdaki akustik uygulamalara örnekler verir.	
2 HAFTA	40'+40'	MÜZİKTE YENİ SESLER, YENİ NOTALAR ÖĞRENIYORUM	B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.	Basit ritim çalgıları	B.1. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Bitiş ve tekrar işareti, birlik nota, ikilik nota, dolap işareti ve sekizlik sus verilmelidir. Uyarı: Bu sınıf düzeyinde "re-la" aralığındaki sesler verilmelidir. Uyarı: Öğretilecek terimler, kavramlar vb. bilgiler oyunlaştırılarak verilmelidir. Diğer Derslerle İlişkilendirme: Matematik Dersi, "Kesirlerle Toplama İşlemi" Öğrenme Alanı: Payda-ları eşit veya paydası diğerinin iki katı olan iki kesri toplar. Diğer Derslerle İlişkilendirme: Türkçe Dersi, "Görsel Okuma ve Görsel Sunu" Öğrenme Alanı: Şe-kil, sembol ve işaretlerin anlamını bilir.	

HAFTA	SÜRE	ANA KAZANIM TEMALARI	KAZANIMLAR	ARAÇ VE GEREÇ	AÇIKLAMALAR	BELİRLİ GÜN VE HAFTALAR
4 HAFTA	40'+40'+ 40'+40'	EZGİLER ÇALIYORUM	A. 2. Öğrendiği notalardan oluşan ezgileri doğru çalar. B. 2. Öğrendiği seslerin uzunluk ve kısalık özelliklerini ayırt eder. B. 5. Öğrendiği seslerin incelik ve kalınlık özelliklerini ayırt eder. B. 3. Müzikteki ses yük-sekliklerini grafikte gösterir.	Blok flüt, "Masal" şarkısının notaları	A.2. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Bu sınıf düzeyinde dizek üzerinde "re-la" aralığındaki sesler verilmelidir. Uyarı: Bu sınıf düzeyinde öğrencilere ikilik, dörtlük, sekizlik nota ile dörtlük sus nota değerini içeren ezgiler çalıştırılmamalıdır. B.1→A.2 B.2. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Bu sınıf düzeyinde ikilik, dörtlük ve sekizlik nota değerleri verilmelidir. Diğer Derslerle İlişkileştirme: Matematik Dersi, "Kesirlerle Toplama İşlemi" Öğrenme Alanı: Paydaları eşit veya paydası diğerinin iki katı olan iki kesir toplar. B.1→B.2 B.5. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Bu sınıf düzeyinde dizek üzerinde "re-la" aralığındaki sesler verilmelidir. Uyarı: Bu sınıf düzeyinde dizek üzerinde basit ölçü ve öğrenilen nota değerlerinde şarkılar verilerek, öğrencilerin çalgılarla seslendirmesi sağlanmalıdır. B.1→B.5	
2 HAFTA	40'+40'	BELİRLİ GÜN VE HAFTALAR	A.4. Belirli gün ve haftalarla ilgili müzik etkinliklerine katılır.	"Ata'm" şarkısının, "Çanakkale" türküsünün ve "Cumhuriyet" marşının notaları, blok flüt	A.4. Kazanımı ile İlgili Açıklama Ara Disiplinlerle İlişkileştirme: Rehberlik ve Psikolojik Danışma: 4. Okuldaki sorumluluklarını bilir.	
4 HAFTA	40'+40'+ 40'+40'	FARKLI RİTİMLER FARKLI EZGİLER	A.3. Farklı ritmik yapıdaki ezgileri seslendirir. C.5. Farklı ritmik yapıdaki müziklere uygun hareket eder.	Basit ritim çalgıları	A.3. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Söz konusu 5/8, 7/8 ve 9/8'lik aksak ölçüden oluşan eserler, kulaktan öğretilme yöntemi ile verilmelidir. Uyarı: Türkü - şarkı seçimi öğrencilerin ses sınırlarına ve müziksel algılarına uygun olmalıdır. C.5. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Söz konusu ritmik yapı; 7/8 ve 9/8'lik aksak ölçüler ile sınırlandırılmalı ve bu usuller hissettirilerek verilmelidir.	
2 HAFTA	40'+40'	MÜZİKLERDE HIZ VE GÜRLÜK	A.6. Seslendirdiği müziklerde gürlük ve hız değişikliklerini uygular. B.6. Müziklerde temel hız ve gürlük basamaklarını ayırt eder.	DVD, CD, mp3 çalar vb.	B.6. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Bu sınıf düzeyinde orta hız ve orta gürlük kavramları verilmelidir.	

HAFTA	SÜRE	ANA KAZANIM TEMALARI	KAZANIMLAR	ARAÇ VE GEREÇ	AÇIKLAMALAR	BELİRLİ GÜN VE HAFTALAR
2 HAFTA	40'+40'	RİTİM OLUŞTURALIM	C.4. Müziklere kendi oluşturduğu ritim kalıbıyla eşlik eder.	Basit ritim çalgıları	C.4. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Oluşturulacak ritim kalıbı, öğrenilen usul ve nota değerleri ile sınırlı olmalıdır. Ölçme ve Değerlendirme: 5. sınıf kazanımları, canlandırma, sergileme, ritim tutma, görselleştirme, sözlü anlatım etkinlikleri ile gözlem ölçekleri, çalışma yapıtları (eşleştirme, resimleme-boyama, boşluk doldurma, resimden bulma, doğru-yanlış vb.), öğrenici ürün dosyası vb. kullanılarak değerlendirilebilir. B.1 → C.4	
2 HAFTA	40'+40'	FARKLI MÜZİK TÜRLERİNİ TANIYALIM	D.3. Farklı türlerdeki müzikleri dinleyerek müzik beğeni ve kültürünü geliştirir. C.1. Dinlediği müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder.	DVD, CD, Mp3 çalar vb.	C.1. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Diğer Derslerle İlişkilendirme: Türkçe Dersi, “Görsel Okuma ve Görsel Sunu” Öğrenme Alanı: Duygu, düşünce ve izlenimlerini drama, tiyatro, müzikli oyun, kukla vb. yollarla sunar. Ara disiplinlerle İlişkilendirme: Özel Eğitim Alanı: 1. Kendini ifade edebilme becerisi geliştirir. Uyarı: Müziklerin sözlüz olmasına ve seçkin eserlerden oluşmasına dikkat edilmelidir.	
2 HAFTA	40'+40'	ATATÜRK VE MÜZİK	D.4. Atatürk’ün sanata verdiği önemi anlar. D.5. Atatürk’ün sevdiği türkü ve şarkıları tanır. D.6. Atatürk’ün sanata verdiği önemi anlatan kaynaklara istekle başvurur. D.2. Müzikle ilgili araştırma ve çalışmalarında bilişim teknolojilerinden yararlanır.	Atatürk’ün sanata verdiği önemi anlatan anı, söz, fotoğraf, CD, makale, dergi vb.	D.2. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Ders İçi İlişkilendirme: “Bireysel müzik arşivi oluşturmaya istekli olur.” kazanımı ile ilişkilendirilmelidir.	

HAFTA	SÜRE	ANA KAZANIM TEMALARI	KAZANIMLAR	ARAÇ VE GEREÇ	AÇIKLAMALAR	BELİRLİ GÜN VE HAFTALAR
4 HAFTA	40'+40'+ 40'+40'	EZGİLER YAZIYORUM	C.2. Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir. C.3. Müziklerdeki farklı bölümleri dansa dönüştürür. A.5. Müzik çalışmalarını sergiler.	Ritim çalgıları, ezgi notaları	C.3. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Şarkıların değişen bölümleri sezdirilerek verilmelidir. Uyarı: Müzikler seviyeye uygun “İki Bölümlü” şarkı formunda olmalıdır. A.5. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Ders İçi İlişkilendirme: “Dinlediği müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini farklı anlatım yollarıyla ifade eder” kazanımı ile ilişkilendirilmelidir. Diğer Derslerle İlişkilendirme: Türkçe Dersi “Görsel Okuma ve Görsel Sunu” Öğrenme Alanı: Duygu, düşünce ve izlenimlerini drama, tiyatro, müzikli oyun, kukla vb. yollarla sunar.	
3 HAFTA	40'+40'+ 40'	ŞARKILARDA BÖLÜMLER	B.4. Müziklerde farklı bölümleri ritim çalgıları ile ayırt eder. C.3. Müziklerdeki farklı bölümleri dansa dönüştürür.	Konuyla ilgili örnek şarkılar ve notaları, basit ritim çalgıları, DVD, CD, Mp3 çalar vb.	B.4. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Örnek müzikler “İki Bölümlü” şarkı formunda olmalıdır. C.3. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Şarkıların değişen bölümleri sezdirilerek verilmelidir. Uyarı: Müzikler seviyeye uygun “İki Bölümlü” şarkı formunda olmalıdır.	
3 HAFTA	40'+40'+40'	MÜZİK ARŞİVİ OLUŞTURALIM	D.1. Bireysel müzik arşivi oluşturmaya istekli olur.	Müzik ile ilgili kitaplar, yayınlar, DVD, CD Mp3 çalar vb.	D.1. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Öğrencilerin, bireysel müzik arşivlerini oluştururken cd, kaset, müzik kitapları vb. materyaller yanında, derste yapmış oldukları çalışmalarını, kayıtları da arşivlerine koyabilecekleri belirtilmelidir. Diğer Derslerle İlişkilendirme: Türkçe Dersi, “Görsel Okuma ve Görsel Sunu” Öğrenme Alanı: Bilgi toplamak amacıyla bilişim teknolojilerinden yararlanır.	

1. İstiklâl Marşı	Söz: Mehmet Âkif Ersoy, Müzik: Osman Zeki Üngör.....	126
2. Sağlık Öğütleri	Söz ve Müzik: Saip Egüz.....	127
3. Masal	Söz ve Müzik: Salih Aydoğan	127
4. Ata'm	Söz ve Müzik: Ziya Aydıntan.....	128
5. Çanakkale Türküsü	Türkü/ Yöresi: Kastamonu	129
6. Cumhuriyet Marşı	Söz ve Müzik: Zati Arca.....	129
7. Ha Buradan Aşağı	Türkü / Yöresi: Karadeniz	130
8. Dere Geçit Vermezse	Anonim / Müzik: Mehmet Akpınar	130
9. Uzun Uzun Kavaklar	Anonim / Müzik: Mehmet Akpınar	131
10. Gel Bize Katıl Bize	Söz ve Müzik: Muammer Sun	131
11. Madımak	Türkü / Yöresi: Sivas	132
12. Oturmuş Kapıya	Türkü / Yöresi: Eskişehir.....	133
13. Dağı Duman Olanın	Türkü / Yöresi: Sivas	133
14. Şeftali Ağaçları	Türkü / Yöresi: Sinop	134
15. Drama'nın İçinde	Türkü / Yöresi: Tekirdağ	135
16. Manastır Türküsü	Türkü / Yöresi: Rumeli.....	136
17. Vardar Ovası	Türkü / Yöresi: Rumeli	137
18. Okul Sevgisi	Söz ve Müzik: Sefai Acay	138
19. Kuş Uçar	Söz: Ziya Aydıntan-Saip Egüz / Uyarlama	139
20. Çayır Çimen Geze Geze	Türkü / Yöresi: Isparta.....	140

Öğrenme Alanı: A. DİNLEME, SÖYLEME, ÇALMA

Kazanım : A.1. İstiklâl Marşı'nı anlamına uygun söylemeye özen gösterir.

Süre: 40'+40'

Araç ve Gereçler: İstiklâl Marşı CD'si

ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİ

1. ETKİNLİK

Öğrencilere “İstiklâl Marşı'nı söylerken ve dinlerken neden saygı duymalıyız?” sorusu yöneltilerek bu konuda konuşmaları sağlanır. İstiklâl Marşı'nı söylerken ve dinlerken yapmamız ve yapmamamız gerekenlerle ilgili bilgi verilir.

2. ETKİNLİK

İstiklâl Marşı'nın sözleri tahtaya yazılır. Yazılan sözler üzerinde 3 vuruş uzatılan heceler ile nefes yerleri işaretlenir. Ardından öğrenciler ayağa kaldırılarak marş temposunda uygun adım yerinde saydırılır ve marşı bu şekilde söylemeleri istenir. Tahtada işaretli olan 3 vuruş uzatılacak heceye gelindiğinde marş söylettirilmeyen bir öğrenci (1-2-3) diye atılan adımlarla birlikte sayar. Marş birkaç kez bu şekilde tekrarlandıktan sonra nefes yerlerini pekiştirici çalışmaya geçilir. Bu çalışmada marş aynı şekilde uygun adım eşliğinde söylenirken nefes yerine gelindiğinde öğretmen tahtaya veya masaya vurarak sınıfın donmasını ister. Tekrar vurduğunda ise uygun adımla birlikte marş söylenmeye devam edilir. Bu oyun nefes yerleri öğrenilinceye kadar devam ettirilir.

3. ETKİNLİK

Öğrencilere müziğin anlatım gücünü pekiştirmek için bazı anlatım terimleri ile hız ve gürlük değişikliklerinden yararlanıldığı söylenir. Ardından İstiklâl Marşı'nda yer alan gürlük değişikliklerini pekiştirmek için yandaki grafikler tahtaya çizilerek altlarına sözler yazılır. Ardından İstiklâl Marşı birlikte söylenir ve aynı anda uzun bir obje yardımıyla grafik takip edilerek gürlük değişiklikleri uygulanmaya çalışılır. Bu çalışma sırasında grafikteki alt seviye pianissimo, üst seviye ise mezzoforte şeklinde

1- İSTİKLÂL MARŞI

1. ETKİNLİK: İstiklâl Marşı'nı söylerken ve dinlerken neden saygı göstermemiz gerektiğini yazınız.

İstiklâl Marşı'nı söylerken ve dinlerken saygı göstermem gerekir. Çünkü İstiklâl Marşı.

2. ETKİNLİK: İstiklâl Marşı'nı söylerken ve dinlerken hangi davranışlarda bulunmamız gerektiğini yazınız.

İstiklâl Marşı'nı söylerken ve dinlerken

3. ETKİNLİK: İstiklâl Marşı'nı söylerken ve dinlerken hangi davranışlarda bulunmamız gerektiğini yazınız.

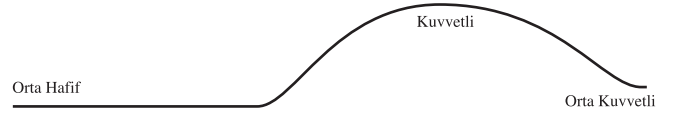
İstiklâl Marşı'nı söylerken ve dinlerken

9

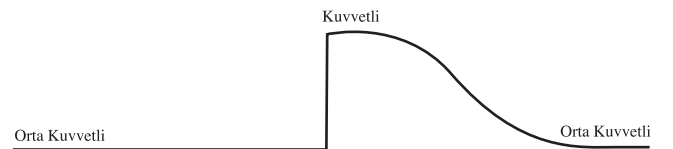
abartılarak seslendirilip gürlük değişikliklerinin daha iyi anlaşılması sağlanabilir.

Korkma, sönmez bu şafaklarda **yüzen al** sancak;

Sönmeden yurdumun üstünde **tüten en son ocak. O benim** Milletimin

yıldızıdır, parlayacak, O benim**dir, o benim milletimindir ancak**

Öğrenme Alanı: B.MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİ-LENME

Kazanımlar: B.7. Sesin oluşumunu açıklar.

Diğer Derslerle İlişkilendirme: Fen ve Teknoloji Dersi, “Fiziksel olaylar” Öğrenme Alanı, “Işık ve Ses” Ünitesi: Tiyatro, konser salonu gibi mekânlarda ve tarihî yapılarıdaki akustik uygulamalara örnekler verir.

Süre: 40’+40’+40’

Araç ve Gereç: İp, paket lastiği vb.

Ders Öncesi Hazırlık: Öğrencilere derse gelirken yanlarında ip veya paket lastiği getirmeleri istenir.

ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİ

1. ETKİNLİK

Öğrencilere ellerini birbirine vurmalarını isteyerek derse başlanır. Ardından avuç içlerini birbirine sürtme-leri ve dizlerine vurmaları istenir. Bu etkinliklerle birlikte sesin oluşumu için gerekli etkenlerin neler olabileceği konusunda görüş ve düşünceler alınır. Bu doğrultuya göre sesin; sürtme, çarpma, vurma, çekme, itme, üfleme vb. hareketler sonucu oluştuğu fikri öğrencilere anlatılır. Sesin üç halde iletebileceği, bunların katı, sıvı ve gaz halindeki ortamlarda olabileceği açıklaması yapılır. Sesin iletebilmesi için en uygun ortamın hava olduğu vurgulanır. Öğrendikleri bilgiler ışığında öğrencilere çevrelerinde duydukları seslerin hangi hareketlerle oluştuğu (sürtme, çarpma, vurma vb.) sorularak öğrencilerin düşünceleri sınıfta paylaşmaları sağlanır.

2. ETKİNLİK

Öğrencilere getirmiş oldukları ipleri veya lastikleri karşılıklı olarak tutmaları ve çekmeleri, gerginleşen ipe veya lastiğe kulaklarını yaklaştırmaları istenir. Başka bir öğrenciden ip veya lastiği parmağıyla çekip bırakarak öğrencilerin titreşen bu materyallerden çıkan sesleri duymaya çalışmalarını sağlayınız.

3. ETKİNLİK

Öğrencilere Çalışma Kitabı’ndaki konu ile ilgili etkinliği yapmalarını sağlayınız.

2- SES NASIL OLUŞUR?

1. ETKİNLİK: Çevrenizde duyduğunuz seslerin hangi sesler olduğunu düşününüz. Bu seslerin hangi hareketlerle (sürtme, çarpma, vurma, çekme, itme, üfleme vb.) oluşmuş olabilecekleri belirtiniz.

SESLER	HAREKETLER
Örnek: Alkış Sesi	Vurarak
1)	
2)	
3)	
4)	
5)	
6)	
7)	
8)	
9)	
10)	

4. ETKİNLİK

Öğrencilere “Sağlık Öğütleri” adlı şarkıyı kulaktan yansılama yolu ile öğretmekle birlikte seslendiriniz.

SAĞLIK ÖĞÜTLERİ

Saip Egüz

Çabuk

1. Yer yü zün de sağ lık en bü yük var lık
 2. Yer yü zün de sağ lık en bü yük var lık
 3. Yer yü zün de sağ lık en bü yük var lık

En bü yük var lık tır en bü yük var lık
 En bü yük var lık tır en bü yük var lık
 En bü yük var lık tır en bü yük var lık

Çok ça lış çok yo rul ma çok da ça buk da rıl ma
 Çok sı cak ta o tur ma çok so ğuk ta do laş ma
 Neş e sağ lık bi zim dir neş e sağ lık i çin dir

Her şe yi dert et me et me ken di ne
 Her şe yi dert et me et me ken di ne
 Her şe yi dert et me et me ken di ne

Öğrenme Alanı: B. MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİ-LENME

Kazanımlar: B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.

Uyarı: Bitiş ve tekrar işareti, birlik nota, ikilik nota, dolap işareti ve sekizlik sus verilmelir.

Araç ve Gereç: Basit ritim çalgıları

Ders Öncesi Hazırlık: Öğrencilerinizden kendi yaratıkları basit ritim çalgıları getirmelerini isteyiniz.

Süre: 40' + 40'

ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİ

1. ETKİNLİK

Öğrencilere 4. sınıfta öğrenmiş oldukları (fa, sol, la) notaların hangileri olduğunu hatırlamalarını isteyerek derse başlanır. Daha sonra bu notalar tahtada dizek üzerine yazılarak gösterilir. Çalışma Kitabı'nda verilen "Neler Öğrenmiştik Hatırlayalım" alıştırması sınıfta öğrencilere yaptırılır.

2. ETKİNLİK

Öğrencilere re ve mi notalarının dizek üzerindeki yerleri tanıtılır. Mi notasının dizekte 1. çizgi üzerinde, re notasının ise 1. çizginin altında yer aldığını açıklanarak bu notalar tahtada dizek üzerinde öğrencilere gösterilir.

3. ETKİNLİK

İkilik nota değeri tahtaya yazılarak tanıtılır. Süresinin 2 vuruş olduğu örneklerle gösterilir. Örneğin; iki adım atarak sesi uzatmak, iki kez el çırpma vb.

$\text{♪} = 2\text{'lik nota (2 vuruşluk nota)}$

4. ETKİNLİK

Sekizlik sus değeri tahtaya yazılarak tanıtılır. Süresinin sekizlik nota değeriyle aynı olduğu belirtilir. Bu süre değeri kadar susulması gerektiği örnekle gösterilir. Örneğin; yarım adım atarak susmak, elimizi bir kez vurup kaldırmadan susmak vb.

$\text{♩} = 8\text{'lik sus (yarım vuruşluk sus)}$

3- MÜZİKTE YENİ SESLER, YENİ NOTALAR ÖĞRENİYORUM

Neler öğrenmiştik hatırlayalım.

1. ETKİNLİK: Dizekte yer alan notaların isimlerini yazalım.

2. ETKİNLİK: Aşağıdaki notaları dizekteki yerlerine yazalım.

a) $\text{mi re re re mi mi re mi}$

b) $\text{sol sol mi la re fa mi la re fa}$

15

5. ETKİNLİK

Dizek üzerinde dolap ve bitiş işaretleri gösterilir. Müzikte kullanım amaçları örnek şarkı notaları üzerinde gösterilerek açıklanır.

1. dolap **2. dolap**

1 2

bitiş çizgisi

6. ETKİNLİK

"Müzik Sevgisi" adlı şarkının notaları tahtaya yazılır. Şarkı notaları ölçü ölçü, bölüm bölüm çalıştırılarak öğrencilere öğretilir. Burada yeni öğrendikleri re ve mi notalarına dikkatlerinin çekilmesi sağlanır. Hep birlikte şarkı seslendirilir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Öğrencilerin yeni öğrendikleri nota ve müzik işaretlerini dizekteki yerlerine doğru yazıp yazmadıklarını gözlemleyiniz. Öğrencilerinize performansları hakkında geri bildirim veriniz.

Notlarım

[illegible]

Notlarım

[illegible]

Öğrenme Alanı:

A. DİNLEME-SÖYLEME-ÇALMA

B. MÜZİKSEL ALGI

B.1 → A.2

B.2. Öğrendiği seslerin uzunluk ve kısalık özelliklerini ayırt eder.

Uyarı: Bu sınıf düzeyinde ikilik, dördlük ve sekizlik nota değerleri verilmelidir.**Diğer Derslerle İlişkilendirme:** Matematik Dersi, “Kesirlerle Toplama İşlemi” Öğrenme Alanı: Paydaları eşit veya paydası diğerinin iki katı olan iki kesri toplar.

B.1 → B.2

B.5. Öğrendiği seslerin incelik ve kalınlık özelliklerini ayırt eder.

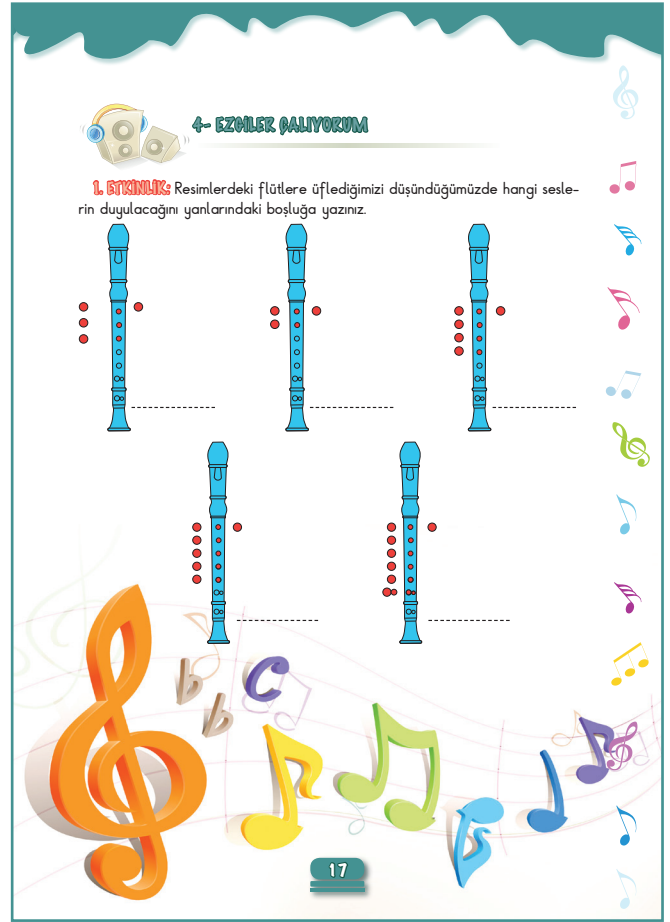
Uyarı: Bu sınıf düzeyinde dizek üzerinde “re-la” aralığındaki sesler verilmelidir.**Uyarı:** Bu sınıf düzeyinde dizek üzerinde basit ölçü ve öğrenilen nota değerlerinde şarkılar verilerek öğrencilerin çalgılarla seslendirmesi sağlanmalıdır.

B.1 → B.5

B.3. Müzikteki ses yüksekliklerini grafikte gösterir.

Süre: 40’+40’+40’+40’**Araç Gereç:** Blok flüt, “Masal” şarkısının notaları**ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİ****1. ETKİNLİK**

Öğrencilere re, mi, fa, sol ve la seslerinin çalgılarıyla nasıl çalacakları gösterilir. Ardından aşağıdaki egzersizler çaldırılır.

B)

C)

D)

2. ETKİNLİK

Tahtaya “Masal” şarkısının notaları yazılır ve öğrencilerden bu notaları yazmaları istenir (Öğrenci Çalışma Kitabı 3. Etkinlik). Ardından şarkıyı söylemeleri ve çalgılarıyla çalmaları istenir. Şarkının notaları öğretildikten sonra öğrencilerden şarkının notalarını incelik-kalınlık özelliklerine göre grafikletirmeleri istenir (Öğrenci Çalışma Kitabı 4. Etkinlik).

Öğrenme Alanı: DİNLEME-SÖYLEME-ÇALMA

Kazanımlar: A.4. Belirli gün ve haftalarla ilgili müzik etkinliklerine katılır.

Ara Disiplinlerle İlişkilendirme: Rehberlik ve Psikolojik Danışma: 4. Okuldaki sorumluluklarını bilir.

Süre: 40'+40'

Araç ve Gereç: “Ata’m” şarkısının, “Çanakkale” türküsünün ve “Cumhuriyet” marşının notaları, blok flüt

ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİ

1. ETKİNLİK

Öğrencilere bildikleri belirli gün ve haftaları yazmaları istenir. Ardından eksik kalanlar öğretmen tarafından tamamlanır.

[illegible]

EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN
İlköğretim Haftası (Eylül ayının 3. Haftası)	Hayvanları Koruma Günü (4 Ekim)	Kızılay Haftası (29 Ekim-4 Kasım)	Dünya AİDS Günü (1 Aralık)	Enerji Tasarufu Haftası (Ocak ayının 2. Haftası)	Sivil Savunma Günü (28 Şubat)	Yeşilay Haftası (Mart ayının ilk haftası)	Turizm Haftası (15-22 Nisan)	Bilişim Haftası (Mayıs ayının ilk haftası)	Cevre Koruma Haftası (Haziran ayının 2. haftası)
Gaziler Günü (19 Eylül)	Ahilik Kültürü Haftası (8-12 Ekim)	Lösemili Çocuklar Haftası (2-8 Kasım)	İnsan Hakları ve Demokrasi Haftası (10 Aralık gününü içine alan hafta)			Girişimcilik Haftası (Mart ayının ilk haftası)	Dünya Kitap Günü (23 Nisan gününü içine alan hafta)	Trafik ve İlk-yardım Haftası (Mayıs ayının ilk haftası)	
	Birleşmiş Milletler Günü (24 Ekim)	Atatürk Haftası (10-16 Kasım)	Tutum, Yatırım ve Türk Malları Haftası (12-18 Aralık)			Bilim ve Teknoloji Haftası (8-14 Mart)	Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı (23 Nisan)	Vakıflar Haftası (Mayıs ayının 2. Haftası)	
	Cumhuriyet Bayramı (29 Ekim)	Afet Eğitimi Hazırlık Günü (12 Kasım)				İstiklâl Marşı'nın Kabulü ve Mehmet Akif Ersoy'u Anma Günü (12 Mart)		Engelliler Haftası (10-16 Mayıs)	
		Dünya Felsefe Günü (20 Kasım)				Tüketiciyi Koruma Haftası (15-21 Mart)		Müzeler Haftası (18-24 Mayıs)	
		Öğretmenler Günü (24 Kasım)				Şehitler Günü (18 Mart)		Etik Günü (25 Mayıs)	
						Türk Dünyası ve Toplulukları Haftası (21 Mart Nevruz gününü içine alan hafta)		Gençlik ve Spor Bayramı (19 Mayıs)	
						Orman Haftası (21-26 Mart)			
						Dünya Tiyatrolar Günü (27 Mart)			
						Kütüphaneler Haftası (Mart ayının son pazartesi)			

2. ETKİNLİK

Öğrencilere “Ata’m” isimli şarkının sözleri okutulur ve sözlerin ne anlatmak istediği ile ilgili konuşmaları sağlanır. Ardından “Ata’m” isimli şarkı kulaktan öğretim yöntemiyle öğretilerek çalgı eşliğinde söylenir. Şarkı söylendikten sonra öğrencilere “Bu şarkı hangi belirli gün ve haftalarda söylenmek için daha uygundur?” sorusu yöneltilerek bu konuda konuşmaları istenir.

ATA'M

Ziya Aydıntan

3. ETKİNLİK

Öğrencilere Çanakkale zaferi ile neler bildikleri sorularak konuşmaları sağlanır. Öğretmen Çanakkale zaferi ile ilgili eksik ve yanlış bilinen bilgileri öğrencilere aktardıktan sonra “Çanakkale Türküsü” nün sözleri okutulur ve sözlerin ne anlatmak istediği ile ilgili konuşmaları istenir. Ardından “Çanakkale Türküsü” kulaktan öğretim yöntemiyle öğretilerek çalgı eşliğinde söylenir. Sınıfın düzeyine göre bu türkü blok flütle de çaldırınız. Türkü seslendirildikten sonra öğrencilere “Bu türkü hangi belirli gün ve haftalarda söylenmek için daha uygundur?” sorusu yöneltilerek fikirlerini alınız.

2. ETKİNLİK: “Ata’m” marşının sözlerini inceleyerek anlatmak istediği duygu ve düşünceleri arkadaşlarınızla paylaşınız. “Ata’m” marşını arkadaşlarınızla birlikte söyleyiniz.

ATA'M

Ziya Aydıntan

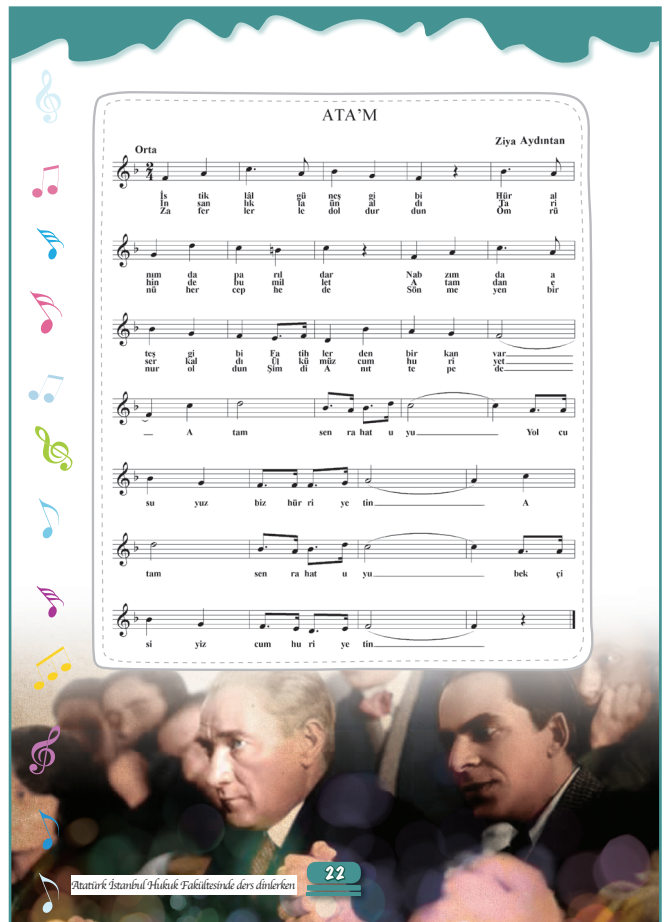
İstiklâl güneş gibi,
Hür alınmda parıldar.
Nabzımda ateş gibi,
Fatihlerden bir kan var.

Ata'm sen rahat uyu,
Yolcusuyuz biz hürriyetin.
Ata'm sen rahat uyu,
Bekçisiz Cumhuriyetin.

21

Atatürk Triakya tatbikatında

22

Atatürk İstanbul Hukuk Fakültesinde ders dinlerken

3. ETKİNLİK: "Çanakkale" türküsünün sözlerini inceleyerek anlatmak istediği duygu ve düşünceleri arkadaşlarınızla paylaşınız.

"Çanakkale" türküsünü arkadaşlarınızla birlikte söyleyiniz.

ÇANAKKALE TÜRKÜSÜ

Türkü
Yöresi: Kastamonu

Çanakkale içinde vurdular beni.
Ölmeden mezara koydular beni.
Of! Gençliğim eyvah!

Çanakkale içinde aynalı çarşı,
Anne ben gidiyorum düşmana karşı,
Of! Gençliğim eyvah!

Çanakkale içinde bir dolu testi,
Anneler babalar ümidi kesti,
Of! Gençliğim eyvah!

ÇANAKKALE TÜRKÜSÜ

Türkü
Yöresi: Kastamonu

23

ÇANAKKALE TÜRKÜSÜ

Türkü
Yöresi: Kastamonu

4. ETKİNLİK

Öğrencilere “Cumhuriyet” marşının sözleri okutulur ve öğrencilere Cumhuriyet yönetiminin önemi ile ilgili bilgiler aktarılır. Ardından “Cumhuriyet” marşı kulaktan öğretim yöntemiyle öğretilerek çalgı eşliğinde söylenir. Marş seslendirildikten sonra öğrencilere “Bu marş hangi belirli gün ve haftalarda söylenmek için daha uygundur?” sorusu yöneltilerek fikirleri alınır.

CUMHURİYET MARŞI

Zati Arca

Notlarım

[illegible]

4. ETAPLIK: "Cumhuriyet" marşının sözlerini okuyunuz ve Cumhuriyet yönetiminin önemini ile ilgili düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

"Cumhuriyet" marşını arkadaşlarınızla birlikte söyleyiniz.

CUMHURİYET MARŞI

Zati Arca

Cumhuriyet cumhuriyet,
En güzel şey hürriyet.
Nice zahmet, nice emek
Verdi sana bu millet.

Gazimin sen en büyük bir
Yadığarsın bana.
Nice zahmet, nice emek
Verdi sana bu millet.

CUMHURİYET MARŞI

Zati Arca

Orta

1. Cum bu ri yet cum bu ri yet En gü zel sey
2. Ga zi min sen en bü yük bir ya di ga ri

hür ri yet
am ri yet
bu na

1. 2. Ni ce zah met ni ce e mek

1. Ver di sa na bu mil let
2. Ver di sa na bu mil let

Canakkale Savaşı panoraması

24

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Öğrencilerin Çalışma Kitabı'ndaki alıştırma ve kontrol ediniz. Ayrıca öğrencilerin etkinliklere katılımlarını gözlemleyiniz.

Notlarım

Notlarım

Öğrenme Alanı

A. DİNLEME-SÖYLEME-ÇALMA

C. MÜZİKSEL YARATICILIK

Kazanımlar: A.3. Farklı ritmik yapıdaki ezgileri seslendirir.

Uyarı: Söz konusu 5/8, 7/8 ve 9/8'lik aksak ölçüden oluşan eserler, kulaktan öğretim yöntemi ile verilmelidir.

Uyarı: Türkü-şarkı seçimi öğrencilerin ses sınırlarına ve müziksel algılamalarına uygun olmalıdır.

C.5. Farklı ritmik yapıdaki ezgilere uygun hareket eder.

Uyarı: Söz konusu ritmik yapı, 7/8 ve 9/8'lik aksak ölçüler ile sınırlandırılmalı ve bu usuller hissettirilerek verilmelidir.

Süre: 40' + 40' + 40' + 40'

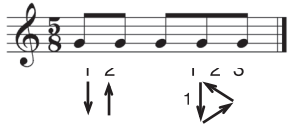
Araç ve Gereç: Basit ritim çalgıları

Ders Öncesi Hazırlık: Öğrencilerinizden kendi oluşturdukları basit ritim aletlerini getirmelerini isteyiniz.

ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİ

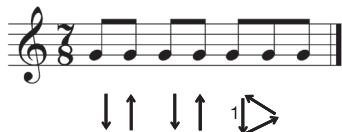
Motivasyon

Öğrencilerinizin daha önce öğrendikleri 5/8'lik aksak ölçüyü hatırlamalarını sağlayınız.

1. ETKİNLİK

7/8'lik aksak ölçünün ritmik yapısını tahtaya yazarak anlatınız. Öğrencilerinizin 7/8'lik aksak ölçüyü hissetmelerini sağlamak amacıyla ritmin kuvvetli zamanlarını vurgulayarak ellerinizle vurunuz ve birkaç kez tekrar ediniz. Daha sonra ritmik yapıyı öğrencilerinizden elleriyle vurarak çalmalarını isteyiniz. Öğrencilerinizin 1 ve 2. vuruşlarda 2, 3. vuruşta ise 3 saymaları gerektiğini vurgulayınız.

6- FARKLI RİTİMLER, FARKLI EZGİLER

1. ETKİNLİK: Aşağıdaki sembollere karşılık gelen ölçü sayısını yazarak vuruşlarını yapalım.

1 2 1 2 3

1 2 1 2 3

1 2 1 2 3

2. ETKİNLİK: Aşağıdaki sembollere karşılık gelen ölçü sayısını yazarak vuruşlarını yapalım.

1 2 1 2 1 2 3

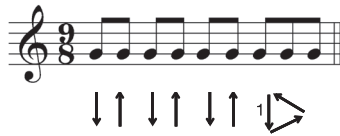
1 2 1 2 1 2 3

1 2 1 2 1 2 3

25

2. ETKİNLİK

9/8'lik aksak ölçünün ritmik yapısını tahtaya yazarak anlatınız. Öğrencilerinizin 9/8'lik aksak ölçüyü hissetmelerini sağlamak amacıyla ritmin kuvvetli zamanlarını vurgulayarak ellerinizle vurunuz ve birkaç kez tekrar ediniz. Daha sonra ritmik yapıyı öğrencilerinizden elleriyle vurarak çalmalarını isteyiniz. Öğrencilerinizin 1, 2 ve 3. vuruşlarda 2, 4. vuruşta ise 3 saymaları gerektiğini vurgulayınız.

3. ETKİNLİK

Öğrencilerinizden Çalışma Kitabı'nda 5/8'lik, 7/8'lik ve 9/8'lik ölçüleri sezdirebilmek amacıyla verilen çalışmalarını incelemelerini isteyiniz.

4. ETKİNLİK

Öğrencilerinize "Ha Buradan Aşağı" adlı 7/8'lik ölçüdeki türküyü kulaktan öğretim yöntemi ile öğretiniz.

Bu çalışma ilk önce öğretmen tarafından anlatılır, sonra hep birlikte seslendirilir. Çalışma kitabında ikişerli dizekte verilen şarkının birinci dizeği öğretmenin okuyacağı bölüm, ikinci dizeği ise öğrencilerin okuyacağı bölüm olarak gösterilmektedir. İlk önce şarkıya öğretmen başlar, bir ölçü okuduktan sonra ikinci ölçüde öğrenciler kendi bölümlerinden onu tekrar eder (Öğrenci Çalışma Kitabı 4. Etkinlik). Bu çalışma sırasında ritmin değiştiği yerlere dikkat çekilir. Vuruşlar 5/8 ve 9/8'lik alkışlarla tempo tutularak hissettirilir.

Öğrencilerin 5/8'lik, 7/8'lik ve 9/8'lik farklı aksak ölçüleri hareketlerle ritmik bir şekilde ifade edip edemedikleri ve müzikleri seslendirmedeki performansları gözlemlenir.

[illegible]

Öğrenme Alanı

A. DİNLEME, SÖYLEME, ÇALMA

B. MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİLENME

Kazanımlar

A.6. Seslendirdiği müziklerde gürlük ve hız değişikliklerini uygular.

B.6. Müziklerde temel hız ve gürlük basamaklarını ayırt eder.

Uyarı: Bu sınıf düzeyinde orta hız ve orta gürlük kavramları verilmelidir.**Süre:** 40' + 40'**Araç ve Gereç:** DVD, CD, mp3 çalar vb.**Ders Öncesi Hazırlık:** Farklı hız ve gürlüklerde şarkı, türkü örnekleri sınıfa getirilmelidir.**ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİ****1. ETKİNLİK**

Öğretmen, bildikleri bir şarkıyı öğrencilere çok hızlı veya çok yavaş okuyarak derse başlar. Bu şarkıyı söyleyişte öğrencilere ne fark ettiklerini sorar ve konuyla ilgili düşünceler sınıfta paylaşılır. Müziğin belirtilen hız terimlerine göre çalınıp söylenmesi gerektiği ve ancak bu durumda şarkının anlam kazanacağı belirtilir. Uygun hızda çalınmayan ve söylenmeyen ezgilerin anlamlarının bozulabileceği, dersin başında öğretmenin vermiş olduğu şarkı örneği hatırlatılarak anlatılır. Konu ile ilgili farklı hızlarda şarkı, türkü örnekleri dinletilerek öğrencilerin orta hız farkını daha iyi ayırt edebilmeleri sağlanır. Bununla birlikte şarkı, türkü ve marşlarımızı hız terimlerine uygun söylememiz ve çalmamız gerektiği vurgulanır. Öğrencilere orta hız (orta "o", moderato) hakkında bilgi verilir ve bu terimlerin her zaman dizeğin sol üst baş tarafına konulduğu, Türkçe olarak ya da uluslararası dille görülebileceği ifade edilir.

2. ETKİNLİK

Öğretmen, bildikleri bir şarkıyı öğrencilere kısık sesle veya yüksek sesle okuyarak derse başlar. Bu şarkıda öğrencilere ne fark ettiklerini sorar ve konuyla ilgili düşünceler sınıfta paylaşılır. Müziğin belirtilen gürlük terimlerine göre çalınıp söylenmesi gerektiği ve bu durumda ancak anlam kazanacağı belirtilir. Uygun gürlükte çalınmayan ve söylenmeyen ezgilerin anlamlarının bozulabileceği, dersin başında öğretmenin vermiş olduğu şarkı örneği hatırlatılarak anlatılır. Konu ile ilgili farklı

7- MÜZİKLERDE HIZ VE GÜRLÜK**1. ETKİNLİK:** Aşağıda kısaltılarak yazılmış olan harflerin hangileri, sırasıyla "orta hız" ve "orta kuvvetli" terimleri ifade eder.

- a) çk b) ok
c) o d) oy

2. ETKİNLİK: Aşağıda verilen terimlerin Türkçe karşılıklarını yanlarındaki boşluklara yazınız.

- a) Moderato b) Mezzo forte (mf)

3. ETKİNLİK: Aşağıdaki "Gel Bize Katıl Bize" adlı şarkıyı belirtilen hız terimine dikkat ederek seslendiriniz.

GEL BİZE KATIL BİZE

Muammer Sun

Orta (o)

lok (mf) Gel bi ze ka tıl bi ze Hem o yu na hem sö ze
Üç a dım la sa ğa koş Bir a dım la so la koş

Tür kü söy le yip oy oy Oy na ya lım loy loy
Bak ne gü zel ne de hoş Oy na ya lım loy loy

gürlüklerde şarkı, türkü örnekleri dinletilerek öğrencilerin orta gürlük farkını daha iyi ayırt edebilmeleri sağlanır. Bununla birlikte şarkı, türkü ve marşlarımızı gürlük terimlerine uygun söylememiz ve çalmamız gerektiği vurgulanır. Öğrencilere orta gürlük (orta kuvvetli "ok", mezzo forte "mf") hakkında bilgi verilir ve bu terimlerin her zaman dizeğin alt kısmında belirtilen yerlere kısaltılarak konulduğu, Türkçe olarak ya da uluslararası dille görülebileceği ifade edilir.

3. ETKİNLİK

Öğrencilere orta hızda çalınıp söylenen "Güzel Anadolu" adlı şarkı, kulaktan yansılama yolu ile öğretilir. Bedensel hareketlerle (alkış, yerimizde adım saymak vb.) eşlik etmeleri istenir. Şarkı seslendirilir.

4. ETKİNLİK

Öğrencilere orta gürlükte çalınıp söylenen "Madımak" adlı şarkı, kulaktan yansılama yolu ile öğretilir. Şarkıyı orta gürlükte seslendirmeleri istenir. Şarkı seslendirilir.

Öğrencilerin performansını aşağıdaki ölçütleri kullanarak değerlendirebilirsiniz.

 Y_ ma dı mak kuş_ kuş_ yem lik_ oy

Öğrenme Alanı: C. MÜZİKSEL YARATICILIK

Kazanımlar: C.4. Müziklere kendi oluşturduğu ritim kalıbıyla eşlik eder.

Uyarı: Ezgi denemeleri, öğrenilen ölçü sayısı, nota ve süre değerleri ile sınırlıdır.

Ders İçi İlişkilendirme: “Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.”, “Öğrendiği seslerin uzunluk ve kısalık özelliklerini ayırt eder.”, “Öğrendiği notalardan oluşan ezgileri doğru çalar.” kazanımları ile ilişkilendirilmelidir.

Süre: 40’ + 40’

Araç ve Gereç: Basit ritim çalgıları

Ders Öncesi Hazırlık: Öğrencilerden derse gelirken evlerinde veya çevrelerinde kolay edinebilecekleri basit ritim çalgıları getirmeleri istenir. Öğretmen öğrencilerin bedensel hareketlerle nota değerlerini keşfedecekleri ritim kalıpları hazırlar.

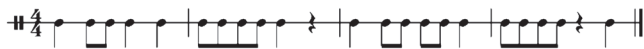
Öğretmene Hatırlatma: Öğretmen, ders saati yeterli geldiği takdirde aşağıda öğrenilen türkülerin notalarını okutarak blok flütle öğrencilere çalmaları konusunda çalışmalar yaptırılabilir.

ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİ

1. ETKİNLİK

Öğrencilere belirli nota değerlerinden oluşan (ikilik, dörtlük ve sekizlik nota ile dörtlük ve sekizlik sus değerleri) ritim kalıpları hazırlanarak tahtaya yazılır. Öğrencilere vücut perküsyonlarını (hareketlerini) kullanarak nota değerlerine uygun vuruşları nasıl yapacakları öğretmen tarafından örnekle gösterilir. Örneğin; dörtlük tam notaya alkış yapmak, sekizlik yarım notaya parmak şıklatmak, ikilik iki vuruş notaya sağ ve sol ayaklarımızı vurmak, dörtlük bir vuruşluk suslarda kollarımızı iki yana açmak vb. hareketleri öğrencilerin yapmaları sağlanır. Öğretmen gösterdiği bu beden hareketlerini öğrencilerden çalışma kitabına ve tahtaya yazmalarını ister (Öğrenci Çalışma Kitabı 1.Etkinlik).

Örnek Çalışma:

2. ETKİNLİK

Öğrencilerden yapmış oldukları ritim hareketlerini örnek alarak öğrendikleri nota değerlerinden oluşan ritim kalıplarını çalışma kitaplarına yazmaları istenir. Böylece kendi ritim kalıplarını oluşturmaları sağlanır (Öğren-

3- RİTİM OLUŞTURALIM

1. ETKİNLİK: Öğretmenin çalmış olduğu 2/4'lük ve 4/4'lük dörder ölçülerden oluşan ritimleri aşağıdaki boş yerlere yazınız.

2. ETKİNLİK: Aşağıdaki boş yerlere kendi oluşturduğunuz ritminizi 2/4'lük dört ölçü olacak şekilde yazınız. Daha sonra arkadaşlarınıza ritim çalgınızla veya beden perküsyonu (hareketlerinizi) kullanarak çalınız.

3. ETKİNLİK: “Oturmuş Kapıya” adlı türkü için;

- Türkünün altındaki boş yerlere uygun ritim kalıplarını yazınız.
- Türküyü ritim çalgınızla veya beden perküsyonu (hareketlerinizi) kullanarak eşlik ediniz.
- Türküyü hep birlikte seslendiriniz.

ci Çalışma Kitabı 2. etkinlik). Bu çalışmalar yapılırken öğretmen, ritim kalıplarının 2/4'lük, 4/4'lük 4 veya 8 ölçüden oluşması konusunda örnekle açıklamalar yapar.

3. ETKİNLİK

Öğrencilerden sınıfa getirmiş oldukları basit ritim çalgıları ile oluşturdukları ritim kalıplarına eşlik etmeleri istenir. Yapılan bu çalışmalar birkaç gruba ayrılarak ölçü ölçü ve grup grup çalıştırılarak yapılabilir. Bedensel hareketler kullanılarak da grupların etkinlikleri tekrarlanır.

4. ETKİNLİK

Öğrencilere “Oturmuş Kapıya” ve “Dağı Duman Olanın” adlı türküler kulaktan yansılama yolu ile öğretilir. Notaların altlarına kendi oluşturacakları ritim kalıplarını yazmaları istenir (Öğrenci Çalışma Kitabı 3. etkinlik). Beden perküsyonu ve basit ritim çalgılarına göre gruplara ayrılan öğrenciler, türküyü hep birlikte seslendirirken kendi oluşturdukları ritim kalıbıyla eşlik ederler.

Öğrenme Alanı:

D. MÜZİK KÜLTÜRÜ

C. MÜZİKSEL YARATICILIK

İlgili Kazanımlar:

D.3. Farklı türlerdeki müzikleri dinleyerek müzik beğeni ve kültürünü geliştirir.

C.1. Dinlediği müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder.

Diğer Derslerle İlişkilendirme: Türkçe dersi, “Görsel Okuma ve Görsel Sunu”**Öğrenme Alanı:** Duygu, düşünce ve izlenimlerini drama, tiyatro, müzikli oyun, kukla vb. yollarla sunar.**Özel Eğitim Alanı:**

1. Kendini ifade etme becerisini geliştirir.

Uyarı: Müziklerin sözsüz olmasına ve seçkin eserlerden oluşmasına dikkat edilmelidir.**Süre:** 40’ + 40’**Araç ve Gereç:** DVD, CD, Mp3 çalar vb.**Ders Öncesi Hazırlık:**

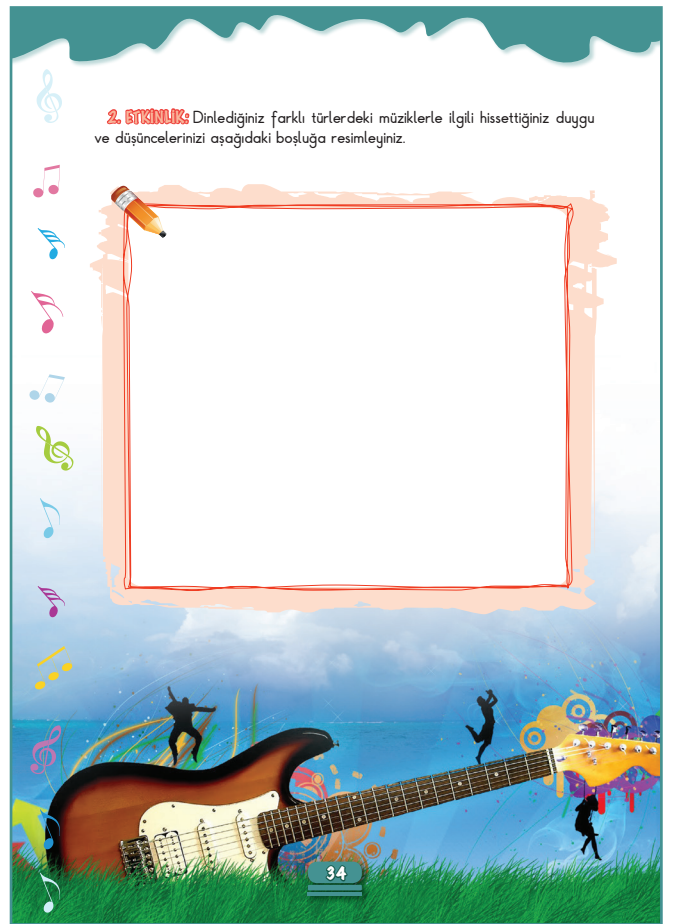
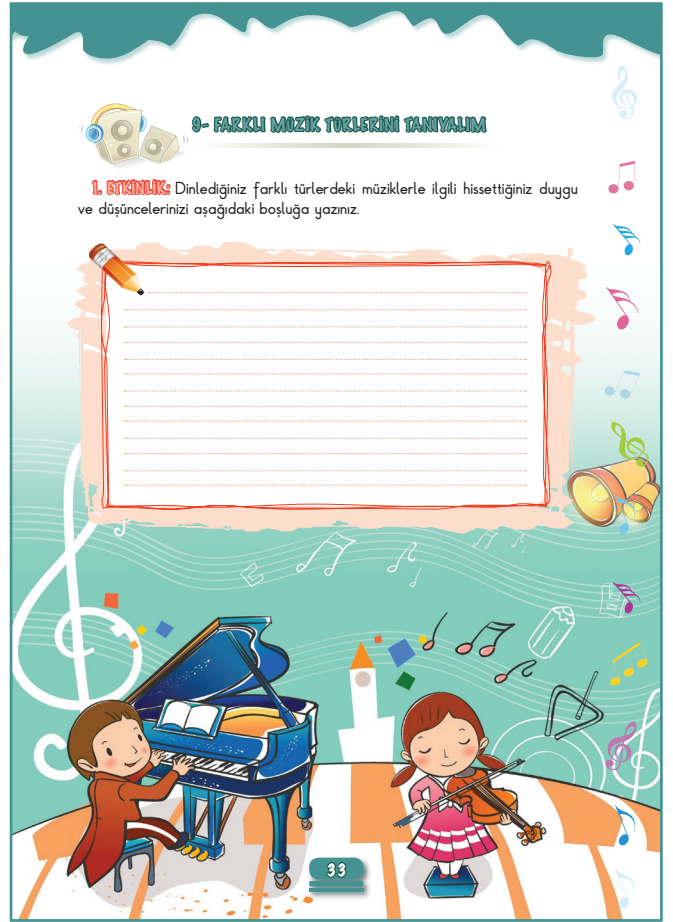
Öğrencilerden günlük hayatlarında dinledikleri geleneksel müziklerimizin (şarkı, türkü), hangi türde veya hangi bölge ve yöreye ait olabilecekleri konusunda bir araştırma yapmaları istenir. Öğrencilerin bu araştırmada bilişim teknolojilerinden yararlanabilecekleri, araştırmalarını DVD, CD, Mp3 çalar vb. materyallerle güçlendirebilecekleri hatırlatılır. Öğretmen müzik türlerinden seçkin örnekleri dinletmek üzere sınıfa getirir.

ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİ**1. ETKİNLİK**

Öğrencilere günlük hayatlarında dinledikleri müziklerin hangi türde yazılmış olabilecekleriyle ilgili bilgilerin olup olmadığı sorularak derse başlanır. Bu konuyla ilgili düşünceler sınıfta paylaşılır. Öğretmen her müziğin bir türü olması gerektiği konusunda gerekli tamamlamaları yapar.

2. ETKİNLİK

Öğrencilerden yapmış oldukları araştırmalarını sınıfta paylaşmaları istenir. Bu etkinliği bilişim teknolojilerinden yararlanarak sunum tarzında gerçekleştirebilirsiniz. Farklı türlerdeki örnek müzikler dinletilir (Geleneksel müziklerimiz, klasik müzik, pop müzik, uluslararası müzikler vb.). Öğrencilere bu tür müzikleri dinlerken neler hissettikleri sorulur. Bununla ilgili duygularını yazmaları

2. ETKİNLİK: Aşağıdaki "Şeftali Ağaçları" adlı türküyü hep birlikte seslendiriniz.

ŞEFTALİ AĞAÇLARI

Türkü
Yöresi: Sinop

Tin tin tini mini hanım,
Seni seviyor canım.

Şeftali ağaçları,
Türlü yemiş başları.
Yaktı yandırdı beni,
Yarın hilâl kaşları.

Bahçelerde idrîşah,
Boyu uzun kendi şah.
İki gönül bir olsa,
Ayrıramaz padişah.

Bahçelerde kereviz,
Biz kereviz yemeyiz.
Bize Sinoplu derler,
Biz güzeli severiz.

ŞEFTALİ AĞAÇLARI

Cabuk
Bağlantı Tin tin ti ni mi ni ha nım Se ni se vi yor ca nım

1. Sef ta li a-ğac la rı Tür lü ye miş baş la rı
2. Bah çe ler de id ri şah Bo yu u zun ken di şah
3. Bah çe ler de ke re viz Biz ke re viz ye me yiz

Yak ti yan dır dı be ni Yâ rin hi lâl kaş la rı
Bi ki ze Si nop lu der ler Biz gü ze li se ve riz

35

ve resimlemeleri istenir (Öğrenci Çalışma Kitabı 1 ve 2. etkinlik). Örneğin; horon dinlerken öğrencinin kendini Karadeniz yaylalarında, doğanın içinde yürürken hissetmesi vb.

3. ETKİNLİK

Öğrencilere "Şeftali Ağaçları" ve "Drama'nın İçinde" adlı farklı yörelere ait türküler kulaktan yansılama yolu ile öğretilir. Türküler hep birlikte seslendirilir.

ŞEFTALİ AĞAÇLARI

Türkü
Yöresi: Sinop

Cabuk

Bağlantı Tin tin ti ni mi ni ha nım Se ni se vi yor ca nım

1. Sef ta li a-ğac la rı Tür lü ye miş baş la rı
2. Bah çe ler de id ri şah Bo yu u zun ken di şah
3. Bah çe ler de ke re viz Biz ke re viz ye me yiz

Yak ti yan dır dı be ni Yâ rin hi lâl kaş la rı
Bi ki ze Si nop lu der ler Biz gü ze li se ve riz

4. ETKİNLİK: Aşağıdaki "Drama'nın İçinde" adlı türküyü hep birlikte seslendiriniz.

DRAMA'NIN İÇİNDE

Türkü
Yöresi: Tekirdağ

Drama'nın içinde yaparlar pazar,
Kızlara yakışır şal ile şalvar.

Vurun kızlar vurun, vurun vuralım,
Bu geceki geceyi nerde bulalım.

Drama'da satarlar ayıyalla hurma,
Kızlara yakışır davulla zurna.

DRAMA'NIN İÇİNDE

Orta
Bağlantı 1. D(i) ra ma nın i çin de
Bağlantı Vu run kız lar vu run lar
Bağlantı Vu run kız lar vu run lar

ya par lar pa zar
vu run vu ra lum
ay vuy la ra ma
vu run vu ra lum

Kız ge la ra ya ki şır
Bu ge ce la ki ce ki şır
Bu ge ce ra ki ce ki şır

şal i le şal var
ner de vul bu lum
da de de bu lum
ner de de bu lum

36

DRAMA'NIN İÇİNDE

Türkü
Yöresi: Tekirdağ

Orta

Bağlantı 1. D(i) ra ma nın i çin de
Bağlantı Vu run kız lar vu run lar
Bağlantı Vu run kız lar vu run lar

ya par lar pa zar
vu run vu ra lum
ay vuy la ra ma
vu run vu ra lum

Kız ge la ra ya ki şır
Bu ge ce la ki ce ki şır
Bu ge ce ra ki ce ki şır

şal i le şal var
ner de vul bu lum
da de de bu lum
ner de de bu lum

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Öğrencilerinizin performansını yapmış oldukları araştırmaların niteliği, işleniş sırasında sorulan sorulara vermiş oldukları cevapların doğruluğu ve konuya uygunluğu bakımından değerlendiriniz. Tespit ettiğiniz yanlış öğrenmeleri ek etkinliklerle gideriniz. Öğrencilerinize performansları hakkında geri bildirim veriniz.

Öğrenme Alanı: D. MÜZİK KÜLTÜRÜ

Kazanımlar

- D.4. Atatürk'ün sanata verdiği önemi anlar.
 D.5. Atatürk'ün sevdiği türkü ve şarkıları tanır.
 D.6. Atatürk'ün sanata verdiği önemi anlatan kaynaklara istekle başvurur.
 D.2. Müzikle ilgili araştırma ve çalışmalarında bilişim teknolojilerinden yararlanır.

Ders İçi İlişkilendirme: “Bireysel müzik arşivi oluşturmaya istekli olur.” kazanımı ile ilişkilendirilmelidir.

Süre: 40' + 40'

Araç ve Gereç: Atatürk'ün sanata verdiği önemi anlatan anı, söz, fotoğraf, CD, makale, dergi vb.

Ders Öncesi Hazırlık: Öğretmen öğrencilerden bilişim teknolojilerinden yararlanarak Atatürk'ün sanata verdiği önemi anlatan anı, söz, fotoğraf, kaset, CD, makale, kitap, dergi, poster gibi materyaller ister.

ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİ

1. ETKİNLİK

Atatürk'ün sanata ve sanatçıya verdiği önemi anlatan sözleri tahtaya yazılır ve bu sözlerle ilgili duygu ve düşünceler sınıfta paylaşılır.

“Hepiniz milletvekili olabilirsiniz, bakan olabilirsiniz, hatta cumhurbaşkanı olabilirsiniz, fakat sanatkar olamazsınız.”

“Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir.”

2. ETKİNLİK

Öğrencilerden bilişim teknolojilerini kullanarak Atatürk'ün sanata ve müziğe verdiği önemle ilgili yapmış oldukları araştırmaları sınıfta paylaşmaları istenir.

3. ETKİNLİK

Öğrencilere Atatürk'ün müzikle ilgili bir anısı anlatılır. Bu anı ile ilgili duygu ve düşünceler sınıfta paylaşılır.

Atatürk, İzmir Kız Öğretmen Okulunu ziyaretinde öğrencilerle sohbet ederken öğrencilerden biri soru sorar. “Ata'm hayatta müzik gerekli midir?” Atatürk şu karşılığı verir. Hayatta müzik gerekli değildir. Çünkü hayat müziktir. Müzik ile ilgisi olmayan yaratıklar insan ola-

10- ATATÜRK VE MÜZİK

1. ETKİNLİK: Atatürk "Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir." sözü ile ne anlatmak istemiştir? Kısaca yazınız.

2. ETKİNLİK: Atatürk'ün sevdiği şarkı, türkü ve marşlardan bildiklerinizin adlarını aşağıdaki boşluğa yazınız.

Türk Halk Müziği:

Klasik Türk müziği:

Marşlar:

Batı müziği eserleri:

37

Atatürk'ün Dolmabahçe'de karşılaması

mazlar. Eğer söz konusu olan insan hayatı ise müzik kesinlikle vardır. Müziksiz hayat zaten var olamaz. Müzik hayatın neşesi, sevinci ve her şeyidir. Yalnız, müziğin türü düşünölmeye değerdir.” (14 Ekim 1925, İzmir)

4. ETKİNLİK

Atatürk'ün dinlemeyi ve söylemeyi sevdiği çeşitli müzik türlerinden örnekler verilir. Bunlardan bazıları öğrencilere dinletilir.

Türk Halk Müziği: Manastır, Vardar Ovası, Yemen Türküsü, Yörük Ali, Misket, Bülbülüm Altın Kafeste, Aliş'imın Kaşları Kara.

Klasik Türk müziği: Bilal Oğlan, Kırmızı Gülün Alı Var, Cana Rakibi Handan Edersin, Şahane Gözler.

Marşlar: Gençlik Marşı, Karadeniz Marşı, Onuncu Yıl Marşı.

Batı Müziği Eserleri: Valsler

5. ETKİNLİK

Atatürk'ün sevdiği “Manastır” ve “Vardar Ovası” adlı türküler kulaktan yansılama yolu ile öğretilir. Hep birlikte seslendirilir.

2. ETKİNLİK: Aşağıda verilen "Manastır" türküsünü hep birlikte seslendiriniz.

MANASTIR

Türkü
Yöresi: Rumeli

Manastır'ın ortasında var bir havuz, canım havuz,
Bu yurdun kızları hepsi de yavuz,
Biz çalar oynarız.

Manastır'ın ortasında var bir çeşme, canım çeşme,
Bu yurdun kızları hepsi de seçme,
Biz çalar oynarız.

MANASTIR TÜRKÜSÜ

Türkü
Yöresi: Rumeli

Orta

Ma nas tı r'ın or ta sın da
Ma nas tı r'ın or ta sın da

var bir ha vuz ca nım ha vuz
var bir çeş me ca nım çeş me

Bu yur dun kız la rı hep si de ya vuz
Bu yur dun kız la rı hep si de seç me

Biz ça lar oy na rız
Biz ça lar oy na rız

38

MANASTIR TÜRKÜSÜ

Türkü
Yöresi: Rumeli

Orta

Ma nas tı r'ın or ta sın da
Ma nas tı r'ın or ta sın da

var bir ha vuz ca nım ha vuz
var bir çeş me ca nım çeş me

Bu yur dun kız la rı hep si de ya vuz
Bu yur dun kız la rı hep si de seç me

Biz ça lar oy na rız
Biz ça lar oy na rız

VARDAR OVASI

Türkü
Yöresi: Rumeli

Orta

1. Ma ya dağ dan kal kan kaz lar Al to puk lu
2. Ma ya dağ dan yıl dı zı yım Ben an ne min

1. be yaz kız lar kız lar
bir kı zı yım zı yım

yâ ri min yü re gi siz lar Eğ le ne mem
e fen di min sağ gö zü yüm

al da na mam ben bu yer ler de du
ra mam Var dar o va sı Var dar o va

si ka za na ma dım sı la pa ra sı

4. ETKİNLİK: Aşağıda verilen "Vardar Ovası" türküsünü hep birlikte seslendiriniz.

VARDAR OVASI

Türkü
Yöresi: Rumeli

1. Maya Dağ'dan kalkan kazlar,
Al topuklu beyaz kızlar,
Yarimin yüreği sızlar.

Eğlenemem, aldanamam,
Ben bu yerlerde duramam,
Vardar Ovası, Vardar Ovası,
Kazanamadım sila parası.

2. Maya Dağın yıldızıym,
Ben annemin bir kızıym,
Efendimin sağ gözüyüm.

Eğlenemem, aldanamam,
Ben bu yerlerde duramam,
Vardar Ovası, Vardar Ovası,
Kazanamadım sila parası.

VARDAR OVASI

Türkü
Yöresi: Rumeli

Orta

1. Ma ya dağ dan kal kan kaz lar Al to puk lu
2. Ma ya dağ dan yıl dı zı yım Ben an ne min

1. be yaz kız lar kız lar
bir kı zı yım zı yım

yâ ri min yü re gi siz lar Eğ le ne mem
e fen di min sağ gö zü yüm

al da na mam ben bu yer ler de du
ra mam Var dar o va sı Var dar o va

si ka za na ma dım sı la pa ra sı

39

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Öğrencilerin işleniş sırasında performanslarını, sorulan sorulara verdikleri cevapların doğruluğu, konuya uygunluğu ve etkinliklere katılımları bakımından değerlendiriniz. Tespit ettiğiniz eksik ya da yanlış öğrenmeleri gidermek için farklı etkinlikler kullanabilirsiniz.

Öğrenme Alanı**C. MÜZİKSEL YARATICILIK****A. DİNLEME, SÖYLEME, ÇALMA****Kazanımlar:**

C.2. Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir.

A.5. Müzik çalışmalarını sergiler.

Uyarı: Ezgi denemeleri, öğrenilen ölçü sayısı, nota ve süre değerleri ile sınırlıdır.

Ders İçi İlişkilendirme: “Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.”, “Öğrendiği seslerin uzunluk ve kısalık özelliklerini ayırt eder.”, “Öğrendiği notalardan oluşan ezgileri doğru çalar.” kazanımları ile ilişkilendirilmelidir.

Süre: 40’+ 40’+ 40’+ 40’

Araç ve Gereç: Ritim çalgıları, ezgi notaları

Ders Öncesi Hazırlık: Öğrencilerden derse gelirken çevrelerinde kolay bulabilecekleri basit ritim çalgıları getirmeleri istenir (oyuncak zil, bebek çingırağı, tef, kaşık vb.). Öğretmen gerekli ritim çalgı örneklerinden tamamlamalar yapar.

ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİ**1. ETKİNLİK**

Öğrencilere şarkı besteleme, yeni bir şarkı ortaya çıkarma konusunda bilgilerinin olup olmadığı sorusu ile derse başlanır. Öğretmen alınan cevaplarla birlikte şarkıların nasıl bestelendiği konusunda öğrencilere gerekli bilgileri sınıfta paylaşır.

2. ETKİNLİK

Öğrencilere ezgiyi yazmadan önce bir şiir yazmaları istenir. Sonu ünsüz ile biten uzun süreli heceleri çizgi (-), ünlü ile biten kısa süreli heceleri de nokta (.) ile gösterecekleri belirtilir ve örnekle ifade edilir. Örneğin,

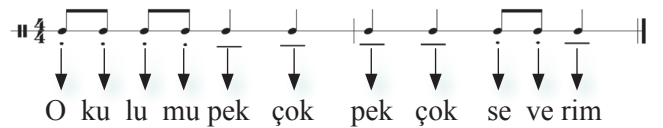
O ku lu mu pek çok, pek çok se ve rim
↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓

3. ETKİNLİK

Öğrencilere besteleyecekleri şarkıyı 2/4’lük veya

4/4’lük ölçülerde yazacakları konusunda bilgi verilir. Kullanacakları notaların öğrenmiş oldukları re, mi, fa, sol, la notaları, süre değerlerinin ise tam (dörtlük) ve yarım (sekizlik) vuruşluk olacağı belirtilir. Ölçü sayısı en az dört (4), en fazla sekiz (8) olmalıdır. Bu değerler oluşturulurken tam nota çizgi (-), yarım nota (.) ile eşleşmelidir. Örneğin,

Öğrencilerden oluşturacakları ezgiyi Çalışma Kitabı 3. Etkinlikteki boş dizeye yazmaları istenir.

4. ETKİNLİK

Öğrencilerden yazmış oldukları ezgiyi, derse getirmiş oldukları basit ritim çalgıları ile eşlik ederek söylemeleri istenir. Ardından söyleyerek ve çalarak müzik çalışmalarını sınıfta sergilemeleri sağlanır

Öğrenme Alanı:

B. MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİLENME

C. MÜZİKSEL YARATICILIK

Kazanımlar:

B.4. Müziklerde farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırır eder.

Uyarı: Örnek müzikler “İki bölümlü” şarkı formunda olmalıdır.

C.3. Müziklerdeki farklı bölümleri dansa dönüştürür.

Uyarı: Şarkıların değişen bölümleri sezdirilerek verilmelidir.**Uyarı:** Müzikler seviyeye uygun “İki bölümlü” şarkı formunda olmalıdır.**Süre:** 40’+ 40’+ 40’**Araç ve Gereç:** Konuyla ilgili örnek şarkılar ve notaları, basit ritim çalgıları, DVD, CD, Mp3 çalar vb.**Ders Öncesi Hazırlık:** Öğretmen; iki bölümlü şarkı örnekleri dinletmek üzere DVD, CD, Mp3 çalar vb. derse getirir. Basit ritim çalgıları temin edilir.**ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİ****1. ETKİNLİK**

Öğretmen sınıfa iki bölümlü “Kuş Uçar” şarkısını veya kendi hazırladığı bir şarkı örneğini dinleterek veya söyleyerek derse başlar. Şarkının nota ve sözleri tahtaya yazılır. Öğretmen, şarkıyı iki bölüme ayırmak istediğinde ikinci bölümün nereden başlaması gerektiğini öğrencilere sorar. Konu hakkındaki düşünceler sınıfta paylaşılır. Öğrencilere müzik eserlerinde birbirine benzeyen ya da farklı olan bölümlerin olabileceği anlatılır. Öğrencilerin dinlemiş oldukları şarkı örneklerinin iki bölümlü şarkılar olduğu, bu bölümlerin “A” ve “B” bölümü olarak iki bölümden oluştuğu ifade edilir.

2. ETKİNLİK

Öğrencilerin dinlemiş oldukları iki bölümlü “Kuş Uçar” şarkısı kulaktan yansılama yolu ile öğretilir. Şarkıdaki farklı iki bölüme dikkat çekilerek her bir bölüm için farklı bir ritim çalgısı ile eşlik edileceği anlatılır. Örneğin, “A” bölümü söylenirken zil ve marakas eşliği yapılır, “B” bölümü söylenirken tef ve trampet eşliğiyle devam edilir.

12- ŞARKILARDA BÖLÜMLER

1. ETKİNLİK: Aşağıda verilen iki bölümlü “Okul Sevgisi” adlı şarkıyı önce ritim çalgılarıyla ardından beden ritmini kullanarak birlikte seslendiriniz.

OKUL SEVGİSİ

Sefai Acay

Okulumu pek çok pek çok severim.
Ayrı kalınca hemen özlerim.
Okumayı yazmayı öğretir bana.
Sevgiyi saygıyı öğretir bana.

Okulumu pek çok pek çok severim.
Arkadaşımla oynar gezerim.
Ulusumu yurdumu sevdire bana.
Bilgiyi görgüyü öğretir bana.

42

OKUL SEVGİSİ

Sefai Acay

"A" BÖLÜMÜ

Orta

1.O ku lu mu pek çok pek çok se ve rim
2.O ku lu mu pek çok pek çok se ve rim

Sağa Adım Sıklat Sola Adım Sıklat
(Marakas Zili)(Marakas Zili)(Marakas Zili)(Marakas Zili)

Ay n ka lin ca ha men dü le rim
Ar ka da şım la oy nar ge ze rim

"B" BÖLÜMÜ

O ku ma yı yaz ma yı öğ re tir ba na
U lu su mu yur du mu sev di rir ba na

Sağa Adım Alkış Sola Adım Alkış
(Tef Davul) (Tef Davul) (Tef Davul) (Tef Davul)

Sev gi yi say gi yi öğ re tir ba na
Bil gi yi göe gü yü öğ re tir ba na

43

2. ETKİNLİK: Aşağıda verilen iki bölümlü "Kuş Uçar" adlı şarkının;

a) Boş bırakılan bölümlüne uygun ritim eşliği yazınız.

b) Seslendirirken beden hareketlerini kullanarak dansa dönüştürünüz.

c) Yapmış olduğunuz bu çalışmaları etkinlik olarak sınıfta sergileyiniz.

KUŞ UÇAR
Uyarılama
Söz: Ziya Aydıntan-Saip Egüz

Kuş uçar yavru lar,
Yuvalarda cıvı lar.
Göğe bak ne par lak,
Ne saf ne ber rak.

Hay di der se gi re lim,
İyi ce vap ve re lim.
He pi mi z bi li ri z bu ders le ri bi z.

44

KUŞ UÇAR
Uyarılama
Söz: Ziya Aydıntan - Saip Egüz

"A" BÖLÜMÜ
Orta
Kuş u çar yav ru lar yu va lar da cı vil dar
Gö ğe bak ne par lak ne saf ne ber rak

"B" BÖLÜMÜ
Hay di der se gi re lim i yi ce vap ve re lim
He pi mi z bi li ri z bu ders le ri bi z

45

3. ETKİNLİK

Öğretmen bu çalışmayı beden ritmini kullanıp dansa dönüştürerek de yaptırır. Örneğin; öğrenciler ayakta olarak "A" bölümü söylenirken sağa ve sola adım atarak parmak şıklatılır, "B" bölümü söylenirken sağa ve sola adım atarak alkış yapılır. Yapılan bu örnekler öğretmen tarafından geliştirilebilir.

4. ETKİNLİK

Öğrencilere iki bölümlü "Okul Sevgisi" adlı şarkı kulaktan yansılama yolu ile öğretilir. "A" ve "B" bölümlerini ayırt etmeleri sağlanır. Öğrencilerin sınıfta bu bölümlere farklı ritim çalgıları ile eşlik ederek ve beden ritimlerini kullanıp dansa dönüştürmeleri istenir.

OKUL SEVGİSİ

Sefai Acay

"A" BÖLÜMÜ
Orta
1.O ku lu mu pek çok pek çok se ve rim
2.O ku lu mu pek çok pek çok se ve rim
Sağa.Adım Şıklat Sola.Adım Şıklat
(Marakas.Zil)(Marakas.Zil)(Marakas.Zil)(Marakas.Zil)
Ay rı ka lın ca he men öz le rim
Ar ka da şım la oy nar ge ze rim

"B" BÖLÜMÜ
O ku ma yı yaz ma yı öğ re tir ba na
U lu su mu yur du mu sev di rir ba na
Sağa.Adım Alkış Sola.Adım Alkış
(Tef.Davul) (Tef.Davul) (Tef.Davul) (Tef.Davul)
Sev gi yi say gı yı öğ re tir ba na
Bil gi yi gör gü yü öğ re tir ba na

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Öğrencilerinizin performanslarını derse aktif katılımları bakımından değerlendiriniz. Öğrencilerinize performansları hakkında geri bildirim veriniz.

Notlarım

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Öğrenme Alanı: D. MÜZİK KÜLTÜRÜ

Kazanımlar: D.1. Bireysel müzik arşivi oluşturmaya istekli olur.

Uyarı: Öğrencilerin bireysel müzik arşivlerini oluştururlarken, CD, Mp3 çalar, müzik kitapları vb. materyaller yanında, derste yapmış oldukları çalışmaları, kayıtları da arşivlerine koyabilecekleri belirtilmelidir.

Diğer Derslerle İlişkilendirme: Türkçe dersi, “Görsel Okuma ve Görsel Sunu”

Öğrenme alanı: Bilgi toplamak amacıyla bilişim teknolojilerinden yararlanır.

Süre: 40’ + 40’ + 40’

Araç ve Gereç: Müzik ile ilgili kitaplar, yayınlar, DVD, CD Mp3 çalar vb.

Ders Öncesi Hazırlık: Öğrencilerden sevdikleri müziklerle ilgili bir araştırma yaparak arşiv oluşturmaları istenir. Bu arşivde kitap, görsel, nota, DVD, CD, Mp3 çalar vb. materyaller olabileceği belirtilir. Öğrencilere müzik arşivlerini oluştururken bilişim teknolojilerinden de yararlanabilecekleri hatırlatılır.

ÖĞRENME ÖĞRETME SÜRECİ**1. ETKİNLİK**

Öğrencilere günlük hayatlarında ne tür müzikleri sevdikleri ve dinledikleri sorusu ile derse başlanır. Alınan cevaplarla birlikte bu müziklere hangi materyalleri kullanarak (Müzik ile ilgili kitaplar, yayınlar, İnternet, televizyon, radyo, DVD, CD, mp3 çalar vb.) ulaştıkları konusunda bilgiler sınıfta paylaşılır.

2. ETKİNLİK

Öğrencilerin yapmış oldukları araştırma sonunda oluşturdukları bireysel müzik arşivleri sınıfta paylaşılır.

3. ETKİNLİK

Öğrencilere “Çayır Çimen Geze Geze” türküsü kullaktan yansılama yolu ile öğretilir. Ardından hep birlikte seslendirilir.

19- MÜZİK ARŞİVİ OLUŞTURALIM

1. ETKİNLİK: Günlük hayatınızda severek dinlediğiniz şarkı ve türkülerin isimlerini aşağıdaki boşluğa yazınız.

2. ETKİNLİK: Yapmış olduğunuz araştırma sonunda bireysel müzik arşivinize neler kazandırdınız? Aşağıdaki boşluğa yazınız.

46

ÇAYIR ÇİMEN GEZE GEZE

Türkü
Yöresi: Isparta

Orta

1.Ça yır çi men ge ze ge ze of
2.Pen ce re den kuş uç tu of

Ca yır çi men ge ze ge ze of
Pen ce re den kuş uç tu of

Ol dum ben bir ge ve ze Kı zı na gö nül ver dim
Yan dı yü rek tu tuş tu Yan ma yü re gim yan ma

1.
Da rı ma ha nım tey ze of ne nem of of
Ay n lık bi ze düş tü of ne nem of of

2.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Öğrencilerinizin performansını etkinliklere aktif katılımları, arşiv çalışmalarını istekli ve özenli yürütmeleri bakımından değerlendiriniz. Öğrencilerinize değerlendirmeniz sonucu geri bildirim veriniz.

47

Notlarım

Notlarım

**5. SINIF ÖĞRETMEN
KILAVUZ KİTABINDA
YER ALAN ŞARKILARIN
NOTALARI**

İSTİKLÂL MARŞI*

Söz: Mehmet Âkif Ersoy

Müzik: Osman Zeki Üngör

Orta

1. Kork ma sön mez bu şa fak lar da yü zen al san
2. Çat ma kur ban o la yım çeh re ni ey naz lı hi

cak Sön me den yur du mun üş tün de tü ten en son o cak O
lâl Kah ra man ır kı ma bir gül ne bu şid det bu ce lâl Sa

be nim mil le ti min yıl dı zı dır par la ya cak O be
na ol maz dö kü len kan la rı mız son ra he lâl Hak kı

nim dir o be nim mil le ti min dir an cak
dır Hak ka ta pan mil le ti min is tik lâl

* İstiklâl Marşı'nın birinci dörtlüğünü söylerken virgül (,), ikinci dörtlüğünü söylerken ise yıldız (★) işaretinin bulunduğu yerlerde nefes alınız.

SAĞLIK ÖĞÜTLERİ

Saip Egüz

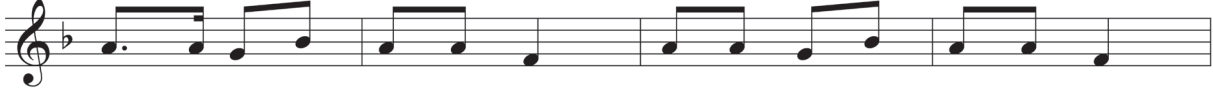
Çabuk

1. Yer yü zün de sağ lık en bü yük var lık
2. Yer yü zün de sağ lık en bü yük var lık
3. Yer yü zün de sağ lık en bü yük var lık

En bü yük var lık tır en bü yük var lık
En bü yük var lık tır en bü yük var lık
En bü yük var lık tır en bü yük var lık

Çok ça lış çok yo rul ma çok da ça buk da rıl ma
Çok sı cak ta o tur ma çok so ğuk ta do laş ma
Neş e sağ lık bi zim dir neş e sağ lık i çin dir

Her şe yi dert et me et me ken di ne
Her şe yi dert et me et me ken di ne
Her şe yi dert et me et me ken di ne

MASAL

Salih Aydoğan

Orta

1. Dağ lar ar dın da bir or man var mış
2. Bir in san gel daş çok da za lim miş
3. Yağ mur yağ ma miş gü neş aç ma miş

Or da bü tün hay van lar mut lu ya şar mış
Vur muş bir bir on la rı kes miş or ol ma nı
O za li min so nu nu gö ren ol ma nı

ATA'M

Ziya Aydıntan

Orta

İs tik lâl gü neş gi bi Hür al
İn san fer lık ün al dı Ta Om ri
Za fer ler le dol dur dün rü

nım da pa rıl dar Nab zım da a
hin de bu mil let A Sön tam dan e
nü her cep he de me yen bir

teş gi bi Fa tih ler den bir kan var
ser kal ol düm Şim kü müz cum hu ri yet
nur ol Şim müz nit te ri pe de

— A tam sen ra hat u yu Yol cu

su yuz biz hür ri ye tin A

tam sen ra hat u yu bek çi

si yiz cum hu ri ye tin

ÇANAKKALE TÜRKÜSÜ

Türkü
Yöresi: Kastamonu

Orta

1.Ça nak ka le i çin_ de_ vur du_ lar_ be_ ni Öl me den me
2.Ça nak ka le i çin_ de_ ay na_ lı_ çar_ şı An ne ben gi
3.Ça nak ka le i çin_ de_ bir do_ lu_ tes_ ti An ne ler ba

za_ ra_ koy_ du_ lar_ be_ ni_ Of_ genç li ğim_ ey_ vah
di_ yom_ düş_ ma_ na_ kar_ şı_ Of_ genç li ğim_ ey_ vah
ba_ lar_ ü_ mi_ di_ kes_ ti_ Of_ genç li ğim_ ey_ vah

CUMHURİYET MARŞI

Zati Arca

Orta

1. Cum hu ri yet sen cum hu ri yet bir En gü zel şey
2. Ga zi min sen en bü yük bir ya di gâ rı

hür ri yet
sın ba na 1. 2. Ni ce zah met ni ce e mek

1. Ver di sa na bu mil let 2. Ver di sa na bu mil let

UZUN UZUN KAVAKLAR

Söz: Anonim
Müzik: Mehmet Akpınar

Orta

U zun u zun ka vak lar Al tın da mor zam bak lar
U zun u zun ka vak lar Dö kü lü yor yap rak lar

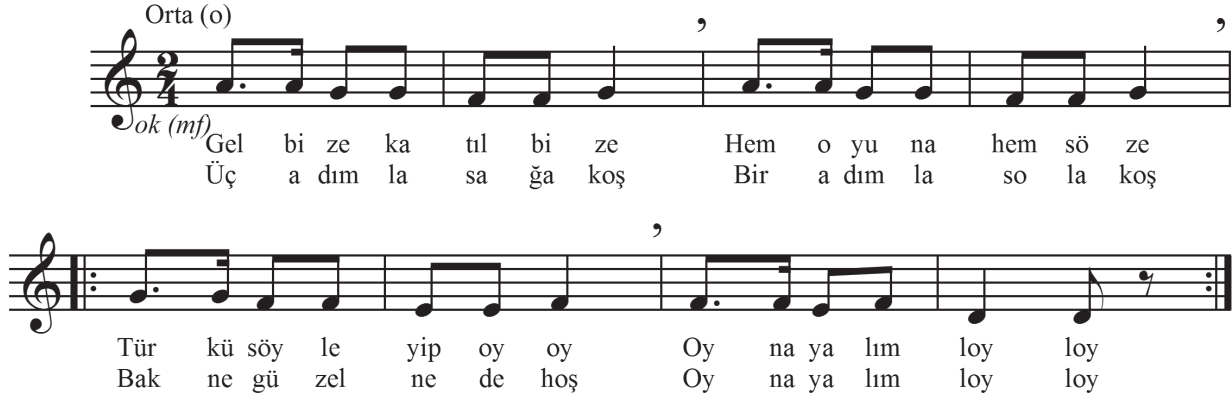
Ben o yu nu se ve rim Ge li niz ar ka daş lar

Rin na rin na da rin na nay Rin na rin na da rin na nay

GEL BİZE KATIL BİZE

Muammer Sun

Orta (o)

ok (mf) Gel bi ze ka tıl bi ze Hem o yu na hem sö ze
Üç a dım la sa ğa koş Bir a dım la so la koş

Tür kü söy le yip oy oy Oy na ya lım loy loy
Bak ne gü zel ne de hoş Oy na ya lım loy loy

MADIMAK

Türkü
Yöresi: Sivas

Orta
ok (mf)

Ma dı mak oy lum oy lum Ge li yor sel vi boy lum

Sel vi boy lum ge lir se Şen o lur be nim de gön lüm

Oy ma dı mak te ke tü ke sa ka lı Oy ma dı mak e ve lik yem lik

Oy ma dı mak kuş kuş yem lik oy

OTURMUŞ KAPIYA

Türkü
Yöresi: Eskişehir

Orta

DAĞI DUMAN OLANIN

Türkü
Yöresi: Sivas

Orta

ŞEFTALİ AĞAÇLARI

Türkü
Yöresi: Sinop

Çabuk

Bağlantı Tin tin ti ni mi ni ha nım Se ni se_____ vi yor ca nım

1.Şef ta li a_____ğaç_____ la_____ rı Tür lü ye_____ miş baş la rı
2.Şah çe ler de_____ id_____ ri_____ şah Bo yu u_____ zun ken di şah
3.Şah çe ler de_____ ke_____ re_____ viz Biz ke re_____ viz ye me yiz

Yak tı yan dır_____ dı_____ be ni Yâ rin hi_____ lâl kaş la rı
İ ki gö nül_____ bir_____ ol sa A yı ra_____ maz pa di şah
Bi ze Şi nop_____ lu_____ der ler Biz gü ze_____ li se ve riz

DRAMA'NIN İÇİNDE

Türkü
Yöresi: Tekirdağ

Orta

1.D(i) ra ma nın i çin de
Bağlantı Vu run kız lar vu run lar
2.D(i) Vu run kız lar vu run lar

ya vu ay vu
par run vay run
lar vu la vu
pa ra hur ra
zar lım ma lım

Kız Bu ge la ce ra ki ya ge kı şır
Kız Bu ge la ce ra ki ya ge kı şır
Bu ge la ce ra ki ya ge kı şır

şal ner da ner
i de vul de
le bu la bu
şal la zur la
var lım na lım

MANASTIR TÜRKÜSÜ

Türkü
Yöresi: Rumeli

Orta

Ma nas tı r'ın or ta sını da
Ma nas tı r'ın or ta sını da

var bir ha vuz ca nım ha vuz
var bir çeş me ca nım çeş me

Bu yur dun kız la rı hep si de ya vuz
Bu yur dun kız la rı hep si de seç me

Biz ça lar oy na rız
Biz ça lar oy na rız

VARDAR OVASI

Türkü
Yöresi: Rumeli

Orta

1. Ma ya dağ dan kal kan kaz lar Al to puk lu
2. Ma ya da ğın yıl dı zı yım Ben an ne min

1. be yaz kız lar kız lar
bir kı zı yım zı yım

2. yâ ri min yü re ği siz lar Eğ le ne mem
e fen di min sağ gö zü yüm

al da na mam ben bu yer ler de du

ra mam Var dar o va sı Var dar o va

sı ka za na ma dım sı la pa ra sı

OKUL SEVGİSİ

"A" BÖLÜMÜ

Sefai Acay

Orta

1.O ku lu mu pek çok pek çok se ve rim
2.O ku lu mu pek çok pek çok se ve rim

Sağa.Adım Şıklat Sola.Adım Şıklat
(Marakas.Zil)(Marakas.Zil)(Marakas.Zil)(Marakas.Zil)

Ay rı ka lın ca he men öz le rim
Ar ka da şım la oy nar ge ze rim

"B" BÖLÜMÜ

O ku ma yı yaz ma yı öğ re tir ba na
U lu su mu yur du mu sev di rir ba na

Sağa.Adım Alkış Sola.Adım Alkış
(Tef.Davul) (Tef.Davul) (Tef.Davul) (Tef.Davul)

Sev gi yi say gı yı öğ re tir ba na
Bil gi yi gör gü yü öğ re tir ba na

KUŞ UÇAR

Uyarlama

Söz: Ziya Aydın - Saip Egüz

"A" BÖLÜMÜ

Orta

"B" BÖLÜMÜ

ÇAYIR ÇİMEN GEZE GEZE

Türkü

Yöresi: Isparta

Orta

ŞARKI DAĞARCIĞI

ATATÜRK ÖLMEDİ

Erdoğan Okyay

Orta

A ta türk öl me di yü re ğim de ya şı yor

Uy gar lık sa va şın da bay ra ğı o ta şı yor

Her gü cü o a şı yor Türk lü ğe güç ve ren

dev rim ler se nin Yur du ma çiz di ğin

ay dın yol se nin Genç lik se nin

Sen genç li ğin sin Öl me din ö le mez

sin Öl me din ö le mez sin

ÇORUM YOLU

Türkü
Yöresi: Çorum

Orta

Gi di yo rum Ço ru ma da bir taş ye dim ko lu ma
Ço rum yo lu bu mu dur da tes ti do lu su mu dur

Ko lum sa rıl mak is ter yâ rin men di li i le
Tez ge li rim de miş tin tez ge li şin bu mu dur

DOSTLUK

Uyarlama
Söz: E. Zuckmayer- S. Tamer

Orta

1.Dost lu ğun biz sev gi__ siy__ le Top lan dık her__ an bur__ da
2.Bu gü zel yur du an__ dık__ ça Çar pa cak kal__ bim be__ nim

Bu sev gi ba ğı__ kop__ maz__ hiç Da ğıl sak bir__ gün yur__ da
Bu sev giy le e__ be__ di__ yen U za nır sa__ na e__ lim

HOROZUMU KAÇIRDILAR

Türkü
Yöresi: Eskişehir

Orta

Ho ro zu mu ka çır dı lar dam dan da ma u çur du lar

su yu na da pi lav pi şir di ler Geh bi li bi li bi li bi li bil

Bi li bi li bi li çil li de ho ro zum kay_____ bol_____ du

KARLI DAĞLAR

Salih Aydoğan

Orta

1.Ey u lu dağ lar kar lı_____ dağ lar
2.Hep do ru ğun da buz lar_____ kar lar
3.Ah ba har ol sa koş sam_____ gel sem

Hiç git_____ mez_____ mi_____ si_____ sin_____ du ma nın
Bak e te ğin_____ de_____ ır_____ mak_____ ağ_____ lar
Öz le dim ke ki ği ni pı na rı nı su yu nu

KUĞULAR

Söz: B. Enver
Müzik: Zeki Üngör

Orta

1. Bir ma vi ay na dır su lar Yü zer
2. Ku ğu lar ce vap ve rin Siz zam bak

ken naz la ku ğu lar His li de rin lik le ri
tan ge mi ler si niz Git ti ği niz sa hil le

ne Bem be yaz a kis ler do lar
re Be ni gö tür mez mi si niz

KİTAP SEVGİSİ

Sefai Acay

Orta

1. Raf lar da di zi di zi Se ve rim he pi ni zi
Lay lay lay lay Lay lay Lay La ra lay lay lay Lay

Bil gi kül tür ve re rek Ay dın la tır lar bi zi
Lay lay lay lay Lay lay Lay Lay lay lay lay lay Lay

2. Kimi boya kitabı,
Kimi şiirle dolu.
Sevgi doludur kimi,
Kimi bilimin yolu
Lay lay lay lay lay lay lay
La ra lay lay lay lay lay
Lay lay lay lay lay lay lay
Lay lay lay lay lay lay lay

3. Okuluma giderim,
Kitabı çok severim.
Bilgisiz kalmamalı,
Herkes okusun derim.
Lay lay lay lay lay lay lay
La ra lay lay lay lay lay
Lay lay lay lay lay lay lay
Lay lay lay lay lay lay lay

TÜRKİYE'Nİ TEMİZ TUT

Behçet Ölmeztürk

Çabuk

A ta lar di yor ki ya rın lar siz in

Ta şıy la top ra ğıy la bu va tan bi zim

Öy ley se ar ka daş sı va kol la rı

Te mel den baş la sın bü yük o na rı

Tür ki ye ni te miz tut ye şİ li ko ru

Arş ço cuk lar i le ri gü ze le doğ ru

gü ze le doğ ru

TAHTA AT

İsveç Ezgisi
Söz: Vildan Aşır

Çabuk

Hay hay hay Hay di al tın tay
Hey hey hey Dün ya da bir şey
Hay hay hay Dik kat al tın tay

Koş kır lar da ça yır lar da Yo kuş lar da ba yır lar da
Al tın ta ya ye ti şe mez O nun la boy öl çü şe mez
Za ma nı mız dar la şı yor O kul vak ti yak la şı yor

At la al tın tay hay hay hay hay hay
Yel gi bi ko şar Dağ lar dan a şar
Be ni e riş tir Der se ye tiş tir

UZUN UZUN KAVAKLAR

Söz: Anonim
Müzik: Mehmet Akpınar

Orta

U zun u zun ka vak lar Al tın da mor zam bak lar
U zun u zun ka vak lar Dö kü lü yor yap rak lar

Ben o yu nu se ve rim Ge li niz ar ka daş lar

Rin na rin na da rin na nay Rin na rin na da rin na nay

SÖZLÜK

-A-

anonim: Yazanı okuyanı belli olmayan, çok ortaklı.

-B-

bando: Türlü üflemeli ve vürmalî çalgılardan oluſan ve daha çok geçit törenlerinde kullanılan mızıkacılar topluluğu veya takımı.

beste: Bir müzik yapıtını oluſturan ezgilerin tümü.

besteci: Bir müzik yapıtını yaratan sanatçı.

birlikte seslendirme: Bir arada beraberce çalma veya söyleme.

bölüm: Şarkıları meydana getiren kısım.

-C-Ç-

canlandırma: Oyunlaſtırma ve gösteri yapma.

çalgı: Müzik aleti, çalgı aleti, enstrüman.

çelik üçgen: Çelikten, üçgen biçiminde yapılmıſ, bir çubukla vurularak çalınan bir çalgı.

-D-

dağarcık: Öğrenilerek oluſan birikim.

devinim: Hareket.

-E-

efekt: Seslerin doğal kaynakların dıſında mekanik optik, mekanik, kimyasal yöntemlerle gerçekteſtirilmesi.

egzersiz: Alıſtırma.

enstrüman: Çalgı.

etkinlik: Belli bir alandaki eylem, faaliyet, aktivite.

ezgi: Belli bir kurallara göre düzenlenmiſ, kulađa hoſ gelen ses dizisi, haz, nağme, melodi.

ezgi cümlesi: Motiflerden meydana gelen ve bir konuſma cümlesinin eſdeğerinde olan ezgi.

-G-

geleneksel: Geleneđe dayanan, gelenekle ilgili olan, ananevi.

grup: Ortak özellikleri olan varlıklar, nesneler bütünü.

gürlük: Seslerin kuvvetli ve hafif olması.

gürültü: Aralarında uyum bulunmayan düzensiz seslerin bütünü, patırtı, ſamata.

-H-

hareket: Vücudu oynatma, kıpırdatma veya kımıldanma.

hız: Çabukluk, sürat.

-K-

konser: Sanatçıların müzik eserlerini bir topluluk önünde çalması veya söylemesi.

koro: Tek veya çok sesli olarak yazılmış bir müzik eserini uygulamak için bir araya gelen topluluk.

ksilofon: Ses çubukları (tuşları), özel bir ağaçtan yapılmış vurmali ezgili çalgı.

kültür: Tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü. Bir topluma veya halk topluluğuna özgü düşünce ve sanat eserlerinin bütünü.

-M-

marakas: Bir Latin Amerika vurmali çalgısı. İçinde tohumları kurumuş bir bitkinin sapından tutulup sallanmasıyla çalınır.

marş: Ritmi, yürüyen bir kimsenin veya topluluğun adımlarını hatırlatan müzik parçası.

motif: Bestenin bir parçasına çeşitli yönlerden birlik sağlayan belirleyici küçük birim.

milli marş: Ulusların bağımsızlığını ifade eden marş.

metaloфон: Ses çubukları (tuşları), özel alaşımlı bir metalden yapılmış vurmali ezgili çalgı.

müzik: Birtakım duygu ve düşünceleri belli kurallar çerçevesinde uyumlu seslerle anlatma sanatı, musiki.

müzik dağarcığı: Müzikle ilgili birikim, repertuar.

müzikli oyun: Müziği olan müzikle oynanan oyun.

-N-

nefes: Soluk.

nefes çalışması: Şarkı söylerken diyafram soluğunu geliştirmek için yapılan egzersizler.

ninni: Çocukları uyutmak için söylenen müzikler.

nota: Bir müzik sesini belirtmeye yarayan işaret.

-O-Ö-

orquestra: Müzik çalgılarının bir araya gelmesinden oluşan çalgı topluluğu.

ölçü: Bir dizedeki hece sayısı.

-P-R-

perküsyon: Vurmali çalgı grubu.

ritim: Bir müzik eserinde kuvvetli ve zayıf zamanların düzenli aralıklarla sürekli tekrarlanması, ölçü; tempo.

-S-Ş-

- sanat:** İnsanda estetik duyguyu heyecana getirecek eserler meydana getirme işi. Yaratıcı biçimlendirme eylemi.
- sanatçı:** Yaratıcı ve olağandışı nitelikleri olan, sanat yapabilecek yetkide olan kişi.
- ses:** Titreşimli bir kaynaktan çıkan, belirli bir ortamda uzunlamasına dalgalar biçiminde yayılan basıncın etkisiyle kulağın algıladığı duyu.
- ses kaynağı:** Sesin elde edildiği her türlü varlıklar, nesneler,doğa olayları.
- seslendirme:** Sesli duruma getirmek, sesli olmasını sağlamak, (bir notayı) perdeli okumak.
- solfej:** Bir müzik eserinin notaları süreleri ve sesleri ile okunması.
- solo:** Bir kişi tarafından söylenen veya çalınan müzik parçası.
- sus:** Notada duraklama zamanı sessiz süre.

-T-U-

- tekerleme:** Birbirleriyle uyumlu hazır söz kalıbı.
- tempo:** Bir müzik parçasının hızını belirtmek için kullanılan sözcük.
- tür:** Aynı özellikleri taşıyan öbeklerin, varlıkların ya da yazıların her biri, çeşit, cins.
- türkü:** Halkın ezgi ile söylediği her türlü deyiş.
- uyarlama:** Uyarlanmış yapıta verilen ad.

-V-

- vokal müzik:** Şarkı, opera, oratoryo gibi insan sesi için yapılmış besteler; ses müziği.
- vurmalı ezgili çalgı:** Vurularak ezgi elde edilen çalgı.
- vurmalı ezgisiz çalgı:** Vurmalı çalgı def, darbuka, davul, trampet, vb.
- vuruş:** Ritimleri ölçmek için kullandığımız süre birimi.
- vücut perküsyonu:** Vücudunu ritim çalgısı gibi kullanma.

-Y-Z-

- yaratıcılık:** Her bireyde var olduğu kabul edilen, bir şeyi yaratmaya iten.
- yöresel:** Yöre ile ilgili, mahalli.
- zil:** Birbirine vurularak çalınan iki parçadan oluşan bir çalgı.

KAYNAKÇA

- ACAY**, Sefaî, Şarkı Dağarcığı Ezgi Yumağı ve Mavi Bilye, Yurtrenkleri Yayınevi, Ankara.
- AFACAN, Ş.** (2008). Müzik Öğretimi Öz yeterlilik Ölçeği. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 9(1), 1-11
- AKGÜN**, Esra, Uysal Esra, Oyun Bahçesi, Esin Yayınevi, İstanbul, 2005.
- AKKAŞ**, Salih, İlköğretim Müzik Ders Kitabı, 1-5 Pasifik yayınları, Ankara, 2001.
- ANGI**, Hacı, Marşlarda Türkülerde Atatürk, Angı Yayınları, Ankara, 1976.
- ATILGAN**, H. Kan, A. ve Doğan, N. Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme, Anı Yayıncılık, Ankara, 2006.
- AYDOĞAN**, Salih, Renklerle Müzik Eğitimi, Arkadaş Yayınları, Ankara, 2003.
- BAHAR**, M., Nartgün, Z., Durmuş, S. ve Bıçak, B. (2006). Geleneksel-Alternatif Ölçme Ve Değerlendirme Teknikleri Öğretmen El Kitabı. Pegem A Yayıncılık: Ankara
- BOLAYIR** Fethi, Bolayır Yıldız, Koçak Leman, İlkokullarda Müzik Eğitimi, Güven Yayıncılık, Ankara, 1989.
- BROPHY, T.S.** (2008). Assessment in Music Education: Integrating Curriculum, Theory, and Practice. USA: GIA Publications
- BERBEROĞLU**, G. Sınıf İçi Performansı Değerlendirme Teknikleri Morpa Kültür Yayınları Limited Şirketi, İstanbul, 2006.
- BOUD**, D, Cohen, R. Sampson, J. (1999). Peer learning and assessment, Assessment & Evaluation in Higher Education. 24 (4), 413–426
- BÖLER**, İpek, Şarkılarımızla Çevremiz, Ankara Valiliği Çevre Koruma Vakfı Yayınları, Ankara, 2001.
- DELİORMAN**, Leyla, Marşlarımız, MEB Yayınları, İstanbul, 2005.
- DELİORMAN**, Leyla, Gündüz Kemal, Yaygın Yüksek Öğretim Kurumu Eğitim Enstitüleri Beden Eğitimi Bölümü Müzik Sınıf 3, ANKARA, 1977.
- EGÜZ**, Saip, Toplu Ses Eğitimi, Ayyıldız matbaası, Ankara, 1980.
- GEDİKLİ**, Erdem, Müzik Eğitimi, Ezgi Kitabevi, Bursa, 2003.
- İlköğretim Hayat Bilgisi** (1,2,3) Öğretim Programı, MEB Yayınları, 2003.
- İlköğretim Türkçe** (1,2,3,4,5) Öğretim Programı, MEB Yayınları, 2003.
- İlköğretim Matematik** (1,2,3,4,5) Öğretim Programı, MEB Yayınları, 2003.
- KARAKAYA**, İ. (2007). Öğrenci Algısının Geliştirilmesi: Öz Değerlendirme, Akran Değerlendirme ve Grup Değerlendirme, İlköğretmen Dergisi, Sayı 8, 35-37.

- KUTLU, Ö., Doğan, D., Karakaya, İ. (2008).** Öğrenci Başarısının Belirlenmesi-Performans ve Portfolyoya Dayalı Durum Belirleme. Ankara: Pegem Akademi
- MERTLER, C. A.** Designing scoring rubrics for your classroom. Practical Assesment Research & Evaluation, 7 (25). Available Online, 2001.
- NİTKO, A. J. (2004).** Educational Assessment of Students. EnglewoodCliffs, NJ:Prentice Hall
- OTACIOĞLU, S.G. (2007).** İlköğretim 5.6.7. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. Dokuz Eylöl Üniversitesi Buca Eğitim Faköltesi Dergisi, 21, 134-139
- ÖZTÜRK, Ferda,** Okul Öncesi Çocuklara 100 Şarkı, Ya-Pa Yayınları, İstanbul, 1981.
- POPHAM, W.J. (1997).** What's Wrong and What's Right With Rubric. Educational leadership.48(5), 60-63
- ROSS, J.A.(2006)** The Reliability, validity, and utility of self-assessment. Practical Assessment, Research & Evaluation. 11 (10), 1- 13
- SELÇUK Ziya, Kayılı Hüseyin, Okut Levent, Çoklu Zekâ Uygulamaları,** Nobel Yayınları, Ankara, 2004.
- SUN, Muammer, Kır Çiçekleri 10 Türkü,** Evrensel müzikevi, Ankara, 1997.
- SUN, Muammer, Şarkılarla Türkülerle Temel Müzik Eğitimi,** Evrensel Müzikevi, Önder Matbaası, Ankara.
- SUN Muammer, Seyrek Hilmi, Okul Öncesi Eğitiminde Müzik, Müzik Eserleri Yayınları, İzmir, 1993.**
- ŞENDURUR, Y.; Barış, D.A. (2002).** Müzik Eğitimi ve Çocuklarda Bilişsel Başarı. G.Ü. Gazi Eğitim Faköltesi Dergisi, 22(1), 165-174
- TEKİN, H., Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme,** Yargı Yayınları, Ankara, 1991.
- TURGUT, F. Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metodları (10. Basım), Tıpkı Basım, Ankara, 1997.**
- VURAL, Mehmet, Ev ve Sınıf Etkinlikleri Antolojisi, Yakutiye Yayıncılık, Erzurum, 2002.**
- YILDIRIM, Selçuk, Tekerleme Şekerleme, Uğurböceği Yayınları, İstanbul, 2003.**
- İlköğretim Müzik (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8) Öğretim Programı, MEB Yayınları, 2007.**
- <http://www.eed.state.ak.us/tls/frameworks/arts/6assess3.htm>
- http://rubistar.4teachers.org/index.php?screen=CustomizeTemplate&bank_rubric_id=37§ion_id=9&PHPSESID=0783f516a699e7dd06637f55444b08d5

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.